

เรื่อง การรับแจ้งความ

การรับแจ้งความ ผู้รับแจ้งความต้องระลึกเสมอว่า การรับแจ้งความเป็นหน้าที่ที่ต้องบริการประชาชน ดังนั้น ผู้รับแจ้งความทุกนาย จะต้องอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำที่ถูกต้อง รวดเร็ว ห้ามหลีกเลี่ยงหรือละเลย หรือปิดความรับผิดชอบไม่ว่าบุคคลที่มาแจ้งความนั้นจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องคอยอำนวยความสะดวกตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. ผู้เสียหายในคดีอาญา เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) มี ๒ ประเภท

๑) ผู้เสียหายที่แท้จริง คือ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง

๒) ผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายโดยแท้จริง เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔, ๕ และ ๖

๒. การแจ้งความ คือ การที่มีผู้มาแจ้งเหตุต่อเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เพื่อประสงค์ให้ลงบันทึกประจำวันเป็นหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับความผิดอาญา

๓. การร้องทุกข์ คือ การที่ผู้เสียหายกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ โดยมีเจตนาให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษ

๔. การกล่าวโทษ คือ มีผู้มาแจ้งความว่ามีความผิดอาญาให้เจ้าหน้าที่ทราบ จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ใช่ผู้เสียหาย

๕. การดำเนินการกรณีมีผู้มาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน ดังนี้

๕.๑ แจ้งความเกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเห็นว่าเกิดภายในเขตอำนาจให้พนักงานสอบสวน รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษตามระเบียบ โดยบันทึกคำรับร้องทุกข์/กล่าวโทษไว้ใน สารบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป หรือ สารบบการดำเนินคดีจราจรทางบก

๕.๒ การรับคำร้องทุกข์ กรณีมีได้เกิดในเขตท้องที่ของตน ให้รับแจ้งโดยลงประจำวันคดีไว้แล้วส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนท้องที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

๕.๓ การแจ้งความเกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจของตน แต่เป็นกรณีผู้เสียหายแจ้งความแล้ว แต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบหรือคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายมาแจ้งต่อพนักงานสอบสวน มีการเจรจาอมความกันถึงจะรับคำร้องทุกข์ก็ตาม หรือกรณีอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่ทำการสอบสวน ให้ลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับแจ้งความไว้ในสมุดสารบบการรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาโดยไม่สอบสวน

๕.๔ การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าเป็นคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษหรือเป็นเรื่องแพ่ง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำร้องแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแล้วรีบเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหัวหน้างานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งการใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทำการรับแจ้งไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

๕.๕ อายุความการร้องทุกข์และอายุความดำเนินคดี

๕.๕.๑ คดีความผิดต่อส่วนตัว

- ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวนภายใน ๓ เดือน นับตั้งแต่พบการกระทำความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด โดยอยู่ในอายุความการดำเนินคดีตาม ป.อ.มาตรา ๙๕

๕.๕.๒ คดีอาญาแผ่นดิน

- ผู้เสียหายต้องกล่าวโทษดำเนินคดีกับพนักงานสอบสวนภายในอายุความการดำเนินคดีตาม ป.อ.มาตรา ๙๕

การรับแจ้งความ

การรับแจ้งความของพนักงานสอบสวนในทุกๆ เรื่อง ผู้รับแจ้งความจะต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่าการรับแจ้งความเป็นหน้าที่ที่จะต้องบริการประชาชน ดังนั้นเมื่อมีผู้มาติดต่อราชการกับพนักงานสอบสวน ไม่ว่าจะด้วยเรื่องใดๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ขณะนั้นทุกนาย จะต้องอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำที่ถูกต้องอย่างรวดเร็ว ห้ามมิให้หลีกเลี่ยงหรือละเลย หรือปิดความลับผิดชอบไม่ว่าบุคคลที่มาแจ้งนั้นจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ก็ตาม หรือไม่ว่าเรื่องนั้นจะอยู่ในเขตอำนาจการสอบสวนหรือไม่ ก็ต้องคอยอำนวยความสะดวกตามขั้นตอนของกฎหมาย

ในการรับแจ้งความจะต้องทำความเข้าใจถึงคำว่า “ผู้เสียหาย” ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับคำว่า “การแจ้งความ” “การร้องทุกข์” และ “การกล่าวโทษ” ซึ่งจะมีนัยยะทางกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปดังนี้

๑. ผู้เสียหาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติให้ “ผู้เสียหาย” มีสิทธิดำเนินคดีทุกชั้นตอนเริ่มตั้งแต่ การร้องทุกข์ การฟ้องคดี การเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การถอนฟ้อง ยอมความ ตลอดจนการอุทธรณ์ ฎีกา ดังนั้นการเข้าใจถึง ขอบเขตคำว่าผู้เสียหายจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) แบ่งผู้เสียหายออกเป็น ๒ ประเภท คือ

- ผู้เสียหายที่แท้จริง คือ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง และตัวบทกฎหมายนั้นมิขึ้นเพื่อประสงค์ที่จะคุ้มครองบุคคลประเภทใด ทั้งนี้ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้ระบุนัยความหมายผู้เสียหายไว้ดังนี้ คือ

- ๑) มีการกระทำผิดทางอาญาฐานใดฐานหนึ่งเกิดขึ้น
- ๒) บุคคลนั้นได้รับความเสียหายจากการทำความผิดอาญาดังกล่าว
- ๓) บุคคลนั้นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย

ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ไม่มีส่วนในการกระทำความผิด หรือไม่เป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือว่าเห็นด้วยของการกระทำความผิด หรือการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ที่ผิดต่อกฎหมายนั้นด้วย

- ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายโดยแท้จริง

เมื่อพิจารณาตามข้อ ๑ ว่าเป็นผู้เสียหายแล้วผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ก็สามารถมาแจ้งความแทนได้ ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔, ๕ และ ๖

ข้อสังเกต มีความผิดบางประเภท ที่ถือว่ารัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย เอกชนไม่สามารถเป็นผู้เสียหายได้ เช่น ความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก, ความผิดตามพ.ร.บ.อาวุธปืน, ความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ, ความผิดตาม พ.ร.ก.การกักขังเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๕๒๗, ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๗ เหล่านี้เป็นต้น

๒. การแจ้งความ

คือ การที่ชาวบ้านมาแจ้งความ แจ้งเหตุต่อเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เพื่อประสงค์ให้ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับความผิดอาญา และพนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวน เช่น แจ้งความเรื่องเอกสารหาย เป็นต้น

๓. การร้องทุกข์

คือ การที่ผู้เสียหายกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่าผู้กระทำความผิดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย โดยมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗))

ตัวอย่าง ผู้เสียหายต้องมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ การแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อกันคดีขาดอายุความ หรือแจ้งไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ถือว่าผู้เสียหายไม่มีเจตนาให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไม่เป็นคำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) (ฎีกา ๓๙๑/๒๕๕๗, ๗๕๘/๒๕๒๓, ๑๗๒๕/๒๕๒๒, ๑๙๕/๒๕๒๒, ๒๒๐๖/๒๕๒๒)

๓.๑ การร้องทุกข์กล่าวโทษ คือ มีผู้แจ้งความว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้นให้เจ้าหน้าที่ทราบ จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม จะมีความประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ใช่ผู้เสียหาย

๓.๒ การร้องทุกข์มอบคดี การร้องทุกข์มอบคดีมีความสำคัญยิ่งในการดำเนินคดีในความผิดต่อส่วนตัว (ความผิดอันยอมความได้) ในเรื่องอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนและอำนาจฟ้องของพนักงานอัยการ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนในความผิดอันยอมความได้ต้องมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบก่อน ตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ถ้าไม่มีคำร้องทุกข์หรือคำร้องทุกข์ไม่ชอบด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจสอบสวนและทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐ ศาลต้องยกฟ้อง ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งความร้องทุกข์

ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในความผิดต่อส่วนตัว (ความผิดอันยอมความได้) จะต้องสอบสวนให้ปรากฏว่า ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดเมื่อใด ซึ่งต้องไม่เกินสามเดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องการกระทำความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้เสียหายต้องมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจึงจะทำให้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีได้

ตัวอย่าง การร้องทุกข์ในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ถ้าผู้เสียหายแจ้งว่าต้องการรับเช็คของกลางไปเพื่อดำเนินการฟ้องร้องจำเลยอีกทางหนึ่งก่อน โดยไม่ขอมอบคดีต่อพนักงานสอบสวน ถือว่าผู้เสียหายไม่มีเจตนาให้ผู้ออกเช็คต้องรับโทษ ไม่เป็นคำร้องทุกข์

(ฎีกา ๔๗๑๔/๒๕๓๓, ๑๔๗๘/๒๕๓๐, ๓๑๔/๒๕๒๙)

คดียกออก นำความมาแจ้งเพื่อชะลอการดำเนินคดีไว้ก่อนถ้าหากจำเลยไม่ชำระเงินจะได้มาแจ้งดำเนินคดีต่อไปอีก จึงนำความมาแจ้งไว้เป็นหลักฐาน ไม่ถือเป็นคำร้องทุกข์ (ฎีกา ๓๙๑/๒๕๒๗)

หนังสือมอบอำนาจให้ไปแจ้งความเรื่องเช็คไม่ได้รับบุให้มีอำนาจแจ้งความดำเนินคดีกับจำเลย จึงไม่ขัดแจ้งว่ามีเจตนาที่จะให้จำเลยต้องโทษ ทั้งเหตุที่แจ้งความร้องทุกข์เพราะไม่ต้องการให้คดีขาดอายุความ จึงไม่เป็นคำร้องทุกข์ (ฎีกา ๒๒๘/๒๕๔๔)

ในความผิดอันยอมความกันได้นั้นนอกจากฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีความผิดอันยอมความกันได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งได้บัญญัติให้ความผิดฐาน “กระทำความรุนแรงในครอบครัว” ไว้ในมาตรา ๔ ยอมความกันได้ แต่ได้กำหนดอายุความร้องทุกข์ไว้เป็นพิเศษ คือ ผู้เสียหายสามารถมาร้องทุกข์มอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ภายในสามเดือนนับแต่อยู่ในวิสัยและโอกาสที่สามารถมาร้องทุกข์ได้

๔. กล่าวโทษ

คือ มีผู้แจ้งความว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้นให้เจ้าหน้าที่ทราบ จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม จะมีความประสงค์ให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ใช่ผู้เสียหาย

เมื่อมีผู้มาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาและดำเนินการดังนี้

เมื่อมีผู้มาแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา ให้พนักงานสอบสวนทูลนายฟังระลึกละเอียดว่า ผู้เสียหาย อาจร้องทุกข์ หรือผู้กล่าวโทษ อาจกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนได้ และพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับ คำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเหตุจะเกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าเกิดภายในเขตอำนาจ การสอบสวนของตนหรือไม่ก็ตาม ห้ามปฏิเสธว่าเหตุมิได้เกิดในเขตอำนาจตน และให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) การแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษตามระเบียบว่าด้วยการรับคำร้องทุกข์ โดยบันทึก รายละเอียดเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษไว้ในสมุดสารบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป หรือสมุด สารบบการดำเนินคดีจราจรทางบก ทั้งกรณีเปรียบเทียบปรับได้ในวันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือทำสำนวนการสอบสวน และลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

กรณีร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษในความผิดอาญาซึ่งมิได้เกิดในเขตอำนาจของตน ให้รับแจ้งความ โดยลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีไว้ หลังจากนั้นให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนท้องที่ที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

๒) การแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่า ได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน แต่เป็นกรณีที่ผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับร้องทุกข์ตามระเบียบ หรือคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหาย มาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน และคู่กรณีได้เจรจายอมความกันก่อนที่จะมีการรับคำร้องทุกข์ตามระเบียบ หรือกรณีอื่นๆ พนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวน แต่ให้ลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมทั้ง บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับแจ้งความไว้ในสมุดสารบบการรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา โดยไม่สอบสวน (แบบ ส ๕๖ -๗๔)

๓) การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าเป็นคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ หรือเป็นเรื่องทางแพ่ง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ บันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี (คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยคำร้องทุกข์กล่าวโทษ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๒ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๑๓ บทที่ ๓ ข้อ ๑๑)

ผู้เสียหายที่มาแจ้งความที่ สน. ในบางครั้งก็เป็นผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา บางครั้งก็มา ในนามนิติบุคคล ไม่ว่าจะในรูปแบบของตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ หรือกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน นิติบุคคล ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นก่อนที่จะรับแจ้งความโดยต้อง ดูเอกสารต่างๆ ประกอบดังนี้

- **กรณีเป็นบุคคลธรรมดา** เมื่อมีประชาชนมาแจ้งความไม่ว่าจะด้วยเรื่องใดๆ ก็ตาม พนักงานสอบสวนต้องตรวจสอบดูบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบแทนฯ หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (Passport) สำหรับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามา ในประเทศ

- **กรณีเป็นการร้องทุกข์ (แจ้งความ)** โดยเป็นตัวแทนของบุคคลอื่น ให้ตรวจสอบหลักฐาน ดังต่อไปนี้ ประกอบด้วยคือ ใบสำคัญแสดงการเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ หรือใบสำคัญแสดงการเป็น ผู้อนุบาลของผู้ไร้ความสามารถ (ตามคำสั่งศาล), ในกรณีที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตาย หรือบาดเจ็บ จนไม่สามารถจัดการเองได้ ให้นำหลักฐานซึ่งแสดงว่า เป็นบุพการี หรือผู้สืบสันดาน หรือสามีภรรยา (ซึ่งได้ จดทะเบียน, สูติบัตร, ใบทะเบียนสมรส) มาแสดงต่อพนักงานสอบสวน, ใบสำคัญแสดงการอนุญาตของสามี หรือภรรยาแล้วแต่กรณีหากเป็นกรณีมาร้องทุกข์แทน

- **กรณีเป็นการมอบอำนาจมาแจ้งความโดยผู้เสียหาย** ให้ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ จะต้องลงรายละเอียดการมอบอำนาจให้ครบถ้วน และในหนังสือมอบอำนาจต้องระบุว่า มอบอำนาจให้มา ดำเนินการเรื่องอะไรให้ชัดเจน ในกรณีนี้ให้แนะนำผู้รับมอบอำนาจว่า หนังสือมอบอำนาจต้องติดอากรแสตมป์ด้วย

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายประมวลรัษฎากร เบื้องต้นถ้าเป็นการแจ้งความให้ดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะให้ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท ถ้าเป็นกรณีหลายเรื่องหรือเป็นการมอบอำนาจบุคคลคนเดียว หรือหลายคนร่วมกระทำการมากกว่าครั้งเดียว ให้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท และต้องมีการขีดฆ่าตัวอากรแสตมป์ ให้เรียบร้อย

เมื่อเป็นการมอบอำนาจบุคคลคนเดียวหรือหลายคนร่วมกระทำการมากกว่าครั้งเดียว

- **กรณีที่เป็นนิติบุคคล** ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของนิติบุคคลนั้นๆ ว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลนั้นๆ มีเงื่อนไขอย่างไร กรณีเป็นการมอบอำนาจ ต้องทำเป็นหนังสือ มอบอำนาจติดอากรแสตมป์เรียบร้อย

การซักถามรายละเอียดของผู้มาแจ้งความ

เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ทั้งนี้ต้องมีรายละเอียด และพฤติการณ์ ของการกระทำความผิดรวมถึงรายละเอียดอย่างอื่นที่กฎหมายกำหนด

ในการถามปากคำและการบันทึกคำให้การของผู้เสียหายหรือผู้ที่มากล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ บทที่ ๕ และกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องถามผู้กล่าวหาหรือผู้เสียหายอย่างไร โดยหลักพนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาในการซักถาม หรือการสอบปากคำ เฉพาะในส่วนที่อาจเป็นประโยชน์หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคดี

แนวทางการซักถามเบื้องต้นพอสรุปได้ดังนี้

๑) สอบถามชื่อ นามสกุล อายุ ภูมิลำเนา และพักอาศัยอยู่ที่ไหน (ที่พักอาศัยจริง) บ้านบิดามารดา ญาติพี่น้องอยู่ที่ใด และจะย้ายไปอยู่ที่ใดเมื่อใดหรือไม่ สถานที่ทำงานอยู่ที่ใด นอกจากสถานที่ดังกล่าวแล้ว สามารถติดต่อได้ที่ใดอีกหรือไม่ (ถ้ามีก็ให้ระบุ) หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางอื่น ให้ครอบคลุมมากที่สุด

- ๒) ความเกี่ยวข้องของคดี
- ๓) เหตุที่เกิดเป็นอย่างไร ทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร (โดยละเอียด)
- ๔) มีผู้ใดทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์ หรือพยานหลักฐานอื่นใดอีกหรือไม่
- ๕) จะอ้างผู้ใด เอกสารใด หรือวัตถุใดเป็นพยานหลักฐานในคดีหรือไม่
- ๖) คำถามอื่นตามประเด็นข้อกล่าวหา/ฐานความผิดที่มาแจ้งความ
- ๗) เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองเกี่ยวกับผู้หนึ่งผู้ใดในคดีมาก่อนหรือไม่

การรับแจ้งกรณีปรากฏชัดแจ้งว่าไม่ใช่ความผิดอาญา และยังไม่แน่ชัดว่าเป็นความผิดอาญาหรือไม่

๑. การรับแจ้งความเอกสารหาย คำว่าเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๗) หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น เมื่อผู้มาแจ้งความที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา และผู้แจ้งมีความประสงค์จะแจ้งความเอกสารหาย ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องของบันทึกการรับแจ้งไว้ในสมุดรายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหาย

๒. การรับแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน เมื่อมีผู้มาแจ้งความที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา และผู้แจ้งมีความประสงค์จะแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการยืนยัน รับรอง หรือตรวจสอบ ซึ่งอาจเป็นคดีความแพ่งหรือคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวที่ผู้แจ้งไม่ประสงค์ที่จะมอบคดี ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องบันทึกคำแจ้งความนั้น ในสมุดรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน

๓. การรับแจ้งความคนหายพลัดหลง เมื่อมีผู้มาแจ้งความเกี่ยวกับคนหายให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจที่รับแจ้งความรีบดำเนินการรับแจ้งลงรายงานประจำวัน จัดตำหนิรูปพรรณกรอกข้อความลงในรายงานแบบแจ้งรูปพรรณคนหาย (แบบ วท.๑๒ - ต.๓๒๖) พร้อมซักถามสาเหตุการหายให้ได้รับความละเอียดชัดเจนแล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยถ้าหน่วยงานที่รับแจ้งอยู่ในเขตนครบาล เมื่อรับแจ้งแล้วให้รีบแจ้งเหตุไปยังศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการและสื่อสารข้อมูล กองบัญชาการตำรวจนครบาลและศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อติดตามหาตัวโดยไม่ชักช้า แล้วให้ออกรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย จำนวน ๒ ฉบับ เก็บรวมเรื่องเข้าเล่มไว้ที่หน่วยรับแจ้ง ๑ ฉบับ และส่งกองทะเบียนประวัติอาชญากร ๑ ฉบับ

(๑) หากหน่วยงานที่แจ้งอยู่ในเขตภูธร ให้ออกรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย จำนวน ๔ ฉบับ เก็บรวมเรื่องไว้ ณ ที่แจ้ง ๑ ฉบับ ส่งวิทยาการจังหวัด ๑ ฉบับ ส่งกองกำกับการวิทยาการเขต ๑ ฉบับ และส่งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร ๑ ฉบับ

(๒) ให้พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง รีบส่งรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย พร้อมด้วยรูปถ่าย (ถ้ามี) ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อประกาศสืบหา

(๓) หากสงสัยว่าคนหายถูกล่อลวงลักพาไปในทางทุจริตให้รีบติดต่อกับ ตำรวจท้องที่ ตำรวจทางหลวง ตำรวจรถไฟ ตำรวจน้ำ เพื่อสกัดกั้นตามด่านหรือจุดหมายปลายทางที่ยานพาหนะจะพาคนหายผ่านไปโดยเร็ว

(๔) ถ้าคนหายเกี่ยวกับการเมือง รายงานด่วนถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๒ ชุด เพื่อพิจารณาให้ตำรวจสันติบาลสืบสวนติดตามเป็นกรณีพิเศษ

(๕) หากสงสัยว่าคนหายจะถูกทำร้ายถึงตาย ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้แจ้งไปถ่ายรูปถ่าย หรือตำหนิรูปพรรณคนตายไม่ทราบชื่อ ในส่วนกลางให้ดูที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนภูมิภาคดูได้ที่ วิทยาการจังหวัดหรือ กองกำกับการวิทยาการเขต

(๖) ให้หัวหน้าสถานีตำรวจมอบหมายให้ตำรวจคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบในการสืบสวนติดตามตัวคนหาย โดยให้ไปรู้จักกับบ้านผู้แจ้ง หรือบ้านผู้ปกครองคนหายและเยี่ยมเยียนเป็นระยะทุกๆ ๗ วัน ๑๕ วัน ๑ เดือน ๒ เดือน และ ๓ เดือน

(๗) เมื่อครบกำหนด ๓ เดือน แล้วยังไม่ได้ตัวคนหายคืนให้หัวหน้าสถานีตำรวจรายงานผลการสืบสวนติดตามแบบการสืบสวนติดตามคนหาย (แบบวท.๑๒/๒ - ต.๓๒๖) โดยแจ้งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และถ้าเป็นส่วนภูมิภาคให้ส่งแบบการสืบสวนติดตามคนหายเพิ่มเติมไปยังวิทยาการจังหวัด และกองกำกับการวิทยาการเขต อีกด้วย

(๘) ระหว่างที่สถานีตำรวจต่างๆ รับแจ้งคนหายไว้นั้น ให้กำชับผู้แจ้งด้วยว่า หากได้ตัวคนหายคืนเมื่อใดให้รีบแจ้งถอนคืนโดยเร็ว และเมื่อได้รับแจ้งถอนคืนแล้วให้สถานีที่รับแจ้งทำการรับแจ้งถอนคืนไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และวิทยาการจังหวัด กองกำกับการวิทยาการเขตเพื่อถอนประกาศสืบหาและระงับการสืบหา

การแจ้งข้อกล่าวหา

เมื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบสวน และมีผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้า ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาพบ ถูกส่งตัวมา หรือเข้ามาพบเอง ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ให้ทำการสอบสวนโดยมิชักช้า

๒. เมื่อสอบสวนแล้ว ปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรว่า การกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิด และผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับ ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาทราบ โดยทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา คือ

๒.๑ สถานที่บันทึก วันเดือนปี และเวลาที่บันทึก

๒.๒ ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวนผู้แจ้งข้อกล่าวหา

๒.๓ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ต้องหาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

๒.๔ ข้อกล่าวหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานความผิดใด

๒.๕ แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๔

๑) ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

๒) ให้ทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวนได้ กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ให้แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิวรรคหนึ่ง เพิ่มเติม จาก ข้อ ๑) และ ๒) ด้วยคือ

๓) สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนในสถานที่อันเป็นส่วนตัว และเหมาะสม

๔) สิทธิในการให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ

๕) สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ กรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามคำถามโดยตรงหรือการถามคำถามบางคำถามอาจมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง

๖) สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๒.๖ สอบถามผู้ต้องหาว่าให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ ให้ปรากฏรายละเอียดว่ารับสารภาพหรือปฏิเสธว่าอย่างไร (ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ไม่ต้องถามคำให้การผู้ต้องหา) จากนั้นให้สอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๓. กรณีผู้ต้องหาถูกจับกุม ไม่ต้องทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนผู้รับตัวจัดทำบันทึกการแจ้งสิทธิผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ (บันทึกการแจ้งสิทธิให้ใช้ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๒๕๕๖)

๔. ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๕. กรณีผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อกล่าวหาไม่ใช่ผู้ถูกจับ และยังมีได้มีการออกหมายจับ แต่มีเหตุที่จะออกหมายซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ ให้นำตัวไปขอศาลออกหมายซึ่งหากในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาเป็นเวลาที่ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการให้ส่งรายงานประจำวันนัดหมายให้ผู้ต้องหาพบในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อนำตัวไปขอศาลออกหมายซึ่ง

เมื่อพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่เวรสอบสวนและมีผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้า ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาพบ ถูกส่งตัวมา หรือเข้ามาพบเอง ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ให้ทำการสอบสวนโดยมิชักช้า

๒. เมื่อทำการสอบสวนแล้ว ปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรว่า การกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดและผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาทราบโดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ สถานที่บันทึก วันเดือนปี และเวลาที่บันทึก

๒.๒ ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวนผู้แจ้งข้อกล่าวหา

๒.๓ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ต้องหาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

๒.๔ ข้อกล่าวหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานความผิดใด

๒.๕ แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๔ กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ให้แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคหนึ่งเพิ่มเติมด้วย

๒.๖ สอบถามผู้ต้องหาว่าให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ โดยให้ปรากฏรายละเอียดว่ารับสารภาพหรือปฏิเสธว่าอย่างไร (ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ไม่ต้องถามคำให้การผู้ต้องหา เนื่องจากตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๖๙ วรรคสี่ ซึ่งห้ามผู้จับกุมถามคำให้การเด็กและเยาวชนผู้ถูกจับ) จากนั้นให้สอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๓. กรณีผู้ต้องหาถูกจับกุมไม่ต้องจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนผู้รับตัวจัดทำบันทึกการแจ้งสิทธิผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ (บันทึกการแจ้งสิทธิให้ใช้ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๒๕๕๖) แล้วให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๔. กรณีผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อกล่าวหาไม่ใช่ผู้ถูกจับ และยังมีได้มีการออกหมายจับแต่มีเหตุที่จะออกหมายซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ ให้ดำเนินการตามกฎหมาย

หากในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาเป็นเวลาที่ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการให้ส่งรายงานประจำวันนัดหมายให้ผู้ต้องหาพบในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑

หมายเหตุ สิทธิของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบจากผู้ต้องหา ไม่ต้องแจ้งสิทธิให้ทราบในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้ถามสอบถาม ผู้ต้องหา ในขั้นตอนการสอบถามปากคำหรือการถามคำให้การผู้ต้องหา

ส่วนสิทธิของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๓ นั้นจะกลืนกันอยู่กับสิทธิตาม มาตรา ๑๓๔/๔ แล้ว

บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา

..... (สถานที่บันทึก)

..... (วัน เดือน ปี ที่บันทึก)

บันทึกนี้ทำขึ้นเพื่อแสดงว่า วันนี้ เวลา ..... น. .... (ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน) ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ .... ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๑

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ .... ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๒ (ถ้ามี)

ทราบว่าเป็นการกระทำความผิด (พฤติการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ต้องหากระทำความผิด)

เหตุเกิดที่ .....

เมื่อวันที่ ..... เวลา .....

พฤติการณ์และการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐาน .....

และได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าผู้ต้องหาสิทธิ

๑. ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

๒. ให้ทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวนได้

ผู้ต้องหาทราบและเข้าใจข้อกล่าวหาและฐานความผิดดีแล้ว ขอให้การ..... (รับสารภาพ หรือปฏิเสธว่าอย่างไร)

อนึ่งในการแจ้งข้อกล่าวหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่ได้ทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใด มิได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือของบุคคลอื่น มิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใด เสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ แต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงได้ให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ) ร.ต.ท. .... แจ้งข้อกล่าวหา/บันทึก/อ่าน

( )

ตำแหน่ง .....

บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา (กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน)

..... (สถานที่บันทึก)

..... (วัน เดือน ปี ที่บันทึก)

บันทึกนี้ทำขึ้นเพื่อแสดงว่า วันที่ เวลา ..... น. .... (ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน) ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ .... ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๑

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ .... ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๒ (ถ้ามี)

ทราบว่..... พฤติการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ต้องหากระทำผิด)

เหตุเกิดที่ .....

เมื่อวันที่ ..... เวลา .....

พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐาน ..... และได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าผู้ต้องหาสิทธิ

๑. ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
๒. ให้ที่ปรึกษาทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวนได้
๓. สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนในสถานที่อันเป็นสัดส่วน และเหมาะสม
๔. สิทธิในการให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ

๕. สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ กรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่า การถามคำถามโดยตรงหรือการถามคำถามบางคำถามอาจมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง

๖. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

อนึ่งในการแจ้งข้อกล่าวหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่ได้ทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใดมิได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือของบุคคลอื่นมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใด เสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ แต่อย่างไร

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงได้ให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ) ..... ผู้ปกครอง (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) ..... ที่ปรึกษาทนายความ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) ..... พนักงานอัยการ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) ..... นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ (ถ้ามี)

การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว

การควบคุมชั้นพนักงานสอบสวน

- ความผิดฐานลหุโทษ พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้เท่าที่จะถามค่าให้การเท่านั้น
- ความผิดตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการพนักงานสอบสวน
- ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง, ศาลอาญาหรือศาลจังหวัด, ศาลเยาวชนและครอบครัว, ศาลทหาร และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการพนักงานสอบสวน

การปล่อยตัวชั่วคราว

- เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับคำร้องเรื่องนั้นรีบเสนอคำร้องพร้อมด้วยสัญญาประกันและบันทึกเสนอสัญญาประกันโดยมิชักช้า
- หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยเร็วให้เสร็จภายใน ๑ ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายในกำหนดก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง
- การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่น่ามาสืบ พฤติการณ์แห่งคดี ความเชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ และภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว ประกอบด้วย
- การสั่งไม่ปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ และการปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล อีกทั้งจะต้องแจ้งคำสั่งและเหตุผลดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว
- การเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตามคำสั่ง ตร. ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่อง การกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกันและการใช้บุคคลเป็นประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ลง ๓๐ ม.ค. ๒๕๕๑
- สัญญาประกันใช้บังคับได้ ๓ เดือน นับแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว หากการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน ให้ขอขยายได้คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วันแรกที่ได้มีการปล่อยตัวชั่วคราว

การควบคุมชั้นพนักงานสอบสวน

การควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนกระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘)

๑. ความผิดลหุโทษ (ความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้เท่าที่จะถามค่าให้การเท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘ วรรคสอง)

๒. ความผิดตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย (ผู้จะก่อเหตุร้ายตาม ป.อาญา ม.๔๖ และ พ.ร.บ.ให้ใช้ ป.อาญา พ.ศ.๒๔๙๙ มาตรา ๗)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึง ที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยรวมระยะเวลาที่นำตัวผู้ถูกจับส่งอัยการเพื่อฟ้องศาลเข้าไปในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมงดังกล่าวด้วย

๓. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับ ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการ พนักงานสอบสวน ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปยัง พนักงานอัยการเพื่อฟ้องอาญา (ฟ้องใบแดง) ภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

- ถ้าฟ้องไม่ทันภายใน ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนมีอำนาจนำผู้ต้องหาไปขอมัดฟ้อง และฝากขังได้ไม่เกิน ๕ ผัด ผัดละไม่เกิน ๖ วัน

๔. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด (คดีอาญาทั้งปวงที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของ ศาลยุติธรรมอื่นหรือเป็นคดีอาญาซึ่งระวางโทษจำคุกกว่า ๓ ปี หรือปรับเกินกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับต่อวันที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของ พนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘ วรรค ๓

- ถ้าเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ ฝากขังได้ ๑ ครั้ง ไม่เกิน ๗ วัน คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี หรือปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ฝากครั้งได้หลายครั้งๆ ละไม่เกิน ๑๒ วัน และรวมกันทั้งหมด ไม่เกิน ๔๘ วัน และคดีที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ฝากขังได้หลายครั้งๆ ละไม่เกิน ๑๒ วันและรวมกัน ทั้งหมดไม่เกิน ๘๔ วัน

- ถ้าผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน ไม่ต้องยื่นคำร้องขอฝากขัง ต่อศาลอีก หากผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นศาลภายหลังจากที่ถูกนำตัวไปฝากขังต่อศาลแล้ว ก็ให้พนักงานสอบสวนขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป

๕. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว (ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน อายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ขณะกระทำความผิด)

- พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบผู้ต้องหาไว้แล้วจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปตรวจสอบการจับกุมที่ศาลทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง และพนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งการจับกุมหรือการควบคุมไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ด้วย

- ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยเร็วและส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ถูกจับกุม หากเป็นความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนได้ทัน ภายใน ๓๐ วัน ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้อง ได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๒ ครั้ง และหากเป็นคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุก ๕ ปี สามารถขอผิดฟ้องต่อศาลได้อีกครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยการไต่สวนของศาลประกอบ

๖. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร (บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๔๙๘ มาตรา ๑๖)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหามาถึงที่ทำการพนักงานสอบสวนและให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของฝ่ายทหารทราบ อีกทั้งให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔

- จากนั้นพนักงานสอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลทหารออกหมายซึ่งผู้ต้องหาได้ตามอัตราโทษของแต่ละคดี โดยให้นำ ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ มาบังคับใช้โดยอนุโลม (ให้เทียบเคียงกับความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด)

๗. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (พิจารณาคดีอาญาและคดีแพ่งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรฯ ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๗)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน หลังจากนั้นจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปผิดฟ้องหรือฝากขังต่อศาลต่อไป

- จากนั้นพนักงานสอบสวนมีอำนาจขอผิดฟ้องและ/หรือฝากขังต่อศาลแขวง หรือฝากขังต่อศาลอาญาหรือศาลจังหวัดตามที่กฎหมายระวางโทษไว้เช่นเดียวกับความผิดตาม ป.อาญา (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๒๖, ๓๐)

การปล่อยตัวชั่วคราว

เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหาไว้ควบคุมดำเนินคดีแล้ว และได้รับคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้รีบพิจารณาคำร้องโดยเร็วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน ป.วิ อาญา มาตรา ๑๐๘ โดยให้ปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับคำร้องเรื่องนั้นรีบเสนอคำร้อง พร้อมด้วยสัญญาประกันและบันทึกเสนอสัญญาประกันตามแบบพิมพ์ที่กำหนด ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ โดยมีชกซ้ำ

๒. หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จภายใน ๑ ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายใน กำหนดก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกสัญญาประกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง (ข้อ ๕.๒ ในคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖)

การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ให้พิจารณาเหตุเหล่านี้ประกอบด้วย

๑. การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้พิจารณาเหตุตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ ได้แก่

- ๑.๑ ความหนักเบาแห่งข้อหา
- ๑.๒ พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- ๑.๓ พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- ๑.๔ เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- ๑.๕ ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- ๑.๖ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว มีเพียงใดหรือไม่

การสั่งไม่ปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีเหตุอันควรเชื่อดังต่อไปนี้

- ๑.๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- ๑.๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- ๑.๓ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- ๑.๔ ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
- ๑.๕ การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของ

เจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุผลดังกล่าวให้ผู้ต้องหา หรือผู้ถูกกล่าวหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

การเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่อง การกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกันและการใช้บุคคลเป็นประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ลง ๓๐ ม.ค. ๒๕๕๑

การเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกเงินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่องการกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกันและการใช้บุคคลประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ลง ๓๐ ม.ค. ๒๕๕๑

การเรียกประกัน หรือหลักประกัน จะเรียกเงินควรแก่กรณีไม่ได้ หากความปรากฏต่อมาว่า สัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขกำหนดไว้ไม่เหมาะสม ให้เจ้าพนักงานดำเนินการ เปลี่ยนสัญญาประกันให้มีจำนวนเงินสูงขึ้น หรือเรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลง เงื่อนไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สัญญาประกันใช้บังคับได้ ๓ เดือน นับแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ และ คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖)

หากพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน ให้ขอขยาย ได้คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วันแรกที่ได้มีการปล่อยตัวชั่วคราว (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๑๓) หากพนักงานสอบสวนไม่สามารถทำสำนวนการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๖ เดือน ให้พนักงานสอบสวนแจ้งนายประกันให้นำตัวผู้ต้องหามาส่ง และให้คืนหลักประกันแก่นายประกันไป ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ (หากนายประกันไม่ส่งตัวผู้ต้องหาตามกำหนดนัดหมายถือว่าผิดสัญญาประกัน)

อย่างไรก็ตาม หากยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก ให้ปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๑๓ กล่าวคือ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลพร้อมกับนำผู้ต้องหาไปด้วย เพื่อแถลง ให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็น ที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก

อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ดังนี้

๑. รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๑)

๑.๑ มีอำนาจตรวจ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๑))

๑.๑.๑ ตรวจตัวผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายยินยอม

๑.๑.๒ ตรวจตัวผู้ต้องหา

๑.๑.๓ การตรวจตัวผู้เสียหายหรือตรวจตัวผู้ต้องหา ตามข้อ ๑.๑.๑, ๑.๑.๒. หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิงให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

๑.๑.๔ ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาคะขานนำบุคคลใดมาร่วมในการตรวจก็ได้

๑.๑.๕ ตรวจสอบสิ่งของหรือทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

๑.๑.๖ ทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า

๑.๑.๗ บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

๑.๒ มีอำนาจค้น (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๒))

๑.๒.๑ เพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด

๑.๒.๒ เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด

๑.๒.๓ เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด

๑.๒.๔ เพื่อพบสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ โดยพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา ว่าด้วยการค้น

๑.๓ มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคล (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๓))

๑.๓.๑ หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเองเมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.๓.๒ การที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ ไปยังบริษัทที่บริการ พร้อมกับให้ส่งข้อมูลมาให้พนักงานสอบสวน

๑.๔ มีอำนาจยึด (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๔)) ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๒) และ (๓)

๑.๕ อำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดมาพบและสอบสวนปากคำ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓)

๑.๖ อำนาจสอบผู้ต้องหา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔,๑๓๕)

๑.๖.๑ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่า ผู้ใด ซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา

๑.๖.๒ ให้พนักงานสอบสวน ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหา ให้ทราบ

๑.๗ อำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารทางวิทยาศาสตร์

ในกรณีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคแรก

๑.๘ อำนาจอื่นๆ ของพนักงานสอบสวน

๑.๘.๑ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกจากสถานที่นั้นชั่วคราว (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๗) (เพื่อมิให้ความลับรั่วไหล)

๑.๘.๒ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเอง หรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาฉินของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๘)

๑.๘.๓ มีหน้าที่บันทึกและรวบรวมเอกสาร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๙)

๑.๘.๓.๑ สิ่งที่พนักงานสอบสวนรวบรวมเข้าสำนวนคือ

๑) บันทึกต่างๆ ที่ได้กระทำไว้

๒) บันทึกและเอกสารอื่นๆ ที่พนักงานสอบสวนอื่นได้ส่งมาให้

๓) เอกสารอื่นๆ ที่เป็นหลักฐานทางคดี ไม่ว่าจะหาได้เองหรือฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่งยื่นพยาน

๑.๘.๔ มีหน้าที่จัดทำบันทึกรายชื่อพยานบุคคล (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๙) โดยให้พนักงานสอบสวนจัดทำ

๑) รายชื่อพยานบุคคล

๒) ที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ

๓) หมายเลขโทรศัพท์

๔) ช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อให้เก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน

๑.๘.๕ มีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทน (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๘)

๑) ส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวนอื่นซึ่งมีอำนาจจัดการให้ เป็นกรณี
ที่พนักงานสอบสวนท้องที่อื่น ซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุ หรือท้องที่จับผู้ต้องหาได้ หรือท้องที่
ที่ผู้ต้องหาไม่ได้อยู่ เมื่อได้รับประเด็นการสอบสวนแล้วทำการสอบสวนส่งผลการสอบสวนนั้นมาให้พนักงาน
สอบสวนผู้รับผิดชอบรวมเข้าเป็นสำนวนการสอบสวน ไม่ทำให้เป็นการสอบสวนโดยมิชอบ

๒) ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำแทน การใดเป็นเล็กน้อยที่กฎหมายมิได้เจาะจง
ให้ทำด้วยตนเอง เช่น การถ่ายภาพ, การพิมพ์มือผู้ต้องหา

๑.๘.๖ มีอำนาจชั้นสูตรพลิกศพ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๙)

๑.๘.๗ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจทำความเห็นเมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว
(ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐)

๑.๘.๘ การดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการสอบสวน

๑) การนำผู้ต้องหาขึ้นสถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ
๒) การตรวจสอบประวัติพิมพ์มือผู้ต้องหาว่าเคยต้องโทษคดีอาญามาก่อนหรือไม่
๓) การยื่นคำร้องขอฝากขังเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังระหว่างสอบสวน
๔) การที่ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาของเจ้าพนักงานสอบสวนทั้งสองครั้ง
โดยที่ผู้ต้องหาไม่ได้คัดค้านประการใดนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วย ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ พรรคสี่ แต่ต่อมาภายหลัง
จะปรากฏตามที่ผู้ต้องหากล่าวอ้างว่าผู้ต้องหาถูกทำร้ายขู่เข็ญให้รับสารภาพมาก่อนหน้านั้นก็ไม่มีผลทำให้คำสั่ง
อนุญาตให้ฝากขังที่ชอบด้วยกฎหมายต้องกลับกลายเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมายไปไม่ ผู้ต้องหาชอบที่จะดำเนิน
คดีแก่ ผู้ที่ทำร้ายตนตามสิทธิที่มีอยู่ ส่วนคำรับสารภาพของผู้ต้องหาก็จะรับฟังได้หรือไม่ เพียงใดนั้น เป็นเรื่อง
ที่ต้องวินิจฉัยในชั้นพิจารณาของศาล ไม่มีเหตุเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ฝากขังทั้งสองครั้ง (ฎีกา ๓๕๐๒/๒๕๔๒)

๒. การใช้ดุลพินิจไม่สอบสวน

๒.๑ คดีความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายยังมิได้มีการร้องทุกข์และมอบคดี (ป.วิ อาญา
มาตรา ๑๒๑, ๑๒๒)

๒.๒ คดีที่ขาดอายุความ

๒.๓ เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบ

๒.๔ เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเอง โดยมีได้ร้องทุกข์ก่อน

๒.๕ เป็นบัตรสนเท่ห์

๒.๖ เป็นบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปาก ไม่ยอมบอกว่าเขาคือใคร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๓)

๒.๗ เป็นบุคคลที่กล่าวโทษแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษ หรือบันทึกคำกล่าวโทษ
(ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๓)

การทำสำนวนการสอบสวน

เมื่อมีการสอบสวนครบถ้วนตามประเด็นที่มีการสั่งการในบันทึกการตรวจสำนวนจากผู้บังคับบัญชาแล้ว ก่อนที่จะสรุปสำนวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการดังต่อไปนี้

- จัดเรียงลำดับเอกสารตามที่กำหนดในคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการทำสำนวน
- สรุปพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวน โดยพิจารณาจาก พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคล เพื่อพิจารณาถึงความเห็นทางคดี
- เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานแล้วนำพยานหลักฐานที่ได้ไปปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สรุปสำนวนเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาต่อไป

เรื่อง การสอบสวนเพิ่มเติม

เมื่อพนักงานอัยการสั่งการให้สอบสวนเพิ่มเติม ให้ดำเนินการดังนี้

- พิจารณาประเด็นการสอบสวนว่าพนักงานอัยการสั่งสอบสวนเพิ่มประเด็นใดบ้าง แล้วรีบดำเนินการสอบสวนตามประเด็นที่อัยการสั่งการ
- หากรวบรวมพยานหลักฐานยังไม่เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาที่พนักงานอัยการสั่งการให้จัดทำหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานอัยการทราบ
- เมื่อสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ให้รีบส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมให้พนักงานอัยการโดยเร็ว

เรื่อง การส่งมอบสำนวนการสอบสวนเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงในตำแหน่งอื่น

- ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนที่ยังสอบสวนไม่เสร็จสิ้นทั้งหมดว่า มีจำนวนอยู่เท่าใด จัดทำบัญชี
- จัดทำเอกสารและสำนวนการสอบสวนให้สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นปัจจุบันทุกสำนวนพร้อมจัดทำบัญชีเอกสารทั้งหมดของแต่ละสำนวน
- จัดทำบัญชีสำนวนการสอบสวนทั้งหมดแล้วทำบันทึกส่งมอบสำนวนการสอบสวนให้กับผกก.สน.

กล่าวหา

การทำสำนวนการสอบสวนเป็นหน้าที่โดยตรงของพนักงานสอบสวนที่จะต้องกระทำ เพราะการกระทำสำนวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่น ที่พนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือ พิสูจน์ความผิด หรือจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ สำนวนการสอบสวนประกอบด้วยบันทึกการสอบสวนตามหลักว่าด้วยการสอบสวน เอกสารอื่นที่ได้มา เช่น บันทึกและเอกสารทั้งหลาย ซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนเกี่ยวกันนั้นส่งมา เอกสารที่ยื่นเป็นพยานเป็นต้น

ฉะนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงหลักการทำสำนวนการสอบสวนโดยทั่วไป จึงแบ่งหัวข้ออธิบายได้ดังนี้

๑. ความหมายของสำนวนการสอบสวน
๒. ประเภทสำนวนการสอบสวน
๓. หลักทั่วไปเกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวน
๔. การวางแผนการทำสำนวนสอบสวน
๕. การเสนอสำนวนตรวจเบื้องต้น
๖. การขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวน
๗. ระยะเวลาการสอบสวน
๘. เอกสารประกอบสำนวนการสอบสวน
๙. การเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวน
๑๐. การสอบสวนเพิ่มเติม

๑. ความหมายของสำนวนการสอบสวน

คำว่า “สำนวนการสอบสวน” ยังไม่มีการให้ความหมายไว้ชัดเจนว่าหมายถึงอะไร แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กล่าวถึงคำว่า “สำนวนการสอบสวน” ไว้ในมาตรา ๑๔๒, ๑๔๕ และกล่าวถึงคำว่า สำนวนไว้ในมาตรา ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๑, ๑๔๓ และ ๑๔๔ เมื่อพิจารณาจากข้อความที่กล่าวหาถึงคำว่า สำนวน และสำนวนการสอบสวนในมาตราต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับคำว่า “สำนวนความ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๖, ๕๑ พอจะให้ความหมายของคำว่า “สำนวนการสอบสวน” ได้ว่า

สำนวนการสอบสวน หมายถึง บรรดาสรพเอกสารที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้รวบรวมไว้ทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งได้แก่ บันทึกการสอบสวน บัญชีรายละเอียดสิ่งของ และเอกสารอื่นที่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานเป็นผู้นำเอกสารที่ยื่นเป็นพยาน คำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษที่ยื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือพิสูจน์ให้เห็นความผิด

๒. ประเภทสำนวนการสอบสวน

หลังที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง ก่อนที่จะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐, ๑๔๑ และ ๑๔๒ การจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การทำความเห็นในสำนวนการสอบสวน จากแนวการทำความเห็นตาม ป.วิ อาญา มาตราดังกล่าวสามารถนำมาใช้แบ่งประเภทสำนวนการสอบสวนได้ ๒ ประเภท คือ

๒.๑ สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๑)

๒.๒ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๒) สำนวนประเภทนี้แบ่งออกเป็น

๒.๒.๑ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียกหรือจับกุมตัวไม่ได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๑

๒.๒.๒ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกจับกุมได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒

๑. สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด

สำนวนประเภทนี้พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” หลายข้อความ เช่น ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด, ไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด, ไม่รู้ตัวคนร้าย, ไม่ทราบตัวคนร้าย เป็นต้น ฉะนั้น เพื่อให้พนักงานสอบสวนใช้ข้อความที่สื่อความหมายตรงกัน ควรใช้ข้อความว่า “ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” เพราะเป็นข้อความที่นำมาจาก ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๑)

สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หมายถึง สำนวนที่ไม่ปรากฏว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด เช่น ผู้เสียหายปิดบ้านไว้แล้วออกไปทำงาน ครั้นกลับมาจากที่ทำงานพบว่าประตูบ้านถูกลักทรัพย์สินหายไป ไม่ปรากฏว่าผู้ที่ลักทรัพย์ของผู้เสียหายไปเป็นผู้ใด และรวมสำนวนที่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดแต่ไม่ทราบว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด เพียงแต่เห็นตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่านั้น เช่น ผู้เสียหายออกไปซื้อของที่ตลาด ระหว่างที่กำลังเดินเลือกซื้อของ ผู้เสียหายเห็นวัยรุ่นคนหนึ่งเดินสวนทางมาทันทีที่เดินสวนทางกัน วัยรุ่นดังกล่าวใช้มือกระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหาย ซึ่งสวมอยู่ที่คอจะขาดหลุดติดมือแล้วชายคนดังกล่าววิ่งหลบหนีไป จะเห็นว่าในกรณีนี้ ผู้เสียหายเห็นตัวผู้กระทำความผิดคือชายวัยรุ่น แต่เห็นเพียงตำหนิรูปพรรณของชายวัยรุ่น เช่น รูปร่าง หน้า ตา แต่ไม่ทราบว่าชายวัยรุ่นที่หลบหนีเป็นผู้ใด ถึงแม้ว่าชายวัยรุ่นดังกล่าวจะมีตำหนิรูปพรรณที่ละเอียดเพียงพอที่จะออกหมายจับได้ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๖๗ ก็ตาม กรณีจะออกหมายจับบุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อแต่ต้องบอกตำหนิรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้ นั้น เป็นการกระทำเพื่อนำหมายจับไปจับผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี หลังจากจับตัวได้แล้วจะทำให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ใดและเป็นสำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดต่อไป

กรณีปรากฏตัวผู้กระทำความผิดนี้ยังมีปรากฏในเรื่องอายุความร้องทุกข์ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ การรู้ตัวผู้กระทำความผิดในกรณีนี้ เพียงแต่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่รู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด ถือว่ารู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว

ถ้าผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดจะต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือน หากพ้นกำหนดสามเดือนเป็นอันขาดอายุความ ร้องทุกข์ แต่กรณีนี้เป็นสำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับกรณีออกหมายจับ บุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อ แต่สามารถบอกตำหนิรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดได้ดังกล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่มีชื่อผู้กระทำความผิดแต่ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณ จะเป็นสำนวน ประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กรณีนี้พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริง ที่ชัดเจนและรับฟังได้เป็นอันยุติว่าบุคคลที่รู้ชื่อแต่ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณนั้นมีตัวตนจริงหรือไม่ ถ้ามีตัวตนจริง จะเป็นสำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดที่มีตัวตนจริง มีเพียงชื่อที่สมมุติขึ้นมาเท่านั้น หรือมีตัวตน หมายถึง จากการสอบสวนมีพยานยืนยันว่ามีตัวบุคคลตามชื่อที่ถูกกระบุว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่เป็นการแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น ที่มีตัวตนจริง กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นสำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด เพราะไม่สามารถ ยืนยันได้ว่าบุคคลที่สมมุติชื่อขึ้นมาเองหรือแอบอ้างชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ใด

๒. สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิด หมายถึงสำนวนที่รู้ว่าผู้กระทำความผิด เป็นผู้ใด ซึ่งแบ่งออกเป็น

๒.๑ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียกหรือจับกุมตัวไม่ได้ สำนวน ประเภทนี้ พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียก หรือจับกุมไม่ได้”

แนวทางปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญาได้ความว่า ผู้ต้องหาหลบหนี ซึ่งเป็น ข้อความที่สั้นกะทัดรัด คำว่าผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้ถูกต้อง ต่อศาล กรณีจะเป็นผู้ต้องหาได้ แสดงว่าจะต้องรู้ตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้นการใช้คำว่าผู้ต้องหาจะเป็นสื่อความหมาย แทนคำว่ารู้ตัวผู้กระทำความผิดได้ ส่วนข้อความที่ว่าเรียกหรือยังจับกุมไม่ได้ แสดงว่าผู้กระทำความผิดหลบหนี จึงใช้คำว่า หลบหนีแทนได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้น เพื่อให้พนักงานสอบสวนใช้ข้อความที่เป็นแนวทางเดียวกันสำหรับ สำนวนประเภทนี้ ควรใช้ข้อความว่า “ผู้ต้องหาหลบหนี”

สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกจับกุมตัวได้ สำนวนประเภทนี้ พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “รู้ตัวผู้กระทำความผิด” และผู้ต้องหาถูกจับกุมได้ หลายข้อความตามลักษณะของการควบคุมผู้ต้องหา การปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวและประเภทของผู้ต้องหา เช่นข้อความว่า

ผู้ต้องหาผิดฟ้อง หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลแขวง แต่ผู้ต้องหาได้รับ การปล่อยตัวชั่วคราว

ผู้ต้องหาฝากขัง หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลอาญา หรือศาลจังหวัด

ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือผู้ต้องหาเป็นเยาวชน หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุม เป็นเด็กหรือเยาวชน

ผู้ต้องหาเป็นทหาร หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมเป็นทหารประจำการ

ผู้ต้องหาเป็นข้าราชการ หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมเป็นข้าราชการประจำ ตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไปหรือผู้ต้องหาเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจประจำการยศตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป

ผู้ต้องหาอายุต หมายถึง ผู้ต้องหาถูกขังหรือถูกควบคุมในคดีอื่น

ผู้ต้องหาปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุม ต่อมาได้รับการปล่อยให้พ้นจากการควบคุมของพนักงานสอบสวนไปชั่วคราว

ผู้ต้องหาไม่ถูกควบคุมตัว หมายถึง ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยไปจากพนักงานสอบสวน ไม่มีการควบคุมผู้ต้องหาไว้แต่อย่างใด

สาเหตุที่พนักงานสอบสวนใช้ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาผู้ตรวจสอบสำนวน หรือพนักงานอัยการผู้พิจารณาสำนวนทราบว่าผู้ต้องหาที่จับได้ถูกควบคุม อยู่ในอำนาจศาลใดหรือรับการปล่อยชั่วคราวเป็นผู้ต้องหาประเภทใด เพื่อจะได้เร่งรัดการตรวจสอบสำนวน หรือรับพิจารณาสำนวนคดีนั้นๆ ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

กรณีการตายโดยผิดธรรมชาติ

- พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ศพนั้นอยู่กับ แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพโดยเร็ว และเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องแจ้งแพทย์เข้าร่วมชั้นสูตร
- ก่อนทำการชั้นสูตร พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตาย อย่างน้อยหนึ่งคนทราบ เท่าที่จะทำได้
- เมื่อความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาให้ส่งสำนวนชั้นสูตรพลิกศพไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด
- กรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ซึ่งมีไขขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้องทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก

กรณีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

- พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ศพนั้นอยู่ พนักงานอัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพ และเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องแจ้งอัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง แพทย์ เข้าร่วมชั้นสูตร
- ก่อนทำการชั้นสูตร พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตาย อย่างน้อยหนึ่งคนทราบ เท่าที่จะทำได้
- พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้องทำสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบเรื่อง ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขอขยายเวลาทุกครั้งในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๑. การชั้นสูตรพลิกศพกรณีความตายมิได้เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ (ตายโดยผิดธรรมชาติ) ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้รับผิดชอบทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

ให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาไปได้ โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้นพิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็นและให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

- พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ร่วมกันชันสูตรพลิกศพ

- พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องนำสำนวนชันสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก

๒. ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความคุ้มครองประพฤติดของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้ รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชันสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้นพิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสอบสวนพยานล่องหน้า แนวทางปฏิบัติในการสอบสวนผู้กล่าวหาและพยาน และการสืบพยานล่องหน้า

- ให้พิจารณาว่าเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากเป็นความผิดต่อส่วนตัว ให้จัดให้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ
- หากผู้กล่าวหาและพยานมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในวันสอบสวนปากคำและเป็นคดีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีบุคคลเข้าร่วมสอบสวนให้ปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ
- กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้กล่าวหาซึ่งเป็นหญิง ให้ปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓
- สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล เช่น มีภูมิลำเนา และประกอบอาชีพใด จบการศึกษาระดับใด สถานภาพโสดหรือไม่ มีบุตรหรือไม่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อทั้งที่บ้าน และที่ทำงาน ฯลฯ
- สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานให้ครบองค์ประกอบในแต่ละฐานความผิดในเรื่องนั้นๆ
- เมื่อมีเหตุจำเป็นที่จะต้องสืบพยานไว้ล่วงหน้า ให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้กล่าวหาและพยานตลอดจนรวบรวมพยานวัตถุและพยานเอกสารต่างๆ แล้วจัดทำคำร้องขอให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลทำการสืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้า
- การสืบพยานล่องหน้าให้ พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมด พร้อมทั้งอยู่หรือสถานที่ติดต่อหมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นเก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานอัยการ
- กรณีผู้กล่าวหาเป็นผู้เสียหาย ให้ พนักงานสอบสวน สอบถามว่าจะมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร เช่น พ้องคดี ให้ถ้อยคำ ประนีประนอมยอมความ ตกลงค่าสินไหมทดแทน รับมอบของกลางคืนจากพนักงานสอบสวน ถอนคำร้องทุกข์
- ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแต่ละสำนวนเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามพยานและประสานกับศาลชั้นต้น แต่ละศาลโดยตรง

การสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งทำให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้อง

๑. ผู้ร้องทุกข์ต้องเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย
๒. ต้องสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนที่มีเขตอำนาจตามมาตรา ๑๘, ๑๙ และ ๒๐
๓. ต้องสอบสวนและทำความเห็นควรทางคดี โดยพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
๔. คดีความผิดต่อส่วนตัวต้องมี “คำร้องทุกข์” ตามระเบียบภายในอายุความร้องทุกข์ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ (ภายในกำหนด ๓ เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด)

การสอบสวนผู้กล่าวหา

๑. ต้องสอบถามชื่อ นามสกุล หรือแซ่ ของผู้กล่าวหา ว่าชื่ออะไร มีกี่ชื่อให้ลงชื่อให้ครบและถูกต้อง
๒. ขอคู่มือประจำตัวประชาชนหรือใบสำคัญคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางของผู้กล่าวหา และตรวจสอบดูว่า ถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ตรงกันให้แก้ไขให้ถูกต้อง
๓. ให้บันทึกบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางไว้ทางซ้ายของคำให้การ และบัตรดังกล่าวเลขที่ ..... ออกให้ ณ อำเภอ จังหวัดหรือสถานี่ตำรวจใด วัน เดือน ปี ที่ออกบัตร ลงชื่อ พนักงานสอบสวนผู้บันทึก ตำแหน่ง วัน เดือน ปี ที่บันทึก
๔. อายุของผู้กล่าวหา ให้นำจาก วันเดือนปีเกิด จากบัตรบันทึกบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางหรือจากทางทะเบียนบ้านสูติบัตร
๕. เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ต้องดูจากใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางหรือทะเบียนบ้าน
๖. อาชีพ ผู้กล่าวหา มีอาชีพอะไร เช่น รับจ้าง รับราชการ ฯลฯ
๗. ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่ หมู่ที่ ตรอกซอย ใกล้เคียงสถานที่สำคัญอะไร ชื่อผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อำเภอ จังหวัด ถ้ามีหมายเลขโทรศัพท์ให้สอบถามจดไว้ด้วย
๘. ชื่อ บิดา มารดา ต้องบอกชื่อ นามสกุลหรือแซ่ หากมีหลายชื่อก็ให้บอกไว้ด้วย
๙. เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับคู่กรณี ว่าเป็นอะไรกับผู้ต้องหาต้องบอกไว้ แล้วเขียนต่อไปว่า ผู้กล่าวหาได้สาบานตนแล้ว ขอให้การด้วยความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้
๑๐. ให้สอบถามในชั้นตอนโดยเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ฟังโดยละเอียดก่อน ตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วค่อยพิมพ์หรือเขียนลงในคำให้การ โดยวิธีตั้งคำถามเป็นข้อๆ พนักงานสอบสวน ผู้กล่าวหาตอบ
๑๑. วันร้องทุกข์หรือแจ้งความจะต้องตรวจสอบจากคำให้การของผู้กล่าวหาว่าคดีขาดอายุความหรือไม่
๑๒. วัน เวลา เกิดเหตุ ต้องรายงานให้ชัดว่า เหตุเกิดเวลากลางวันหรือกลางคืน
๑๓. ถ้าเป็นเวลากลางคืน ที่เกิดเหตุมีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่ ผู้กล่าวหาสามารถมองเห็นเหตุการณ์โดยอาศัยแสงสว่างจากอะไร
๑๔. ตำบลที่เกิดเหตุให้สอบถามให้ครบ
๑๕. เหตุเกิดขึ้นอย่างไร ต้องสอบสวนผู้กล่าวหาให้ได้ความถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นในคดี
๑๖. ใครเป็นผู้กระทำ โดยรู้จักหรือจำหน้าได้ ระบุชื่อคนร้ายให้ชัด ถ้าไม่รู้จักให้ระบุว่าจำได้หรือจำไม่ได้ บอกตำหนิรูปพรรณและการแต่งกายด้วย
๑๗. ถ้าเหตุเกิดขึ้นเวลากลางคืน จำคนร้ายได้อย่างไร
๑๘. มีใครรู้เห็นบ้างให้อ้างพยานบุคคล เอกสารและวัตถุพยานประกอบด้วย
๑๙. อย่าถามนำ
๒๐. เมื่อสอบสวนแล้วต้องอ่านให้ฟัง เมื่อมีการทักท้วงต้องแก้ไขและลงชื่อรับรอง

๒๑. การสอบสวนภิกษุ สามเณร ต้องไปสอบ ณ ที่อยู่ เว้นแต่จะยินยอมมาเอง แต่จะออกหมายเรียกไม่ได้
๒๒. ทูตหรือผู้ที่อยู่ในคณะทูต ต้องรายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อน ห้ามหมายเรียกหรือติดต่อโดยพลการ
๒๓. ถ้าจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้กล่าวหาทำการชี้ตัวผู้ต้องหาตามระเบียบก่อน
๒๔. ผู้กล่าวหาเป็นพยานสำคัญ เพราะฉะนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง ห้ามพุดจาหรือตักเตือนด้วยกลอุบายอย่างไรให้เกิดการท้อถอย
๒๕. พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้กล่าวหาดู พยานวัตถุ และพยานเอกสารกับสถานที่เกิดเหตุหรือ ร่องรอยต่างๆ ถ้าหากมีและเกี่ยวพันถึงตัวผู้กล่าวหาด้วย
๒๖. แผนที่เกิดเหตุ แสดงที่เกิดเหตุจำเป็นต้องทำไว้ในคดีอุกฉกรรจ์ คดีเพลิงไหม้ คดีบุกรุก คดีทำร้ายร่างกายบาดเจ็บ บาดเจ็บสาหัส คดีเกี่ยวกับการโจรกรรมฯ และต้องให้ผู้กล่าวหาเป็นผู้นำพนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำ ลงชื่อ วัน เดือน ปี ที่ทำไว้ด้วยเพื่อเป็นหลักฐานประกอบคดี
๒๗. พนักงานสอบสวนจรรยาวัตรให้โอกาสแก่ผู้ให้การ ได้คิด ได้เห็น นึกทบทวนความจำพร้อมด้วยเหตุผลโดยแม่นยำ อย่าคาดคั้นหรือใช้คำถามหรือมีถ้อยคำเป็นเชิงชวนให้เกิดความจำคลาดเคลื่อนซึ่งอาจเป็นมูลเหตุให้เสียคดี เมื่อผู้ให้การคิดนึกไม่ได้จริงๆ ก็ต้องจดถ้อยคำตามเหตุที่จำไม่ได้ แล้วค้นหาพยานอื่นๆ ต่อไป
๒๘. เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องอ่านให้ผู้กล่าวหาฟังและให้ลงชื่อรับรองได้

การสอบสวนพยาน

๑. ในขั้นต้นให้พยานเล่าเรื่องให้ฟังตามจริง ที่เขารู้เห็นหรือบอกพร่องในข้อใด หรือถ้อยคำของพยานยังเห็นว่ามีความแอบแฝงอย่างไร ให้ซักพอกให้ได้ความแจ่มแจ้งจนสิ้นกระแสความและถ้ารู้จักหรือจำตัวผู้ต้องหาได้แล้วต้องให้ดูตัว ชี้ตัวผู้ต้องหาตามระเบียบเรื่องการชี้ตัว
๒. พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย การซักถามพยานบุคคล ตาม ป.วิ อาญา โดยไม่ถามนำพยาน ไม่ถามโดยหมิ่นประมาทพยาน ไม่ถามนอกประเด็น
๓. ต้องให้สาบานหรือปฏิญาณตัวตามลัทธิศาสนา ก่อน
๔. ถ้าพนักงานสอบสวนสั่งพยานให้สาบานตนหรือปฏิญาณตนเอง บุคคลนั้นขัดขืนมีความผิดตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๖๙
๕. สถานที่เกิดเหตุ ตำบล อำเภอ และจังหวัด
๖. เหตุเกิดขึ้นอย่างไร
๗. ถามชื่อคนร้ายให้ชัด ถ้าไม่รู้จักให้ระบุว่าไม่ทราบ บอกตำหนิรูปพรรณและการแต่งกายด้วย
๘. ถ้าเหตุเกิดเวลากลางคืนจำคนร้ายได้อย่างไร
๙. มีใครรู้เห็นบ้างนอกจากพยาน

๑๐. อย่าถามนำ

๑๑. การสอบสวนพยานที่ผู้ต้องหาอ้าง ตามปกติไม่จำเป็นแต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี จะสอบสวนไว้ก็ได้ หรือหากพยานหลักฐานฝ่ายผู้กล่าวหาอ่อน อาจสอบได้ความจากพยานหลักฐานฝ่ายผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์

๑๒. เมื่อมีการแก้ไขตกเติม ห้ามลบบอก ให้ขีดฆ่า เขียนใหม่และลงชื่อรับรอง

๑๓. เวลากลางคืนพยานเห็นเหตุการณ์โดยอาศัยจากแสงสว่างอะไร ถ้าเห็นไฟฟ้าจะต้องบอกที่แรงเทียน แสงตะเกียงหรือแสงเทียนจะต้องบอกว่ามีความสว่างมากน้อยแค่ไหน สามารถมองเห็นเหตุการณ์ได้ในระยะเท่าใด

๑๔. เมื่อสอบสวนเสร็จแล้วให้อ่านให้ฟังและให้พยานลงชื่อรับรองไว้

การสอบสวนพยานล่วงหน้า

หลักเกณฑ์

๑. ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ยากแก่การนำสืบ ให้พนักงานอัยการโดยตรงหรือได้รับคำร้องขอจากพนักงานสอบสวนจะนำผู้ต้องหามาศาล และยื่นคำร้องต่อศาล โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้ (ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ วรรคแรก)

๒. คดีเรื่องใดเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาได้ทั้งหมด หรือเพียงบางคนที่ตามเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคลซึ่งจะอ้างนำมาสืบในภายหน้าจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ยากแก่การนำสืบ พนักงานสอบสวนจะดำเนินการให้มีการสืบพยานก่อนฟ้องได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- กรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้น พร้อมนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการโดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด และความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อน เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น

- กรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่งแล้วส่งคำร้องขอและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้น พร้อมนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อนเพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น

- กรณีที่ผู้ต้องหาอยู่ในระหว่างฝากขังตามอำนาจศาลให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องขอและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้นต่อพนักงานอัยการโดยไม่จำเป็นต้องส่งตัวผู้ต้องหา โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อน เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น ทั้งนี้ให้รายงานไว้ในคำร้องขอ ว่าผู้ต้องหาได้ถูกขังโดยศาลอยู่แล้วตามคำร้องฝากขังที่..... ลงวัน เดือน ปี ใดด้วย

๓. กรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจำเ็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร อันทำให้เป็นการยากแก่การที่จะนำบุคคลนั้นมาสืบในภายหน้า ถ้าเป็นกรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวหรือได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนจะยื่นคำร้องโดยผ่าน พนักงานสอบสวน ก็ได้ เพื่อดำเนินการต่อไปตาม (๒) แล้วแต่กรณี

๔. คำร้องขอให้มีการสืบพยานไว้ก่อนให้ระบุงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องสืบพยานไว้ก่อน ตามแบบคำร้องขอสืบพยานไว้ก่อน ตามแบบท้ายระเบียบฯ และให้รวมไว้ในสำนวนการสอบสวน

ประเด็นการสอบสวนผู้กล่าวหา (แบ่งตามข้อหาความผิด)

๑. คดีข่มขืน, อนาจาร

๑.๑ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑.๒ ผู้เสียหายมีอาชีพอย่างไรหรือเป็นนักเรียน เด็ก อายุเท่าใด (นับให้ละเอียดและสำเนาทะเบียนบ้านประกอบด้วย)

๑.๓ ผู้กล่าวหา รู้จักผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ ที่ใด ชื่อใด มีอาชีพอะไร บ้านอยู่ที่ใด ผู้ต้องหา และพวกมีกี่คน บรรยายโดยละเอียด

๑.๔ ขอทราบเหตุ เกิด วัน เวลา ใด ที่ใด ตำบลใด ผู้เสียหายกำลังจะไปไหน หรืออยู่ที่ใด

๑.๕ ผู้ต้องหากับพวกมาจากทางใด ได้พูดจาชักชวนหรือใช้กำลังขู่ข่มขู่ผู้เสียหายอย่างไร

๑.๖ ผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้างหรือพาไปพักที่ใดบ้าง ห่างจากที่เดิมเท่าใด สภาพของที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร หากเป็นโรงแรม หรือ บ้านเรือน บอกชื่อเลขห้อง เลขบ้าน ถนน ตำบล

๑.๗ ใครใช้กำลังบังคับ ชูเชื้อ หรือทำร้าย ผู้เสียหายอย่างไรหรือไม่

๑.๘ ผู้เสียหายร้องให้คนช่วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๑.๙ ผู้ต้องหาและพวกทำอะไรกับผู้เสียหายบ้าง โดยละเอียด ใครลงมือก่อนหลัง อย่งไร
กี่ครั้ง

๑.๑๐ ใครสำเร็จความใคร่หรือไม่

๑.๑๑ ผู้เสียหายบาดเจ็บ โลหิตไหล ที่ใดหรือไม่ หรือได้รับความเจ็บปวดหรือไม่อย่างไร

๑.๑๒ มีใครมาช่วยเหลือผู้เสียหายหรือไม่ ผู้เสียหายบอกเล่ากับพยานอย่างไร

๑.๑๓ พวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใด

๑.๑๔ หลังเกิดเหตุแล้ว ผู้เสียหายบอกกล่าวให้ใครทราบอย่างไร

๑.๑๕ ผู้เสียหายนำความไปแจ้งแก่ตำรวจเมื่อใด

๑.๑๖ ผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองหรือรักใคร่ชอบพอกับพวกผู้ต้องหาหรือไม่

๑.๑๗ ผู้เสียหายมีทรัพย์สินเสียหายบ้างหรือไม่ อะไร ราคาเท่าใด

- ๑.๑๘ ผู้ต้องหาแต่ละคนมีอายุ ตำแหน่งบรรณ อย่างไร (หากไม่ทราบชื่อ)
- ๑.๑๙ มีทรัพย์สินสิ่งของของผู้ต้องหาคนใด ตกในที่เกิดเหตุบ้างหรือไม่
- ๑.๒๐ ผู้เสียหายจำหน้าผู้ต้องหาคนใดได้ เพราะอะไร ระยะเวลาดูคร่าหรือข่มขืนนานเท่าใด
- ๑.๒๑ ผู้เสียหาย เห็นหน้าผู้ต้องหาโดยอาศัยแสงไฟจากอะไรบ้าง ก็แรงเทียน อยู่ที่ใด ความสว่าง ณ ที่เกิดเหตุจำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด
- ๑.๒๒ ขณะเกิดเหตุมีใครอยู่ด้วย รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร
- ๑.๒๓ (หากเป็นกรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดให้ถามด้วยว่า) ท่านสงสัยว่าใครทำเป็นคนร้ายในคดีนี้
- ๑.๒๔ ผู้เสียหายมีสาเหตุโกรธเคืองกับบุคคลอื่นๆ หรือไม่ (ให้ลำดับเหตุการณ์ มูลเหตุ และความ
- ๑.๒๕ ผู้เสียหายเชื่อว่า หรือเข้าใจว่าเรื่องนี้เกิดจากอะไร
- ๑.๒๖ (ในกรณีที่ไม่ทราบว่า ผู้เสียหายถูกทำร้ายเพราะอะไร) ขอทราบความประพจน์ต่างๆ ของผู้เสียหายโดยละเอียด

การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๑. เมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุมตัวมาส่ง ให้พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหา พร้อมบันทึกจับกุมตัว ตรวจสอบบันทึกการจับกุมเกี่ยวกับการเขียนข้อหา พฤติการณ์ สถานที่จับกุมและการลงชื่อว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้ผู้จับที่เขียนแก้ไขให้ถูกต้อง พิจารณาว่าผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจควบคุมของศาลใด

๒. ตรวจสอบของกลาง (ถ้ามี) ว่าถูกต้องครบถ้วนตรงตามที่ปรากฏในบันทึกการจับกุมหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้ทักท้วงกับผู้จับกุม ถ้าถูกต้องเก็บให้เรียบร้อย

๓. สอบปากคำผู้ต้องหาโดยปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๐-๑๓๙ โดยเคร่งครัด โดยเฉพาะการแจ้งข้อเท็จจริง แจ้งข้อหา แจ้งสิทธิผู้ต้องหาให้ครบถ้วน สอบถามหรือจัดทนายความ สหวิชาชีพ กรณีสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ แจ้งสิทธิ เพิ่มเติม กรณีผู้ต้องหาเด็ก และทหารให้ครบถ้วน ตามที่กฎหมายระบุ นำตัวผู้ต้องหาไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับคำสารภาพ และถ่ายภาพประกอบหรือนำไปยึดของกลางในทันที ก่อนที่จะมอบให้สืบเวรนำเข้าห้องควบคุม การให้ผู้ต้องหานำไปชี้ที่เกิดเหตุและยึดของกลางต้องลงประจำทั้งไปและกลับ ถ้าได้ของกลางใหม่หรือเพิ่มเติมให้ลงสมุดยึดทรัพย์สินด้วย

๔. ตรวจสอบคำให้การโดยละเอียด ทำบัญชีของกลาง (ถ้ามี), พิมพ์มือ, ทำบันทึกการแจ้งสิทธิ การส่งของกลาง, แผนที่เกิดเหตุ และเอกสารอื่นๆ ให้ผู้ต้องหาลงชื่อให้ครบถ้วนเรียบร้อย

๕. นำตัวผู้ต้องหา เข้าห้องควบคุมตัว ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ศาลแขวงฯ ศาลอาญาฯ ศาลทหารฯ ให้นำตัวผู้ต้องหาไปขออำนาจศาลฝากขังภายใน ๔๘ ชั่วโมง ศาลแขวงผัดฟ้องได้ ๖ ครั้ง ครั้งละ ๕ วัน ศาลอาญาฯ ศาลทหาร คดีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ฝากขังได้ ๔ ครั้ง ครั้งละ ๑๒ วัน เกิน ๑๐ ปี ได้ ๗ ครั้ง ศาลเยาวชนฯ นำตัวผู้ต้องหาไปตรวจสอบการจับภายใน ๒๔ ชั่วโมง และผัดฟ้องภายใน ๓๐ วันนับแต่จับกุมตัว คดีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ผัดฟ้องได้ ๒ ครั้งๆ ละ ๑๕ วัน โทษจำคุกเกิน ๕ ปี ผัดฟ้องได้ ๔ ครั้ง

๖. กรณีผู้ต้องหาเป็นบุคคลต่างชาติ ให้จัดหาล่ามแปล ขณะสอบปากคำ และทำหนังสือแจ้ง บก.ต่างประเทศ, ตม.และสถานทูตที่ผู้ต้องหาถือสัญชาติ ทำหนังสืออายัดตัวไว้ที่เรือนจำและรับตัวผู้ต้องหา ส่ง ตม. เมื่อพ้นโทษ

๗. ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวนไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิตเวช หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ สำนวนเก็บไว้ที่สถานีตำรวจ

๘. ห้ามผัดฟ้องฝากขัง ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคล ในคดีที่นิติบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหา ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗ ไม่ต้องพิมพ์มือกรรมการ ถ้าหากสอบสวนในฐานะส่วนตัวด้วย ให้พิมพ์มือส่งตรวจตามปกติ ให้นำตัวกรรมการผู้มีอำนาจคนปัจจุบันของนิติบุคคล (ดูจากหนังสือรับรองของนิติบุคคลผู้ต้องหา) มาส่งพร้อมสำนวนการสอบสวน เนื่องจากการฟ้องนิติบุคคลจะต้องนำกรรมการผู้มีอำนาจคนปัจจุบันของนิติบุคคลไปส่ง

๙. บันทึกคำให้การของผู้ต้องหาให้พิมพ์ข้อความตามแบบฟอร์มในคู่มือที่กำหนดนี้โดยเคร่งครัด เพื่อให้การสอบสวนผู้ต้องหาชอบด้วยกฎหมายถูกต้องตาม ป.วิ อาญา และคำสั่งตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖

๘.๑ ประเด็นการสอบสวนผู้ต้องหา

การสอบสวนผู้ต้องหากลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

การสอบสวนคดีฆ่าผู้อื่นและคดีทำร้ายร่างกาย

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ตามที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่ากระทำผิดจริงนั้นได้กระทำอย่างไร (ให้ได้รายละเอียดมากที่สุดตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกระทำผิด)

๑.๑ ในวันเวลาเกิดเหตุไปทำอะไรกับผู้ตาย ที่ไหน เมื่อใด มีใครอยู่ในขณะนั้นอีกบ้าง

๑.๒ ทำไมจึงเกิดเหตุขึ้น

๑.๓ ได้ทำร้าย/ต่อสู้กันอย่างไร ใช้อาวุธอะไร

๑.๔ หลังจากเหตุยุติแล้วผู้ตายเป็นอย่างไรรหรือไปทางไหนตัวผู้ต้องหาไปไหน

๒. อาวุธที่ใช้ในการกระทำผิดได้มาอย่างไร เป็นของใคร นำเอาไปไว้ที่ไหน (ให้ไปนำเอามาแล้วยึดเป็นของกลางและสอบสวนเพิ่มเติมยืนยันด้วย)

๓. เหตุใดจึงฆ่าผู้ตาย (มีเรื่องโกรธเคืองทันทีทันใด พยาบาท แค้นเคือง ชู้สาว มรดก ชัดผลประโยชน์ การเมือง ปกปิดความผิดอื่น รับจ้าง) (โดยสอบสวนให้ได้รายละเอียดในเรื่องนั้นๆ)

๔. ถูกจับกุมที่ไหนอย่างไรเมื่อใด / เข้ามอบตัวที่ไหน เมื่อใด

๕. ของกลาง (อาวุธ เสื้อผ้า เอกสาร ฯลฯ) ที่พนักงานสอบสวนให้ดูนี้เป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ เกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องหาอย่างไร

๖. (กรณีเหตุเกิดตอนกลางคืน) บริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร ชนิดใด จำนวนเท่าใด มองเห็นได้ชัดในระยะเท่าใด

๗. นอกจากมูลเหตุที่ทำให้ฆ่าผู้ตายแล้วยังมีสาเหตุทะเลาะหรือโกรธเคืองหรือเหตุอื่นอีกหรือไม่
กรณีผู้ต้องหาภาคเสธ ประเด็นในการสอบสวนเหมือนกันกับกรณีรับสารภาพ แตกต่างกันเพียงว่าทำจริง แต่มีหรือเกี่ยวข้องบางส่วนก็จะได้รายละเอียดเพราะผู้ต้องหามักเต็มใจให้การอยู่แล้ว

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. เมื่อ... (ระบุวัน เวลาเกิดเหตุ).... ผู้ต้องหาทำอะไรอยู่ที่ไหนกับใคร (ให้ผู้ต้องหาเล่าตามสะดวกตามที่ต้องการจะให้การโดยบันทึกรายละเอียด แต่ถ้าไม่ได้รายละเอียดก็ให้ซักถามเพิ่มจากผู้ต้องหาให้การ)

๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้ตายมาก่อนหรือไม่ เคยมีเรื่องทะเลาะหรือโกรธเคืองกับผู้ตายหรือไม่

๒.๑ (ถ้ารู้จัก) พบผู้ตายครั้งสุดท้ายเมื่อใดที่ไหนได้พูดคุยกันหรือไม่

๒.๒ (ถ้ามีเรื่องกัน) เรื่องที่ทะเลาะหรือโกรธเคืองกันเป็นเรื่องอะไร เมื่อใด

๓. ในวันเกิดเหตุพบกับผู้ตายหรือไม่ พบเมื่อเวลาใด ได้พูดคุยกันหรือไม่ นานเท่าใด แยกจากกันเมื่อใดหลังจากนั้นพบผู้ตายอีกหรือไม่ พบที่ไหน เมื่อใด

๔. ทราบเรื่องการตายของผู้ตายอย่างไร ทราบจากใคร
๕. ผู้ต้องหาเคยไปบริเวณที่เกิดเหตุหรือบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ ไปเมื่อใด ไปกับใคร ไปทำอะไร
๖. (กรณีตายโดยอาวุธปืน) ผู้ต้องหาเคยได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนหรือไม่ (ถ้ามีให้ระบุชนิด ขนาดและการได้รับอนุญาตให้ตรวจสอบไปยังนายทะเบียนอาวุธปืนและควรตรวจสอบไปถึงญาติที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะสมาชิกในบ้านด้วย)
๗. ของกลาง (อาวุธ เสื้อผ้า เอกสาร ฯลฯ) ที่พนักงานสอบสวนให้ดูนี้เป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาอย่างไร
๘. ผู้ต้องหาจะอ้างผู้ใดหรืออ้างหลักฐานใดเป็นพยานของผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร

การสอบสวนคดีข่มขืนกระทำชำเรา

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (สอบสวนให้ปรากฏว่า ในวันเกิดเหตุผู้ต้องหา พบกับผู้เสียหายหรือผู้ตายที่ใด เมื่อเวลาใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหากับผู้เสียหายหรือตาย พุดกันว่าอย่างไร เหตุเกิดเมื่อใด เวลาใด โดยผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือผู้ตายมีสาเหตุกันอย่างไร)
๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด เคยรักใคร่ชอบพอกับหรือไม่
๓. วันเกิดเหตุพบผู้เสียหายที่ใดผู้ต้องหาไปกับใครบ้าง ไม่รู้จักชื่อให้ระบุนาม ตำแหน่งรูปพรรณ บ้านพักอาศัยโดยละเอียด
๔. ใครเข้าไปพุดจาซักชวน ผู้เสียหายว่าอย่างไร ได้ตอบกันอย่างไรหรืออุคร่าผู้เสียหาย มีใคร รู้เห็นในขณะนั้นบ้าง
๕. พวกผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้าง แต่ละแห่งโดยละเอียด บ้านเลขที่ ถนน ตำบลใด
๖. ผู้ต้องหาข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายที่ใด ถนนใด โดยกระทำอย่างไรบ้างโดยละเอียด
๗. ผู้เสียหายขัดขืน ต่อสู้ ร้องให้ หรือร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่ ใครข่มขืนก่อนหลังหรือช่วยกัน จับผู้เสียหายอย่างไร
๘. ใครทำร้ายผู้เสียหายบาดเจ็บมากน้อยเพียงไร
๙. ในที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร มากน้อยเพียงไร
๑๐. ใกล้เคียงที่เกิดเหตุมีบ้านคนหรือไม่
๑๑. หลังจากข่มขืนแล้วพวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใดอย่างไร ผู้เสียหายไปทางใดหรือมีใครมาช่วยเหลือหรือไม่
๑๒. ผู้ต้องหาบาดเจ็บหรือมีร่องรอยขีดข่วน บ้างหรือไม่ ที่ใด
๑๓. สาเหตุที่อุคร่า ข่มขืน
๑๔. นำทรัพย์สินใดของผู้เสียหายไปหรือไม่ อยู่ที่ใด
๑๕. ทำสิ่งใดตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ เป็นของใคร

๑๖. หากเกิดเวลากลางคืน ตรงที่เกิดเหตุมีแสงสว่างอย่างไรหรือไม่ จากอะไร ก็แรงเทียน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างที่เกิดเหตุเห็นหน้าคน รู้จักจำหน้าได้ ระยะห่างเท่าใด

๑๗. หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาวุธปืน หรือมีรอยเลือดเปรอะเปื้อนร่างกาย เสื้อผ้า อาวุธ ให้ตรวจ เชม่าดินปืน หรือส่งตรวจพิสูจน์คราบเลือดประกอบ

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ขอทราบว่าเป็นวันเวลาเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร ที่ไหนอย่างไรขอทราบรายละเอียดเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น

๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ แต่เมื่อใด

๓. วันเกิดเหตุพบกับผู้เสียหายหรือไม่ ที่ใด พุดกับเรื่องใด หรือไม่

๔. ตามวันเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด พุดกันเรื่องใด หรือไม่

๕. หากผู้ต้องหาให้การว่าตามวันเวลาเกิดเหตุออกไปนอกบ้านให้สอบถามว่าผู้ต้องหาออกจาก บ้านตั้งแต่เมื่อใด พบกับใครบ้าง โดยละเอียดจนถึงเวลาเกิดเหตุและไปต่อที่ใดอีก และกลับเข้าบ้านเมื่อใด เวลาใด กับใครอะไร

๖. หากพบร่องรอยขีดข่วนบนร่างกายผู้ต้องหา รอยฉีดยาที่อวัยวะเพศ ให้สอบถามว่า ผู้ต้องหาไปทำอะไรมา ที่ได้จึงเกิดแผลดังกล่าว

๗. เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายหรือบิดามารดาญาติผู้เสียหายหรือไม่ เมื่อใด เรื่องอะไร (ส่งผู้ต้องหาให้แพทย์ตรวจร่างกายผู้ต้องหา ร่องรอยขีดข่วน รอยกัด และตรวจความชอกช้ำของอวัยวะเพศ และรอยฉีกแตก, ตรวจค้นบ้านผู้ต้องหาและสถานที่ระบุว่าเป็นที่เกิดเหตุข่มขืนตรวจหาร่องรอยต่างๆ เช่น ร่องรอยการต่อสู้ รอยโลหิต รอยคราบน้ำอสุจิ ฯลฯ)

๘. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด เคยรักใคร่ชอบพอกับหรือไม่

๙. วันเกิดเหตุผู้ต้องหาพบผู้เสียหายที่ใด ผู้ต้องหาไปกับใครบ้าง ไม่รู้จักชื่อให้ระบุอายุ ตำแหน่ง รูปพรรณ บ้านพักอาศัยโดยละเอียด

๑๐. ใครเข้าไปพุดจาซักขวนผู้เสียหายว่าอย่างไร ได้ตอบกันว่าอย่างไรหรือฉุดคร่าผู้เสียหาย มีใครรู้เห็นในขณะนั้นบ้าง

๑๑. พวกผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้าง แต่ละแห่งโดยละเอียด บ้านเลขที่ ถนน ตำบลใด

๑๒. ใกล้เคียงที่เกิดเหตุมีบ้านคนหรือไม่

๑๓. ผู้ต้องหาบาดเจ็บหรือมีร่องรอยขีดข่วนบ้างหรือไม่ ที่ใด

๑๔. นำทรัพย์สินใดของผู้เสียหายไปหรือไม่ อยู่ที่ใด

๑๕. ทำสิ่งใดตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ เป็นของใคร

๑๖. หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาวุธปืน หรือมีรอยเลือดเปรอะเปื้อนร่างกาย เสื้อผ้า อาวุธ ให้ตรวจ เชม่า ดินปืน หรือส่งตรวจพิสูจน์คราบเลือดประกอบ

การสอบสวนคดีอนาจาร

กรณีผู้ต้องหาไร้สารภาพ

๑. เมื่อวันที่ (วันเกิดเหตุ) ผู้ต้องหาพบผู้เสียหายที่ไหน และพบได้อย่างไร
๒. ผู้ต้องหาพูดคุยหรือกระทำอนาจารผู้เสียหายที่ไหน ด้วยวิธีการอย่างไร
๓. ผู้ต้องหาได้พูดคุยหรือกระทำอนาจารผู้เสียหายอย่างไร (ใครก่อนหลัง ในกรณีมีหลายคน)
๔. ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอย่างไร ใครเป็นคนกระทำ และทำด้วยวิธีการอย่างไร
๕. มูลเหตุที่ผู้ต้องหากระทำอนาจารผู้เสียหายในครั้งนี้เกิดจากอะไร
๖. ผู้ต้องหากับผู้เสียหายเคยรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กันมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ผู้ต้องหาพบกับผู้เสียหายที่ใด เมื่อใด
๒. ผู้ต้องหาพบกับผู้เสียหายอย่างไร และมีการพูดคุยเรื่องอะไรบ้าง
๓. (หากมีบาดแผลตามร่างกายผู้ต้องหา) บาดแผลที่ปรากฏตามร่างกายผู้ต้องหาเกิดจากสาเหตุใด ตั้งแต่เมื่อใด
๔. ผู้ต้องหากับผู้เสียหายเคยรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กันมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

การสอบสวนคดีพรากผู้เยาว์

กรณีผู้ต้องหาไร้สารภาพ

๑. พบเด็กหรือผู้เยาว์ที่ใด ถนน ตำบล ได้ทุบตีทำร้ายผู้เยาว์ให้เกรงกลัวหรือไม่
๒. ผู้ต้องหารู้จักกันมาก่อนหรือไม่ ผู้ต้องหาได้พูด แนะนำ ชักชวนผู้เยาว์อย่างไร หรือทำอย่างไร ผู้เยาว์จึงไปด้วยไปด้วยเมื่อใด เวลาใด
๓. ระหว่างพักอาศัยตามที่ผู้ต้องหาให้การข้อ ๒. ใครเลี้ยงดูเด็กหรือผู้เยาว์ จ่ายค่ากินอยู่ให้เด็กหรือผู้เยาว์อย่างไร
๔. ผู้เยาว์หรือเด็กมีความเต็มใจมากกับผู้ต้องหาหรือไม่เต็มใจ
๕. ผู้ต้องหากักขังผู้เยาว์ไว้หรือไม่ ทำอย่างไร
๖. ผู้ต้องหามีความประสงค์อย่างไรต่อผู้เยาว์จะทำการเงินเพื่อการอนาจารหรือเหตุอื่น
๗. เด็กหรือผู้เยาว์หลบหนีไปได้เมื่อใด เวลาใดหรือมีผู้ติดตามมาพบหรือช่วยเหลือเด็กหรือผู้เยาว์เมื่อใด
๘. เด็กหรือผู้เยาว์อยู่กับผู้ต้องหากี่วัน ที่ใดบ้างโดยละเอียด
๙. ใครร่วมมือกระทำผิดกับผู้ต้องหาบ้าง ไม่ทราบชื่อให้บอกอายุตำแหน่งรูปพรรณไว้สืบจับ
๑๐. ใครรับซื้อเด็กหรือผู้เยาว์ไว้มีอาชีพทางใด ให้บอกอายุตำแหน่งรูปพรรณ บอกอาชีพ บ้านพักอาศัย อยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล ผู้ต้องหาสามารถพาไปนำตัวเด็กหรือผู้เยาว์คืนได้หรือไม่
๑๑. นอกจากเด็กและผู้เยาว์รายนี้แล้วผู้ต้องหาพาเด็กหรือผู้เยาว์อื่นๆ มากักขังเลี้ยงดูหรือขายอีกหรือไม่ ชื่ออะไร อยู่ที่ใด พามาจากที่ไหน

๑๒. ระหว่างที่ผู้เยาว์กับผู้ต้องหาผู้ต้องหา ได้กอดจูบอนาจารผู้เยาว์หรือไม่ เมื่อใด ที่ใด

๑๓. ผู้ต้องหารักใคร่ชอบพอกับผู้เยาว์มาก่อนหรือไม่ เมื่อใด มีหลักฐานใดอ้างอิงหรือไม่มี

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. เคยรู้จักผู้เสียหายและเด็กหรือผู้เยาว์มาก่อนหรือไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันหรือไม่หรือมีความสัมพันธ์อย่างไรกันบ้างหลักฐานอ้างอิง

๒. วันเกิดเหตุได้พบกับเด็กหรือผู้เยาว์หรือไม่ถ้าพบที่ใด เวลาใด เด็กหรือผู้เยาว์ไปกับผู้ต้องหาหรือไม่อย่างไร หากไปด้วยไปที่ใดและเด็กหรือผู้เยาว์แยกทางไปทางใด เมื่อเวลาใด

๓. จากนั้นผู้ต้องหาพบเด็กหรือผู้เยาว์บ้างหรือไม่

๔. ตามวันเวลาเกิดเหตุผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใครและทำอะไร (ติดตามพยานมาสอบสวน)

๕. ตรวจสอบบ้านผู้ต้องหาเพื่อพบร่องรอยต่างๆ ของเด็กหรือผู้เยาว์เป็นแนวทางยืนยันผู้ต้องหาว่าเด็กหรือผู้เยาว์ได้มาพักอาศัยหรืออยู่ที่บ้านผู้ต้องหา (และสอบสวนพยานในบ้านผู้ต้องหาประกอบ)

การสอบสวนผู้ต้องหากลุ่มคดีเกี่ยวกับทรัพย์

การสอบสวนคดีลักทรัพย์หรือรับของโจร

กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในความผิดฐานลักทรัพย์

๑. ผู้ต้องหาร่วมก่อเหตุกับใครบ้าง ใครเป็นคนจัดหาอุปกรณ์สิ่งของเครื่องมือพาหนะที่ใช้กระทำความผิด

๒. เพราะเหตุใดจึงเลือกที่จะก่อเหตุลักทรัพย์ในที่ที่เกิดเหตุ

๓. ก่อนก่อเหตุวางแผนกันที่ไหน เมื่อใด แบ่งหน้าที่ให้ผู้ใดทำอะไรบ้าง

๔. ผู้ต้องหาลงมือก่อเหตุเมื่อใด อย่างไร (เริ่มอธิบายตั้งแต่เดินทางจากไหน วิธีใดจนมาถึงที่เกิดเหตุ วิธีการที่ใช้เข้าไปลักทรัพย์แต่ละอย่างว่าผ่านสิ่งกีดขวางป้องกันเข้าไปอย่างไรเริ่มต้นลักทรัพย์สิ่งไหนตรงไหน ก่อนจนขึ้นสุดท้ายนำพาหลบหนีไปอย่างไร ช่องทางไหน)

๕. หลังก่อเหตุนำทรัพย์ที่ลักมาได้หลบหนีไปอย่างไร (เอาไปซุกซ่อน ใช้แบ่งจำหน่ายจ่ายแจกหรือทำลายอย่างไร ที่ไหน)

๖. ถูกจับกุมได้อย่างไร พร้อมของกลางอะไรบ้าง ของกลางแต่ละอย่างเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างไร (จัดให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การและถ่ายภาพไว้ทำบันทึกดูสิ่งของที่ยึดไว้เป็นของกลางบรรยายถึงความเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุแล้วให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้)

๗. ผู้ร่วมก่อเหตุที่หลบหนีเป็นใครบ้าง ชื่อ อายุ ที่อยู่ รูปพรรณ สถานที่หลบหนีซุกซ่อน (หาภาพถ่ายให้ผู้ต้องหาดูและยืนยันรับรอง)

๘. สิ่งของที่ใช้กระทำความผิดและทรัพย์ที่ถูกประทุษร้ายซึ่งยังไม่ได้มาอยู่ที่ไหนกับใคร (พาไปติดตามค้นหาและยึดไว้เป็นของกลาง)

๙. กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธภายหลังถามคำถามทั่วไปแล้วควรซักถามด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้
  - ๙.๑ รู้จักคุ้นเคยหรือเคยมาทำอะไรในที่เกิดเหตุบ้างหรือไม่
  - ๙.๒ เคยเห็นสิ่งของกลางในคดีที่ถูกยึดไว้อย่างไรบ้างหรือไม่
  - ๙.๓ รู้จักคุ้นเคยกับผู้ก่อเหตุที่ถูกจับกุมหรือหลบหนีมาก่อนหรือไม่อย่างไร
  - ๙.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุทำอะไรกับใคร ที่ไหนและออกจากสถานที่นั้นเมื่อใด
  - ๙.๕ ผู้ต้องหาประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าใด ตำแหน่งอะไร ทำที่ไหน มีหนี้สินใดหรือไม่
 (ควรนำผู้ต้องหาไปค้นบ้านพักอาศัยเพื่อหาสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา)

การสอบสวนคดีวิงราวทรัพย์

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ นั้น พบผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด เมื่อใด มีผู้ใดอยู่บ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหาใช้กิริยาในการกระชากอย่างไร
  ๒. ผู้กล่าวหาเมื่อถูกกระชากหรือถูกวิงราวทรัพย์แล้วได้ทำอะไร เช่น ร้องตะโกนให้คนอื่นช่วย หรือทำกิริยาอย่างไร ชัดขึ้นต่อสู้ป้องกันทรัพย์หรือไม่ เมื่อท่านได้ทรัพย์แล้ววิงหลบหนีไปทางทิศใด
  ๓. มีผู้ใดร่วมกระทำผิด หรือมารับช่วงเอาทรัพย์สินที่ท่านวิงราวทรัพย์มาได้แล้วต่อไปเพื่อให้ฝ่ายผู้กล่าวหาติดตามไม่ได้หรือไม่
  ๔. ผู้ต้องหาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้พร้อมด้วยของกลางใช่หรือไม่ อย่างไร มีของกลางอะไรบ้าง
  ๕. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการกับผู้ต้องหาอย่างไรบ้าง (แจ้งข้อหาเขียนบันทึกการจับกุม หรือให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม)
๖. พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการกับผู้ต้องหาอย่างไร (เช่น ผู้ต้องหาได้นำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ถ่ายภาพประกอบการนำชี้ หรืออื่นๆ)
๗. มีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ของกลางหรือไม่
๘. ทรัพย์สินที่ได้ ผู้ต้องหาเอาไปไหน สภาพที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ นั้น พบผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด เมื่อใด มีผู้ใดอยู่บ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหาใช้กิริยาในการกระชากอย่างไร
  ๒. ผู้กล่าวหาเมื่อถูกกระชากหรือถูกวิงราวทรัพย์แล้วได้ทำอะไร เช่น ร้องตะโกนให้คนอื่นช่วย หรือทำกิริยาอย่างไร ชัดขึ้นต่อสู้ป้องกันทรัพย์หรือไม่ เมื่อท่านได้ทรัพย์แล้ววิงหลบหนีไปทางทิศใด
  ๓. ตามวันเวลาเกิดเหตุ ได้พบผู้กล่าวหาหรือไม่ อย่างไร ผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด ทำอะไร มีผู้ใดอยู่บ้าง และผู้ต้องหาอยู่ที่ไหน กับใคร กำลังทำอะไรอยู่ที่ไหน
  ๔. หากพบทรัพย์สินของกลางอยู่กับผู้ต้องหา ถามว่าได้มาอย่างไร เป็นของผู้ใด เหตุใดจึงมาอยู่ที่ผู้ต้องหา มีเอกสารหรือหลักฐานอย่างไรในการยืนยันเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวบ้างหรือไม่อย่างไร

การสอบสวนคดีปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์

กรณีให้การรับสารภาพหรือภาคเสธ

๑. คดีนี้ผู้ต้องหาพร้อมกันกับใครบ้าง ก็คน วางแผนกันที่ใด จะทำอะไร เมื่อใด ใครทำอะไรบ้าง
๒. ในวันเกิดเหตุนัดพบกันที่ใด ถนนอะไร ใครเตรียมอะไรบ้าง ใครมีอาวุธปืนอาวุธอะไร ใครขับ ซึ่งเป็นยานพาหนะใด หมายเลขสีอะไร ชนิดรถ
๓. เวลาเกิดเหตุ ใครทำอะไรบ้าง ใครเข้าบังคับพวกผู้เสียหายให้ ใครปลดทรัพย์ ได้ทรัพย์อะไรบ้าง มีใครทำร้ายหรือพุดข่มขู่พวกผู้เสียหายบ้างหรือไม่ ใครทำอะไร
๔. หลังจากได้ทรัพย์แล้วพวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใดรวมกันหรือแยกกันอย่างไร
๕. อาวุธต่างๆ และทรัพย์ที่ได้มาใครแยกเอาไปอย่างไร หรือนำไปเก็บไว้ที่ใด แบ่งกันอย่างไร หรือนัดจะแบ่งกันที่ใด
๖. นำทรัพย์ที่ได้มาไปจำหน่ายที่ใด ร้านใด หรือใครเอาไปอย่างไรให้นำชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบ คำรับสารภาพ
๗. หากคนร้ายที่หลบหนีมีใครบ้าง อายุ ตำแหน่งบรรณ อยู่ที่ไหนหรือเคยพบกันที่ใด มีบ้านญาติ ที่ใดบ้างซึ่งคาดว่าผู้ต้องหาจะไปพักอาศัย
๘. อาวุธต่างๆ และยานพาหนะซื้อเช่ายืมมาจากใคร ที่ใด เมื่อใด
๙. นอกจากครั้งนี้แล้วได้เคยกระทำความผิดมาแล้วที่ใด เมื่อใด
๑๐. หากมีการยิงปืนหรือพบร่องรอยบาดเจ็บบนร่างกายให้ส่งตรวจเขม่าดินปืนและตรวจร่างกาย ที่บาดเจ็บมาแต่เมื่อใดประกอบ
๑๑. เคยมีอาวุธปืนหรือใบอนุญาตพกพาหรือไม่ อาวุธที่ใช้ข่มขู่ผู้น้อยอยู่ที่ใด

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาเกิดเหตุอยู่ที่ใด ถนนใด แต่งตัวอย่างไร อยู่กับใคร
๒. เคยไปที่ตำบลและจุดเกิดเหตุหรือไม่ ไปครั้งสุดท้ายเมื่อใด
๓. เคยรู้จักผู้เสียหายและพวกมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันบ้างหรือไม่
๔. เคยมีอาวุธปืน กุญแจมือ เชือกฯ (วัตถุของกลางที่พบจากที่เกิดเหตุ) บ้างหรือไม่ ซื้อมาเมื่อใด
๕. ไปตรวจค้นบ้านผู้ต้องหาเพื่อสอบถามหลักฐานต่างๆ ประกอบคดี เช่น อาวุธทรัพย์ที่ถูกปล้นไป เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะเกิดเหตุ สภาพฐานะความเป็นอยู่ของผู้ต้องหาและครอบครัว
๖. หากการปล้นทรัพย์คนร้ายมีการยิงปืนให้ส่งตรวจเขม่าดินปืนตามระเบียบ

การสอบสวนคดีฉ้อโกง

กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ

๑. ผู้ต้องหารู้จักผู้เสียหายนานเท่าไร เคยติดต่อกันอย่างไร
๒. เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นผู้ต้องหากับผู้เสียหายว่าอย่างไรโดยละเอียด (ข้อความที่ห่อกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นความจริงหรือปกปิดความจริงซึ่งควรบอกแจ้งชัด) เมื่อวันเวลาใด ที่ใด ในขณะนั้นมีใคร อยู่บ้าง

๓. ผู้ต้องหาเอาทรัพย์สินสิ่งใดไปจากผู้เสียหายบ้าง ราคาเท่าใด รวมเท่าใดเมื่อวันเวลาใด ที่ใด ตำบลใด
๔. ขณะนี้ทรัพย์สินที่ได้ไปผู้ต้องหาเอาไปทำอะไรหรืออยู่ที่ใด
๕. ทราบหรือไม่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของใคร ใครเป็นเจ้าของ

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ผู้ต้องหารู้จักผู้เสียหายมานานเท่าใด เคยติดต่อกันอย่างไรบ้างโดยละเอียด
๒. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ (ผู้เสียหายให้การ) ผู้ต้องหาอยู่ที่ใดกับใคร ทำอะไร ได้รับทรัพย์สินของผู้เสียหาย (ตามวันที่ผู้เสียหายให้การ) ไปบ้างหรือไม่ เท่าใด ที่ใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง ผู้เสียหายต้องการให้ผู้ต้องหาทำอะไรหรือไม่
๓. ผู้ต้องหาเคยมาสถานที่ตำบลที่เกิดเหตุตามที่ผู้เสียหายให้การหรือไม่ เมื่อใด เวลาใด พบใครหรือไม่ ด้วยเหตุผลอย่างไร

การสอบสวนคดียกออก

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ผู้ต้องหารู้จักผู้เสียหายนานเท่าไร
๒. ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายอย่างไร เมื่อใด
๓. ผู้ต้องหามีหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหาย
๔. ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นไปโดยเจตนาทุจริตอย่างไร โดยละเอียด ในขณะนั้นมีใครอยู่บ้าง
๕. ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปราคาเท่าใด รวมเท่าใด เมื่อวัน เวลาใด ที่ใด
๖. ขณะนี้ทรัพย์สินที่ได้ไป ผู้ต้องหาเอาไปทำอะไร หรืออยู่ที่ใด
๗. ผู้ต้องหาได้พบผู้เสียหายอีกเมื่อใด ที่ใด มีการตกลงกันอย่างไรหรือไม่
๘. ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาเอาไปนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของใครบ้าง

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ผู้กล่าวหากับพวกจับกุมผู้ต้องหามาพร้อมของกลางได้ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร
๒. ผู้ต้องหารู้จักกับผู้เสียหายมานานเท่าใด เคยติดต่อก่อนหรือไม่
๓. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ (ที่ผู้เสียหายให้การ) ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใคร ทำอะไร
๔. ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร เมื่อใด
๕. ผู้ต้องหามีหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหาย
๖. ผู้ต้องหาได้เบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปบ้างหรือไม่ เท่าใด ที่ใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง
๗. ผู้ต้องหาเคยมา ณ สถานที่ ตำบลที่เกิดเหตุ ตามที่ผู้เสียหายให้การหรือไม่ เมื่อใด เวลาใด พบใครหรือไม่ด้วยเหตุผลอย่างไร
๘. ผู้ต้องหาหรือไม่ว่า ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นของใคร

การสอบสวนคดีทำให้เสียทรัพย์

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ในวันเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใดกับใคร ทำอะไรบ้าง
๒. เหตุใดจึงได้ทำอันตรายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น ได้ทำอะไรบ้าง ใช้อะไรทำ
๓. หลังเกิดเหตุ ได้หลบหนีไปอยู่ที่ใด ได้รวมกันกับผู้ใดหรือไม่ในการกระทำความผิดครั้งนี้
๔. ผู้ต้องหาถูกจับกุมที่ใด เมื่อใด
๕. เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาได้ทำให้เกิดความเสียหายนี้ ผู้ต้องหาได้ชดเชยค่าเสียหายแล้วหรือไม่

(การทำอันตรายทรัพย์นั้น ต้องมีเจตนาที่ชัดแจ้ง และสาเหตุที่ทำอย่างนั้น)

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใคร ทำอะไรอยู่
๒. รู้จักกับผู้เสียหายหรือไม่ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร
๓. เคยมายังสถานที่เกิดเหตุมาก่อนหรือไม่ เมื่อใดที่ไหน วันเวลาใดพบใครบ้าง
๔. เหตุใดจึงปฏิเสธ (เช่นการทำลายโดยขาดเจตนา อุบัติเหตุ)

การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพลิงไหม้

คดีวางเพลิง

๑. ผู้ต้องหาเกี่ยวข้องกับบ้านเกิดเหตุหรือไม่ ฐานะความเป็นอยู่เป็นอย่างไรและครอบครัวเป็นอย่างไร
๒. ก่อนเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร มีการวางแผนหรือวิธีการวางเพลิงหรือไม่ อย่างไร มีผู้ร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ หากมีผู้ใดบ้าง มีพฤติการณ์การกระทำความผิดอย่างไร มีผู้จ้างวานหรือไม่
๓. สิ่งของที่ตระเตรียมใช้วางเพลิงเอามาจากที่ใดหรือซื้อหามาจากที่ใด เป็นวัตถุสิ่งของอะไร
๔. ผู้ต้องหาเริ่มลงมือวางเพลิงเวลาใด ที่ใดโดยกระทำอย่างไร เพลิงสงบเมื่อใด อย่างไร
๕. ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บจากการวางเพลิงหรือหลบหนีไปอย่างไร
๖. ในการวางเพลิงทราบหรือไม่ว่ามีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่
๗. ผู้ต้องหาทราบหรือไม่ว่ามีทรัพย์สินของผู้ใดเสียหายบ้าง มีรายละเอียดอย่างไร คิดเป็นมูลค่าเท่าใด
๘. ผู้ต้องหา มีสาเหตุจูงใจอย่างไรในการกระทำความผิดผู้ต้องหาหรือผู้ใดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดครั้งนี้บ้างหรือไม่
๙. ทราบหรือไม่ว่าอาคารที่เกิดเหตุมีประกันอัคคีภัยไว้หรือไม่ กับบริษัทใด วงเงินเท่าใด
๑๐. กรณีร่วมกระทำความผิดมีผู้ต้องหาหลบหนีให้สอบสวนเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณ ภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ อายุ อาชีพ ไร้เดียงสา

คดีเพลิงไหม้โดยประมาท

๑. ผู้ต้องหาเกี่ยวข้องกับบ้านที่เกิดเหตุหรือไม่ หากอยู่ในบ้านเกิดเหตุอยู่มานานเท่าใด มีฐานะความเป็นอยู่อย่างไร และครอบครัวเป็นอย่างไร
๒. ก่อนเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร อยู่ที่ใด (ได้ทิ้งก้นบุหรี่, ได้จุดธูป, ยากันยุงหรือเปิดอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือประกอบกิจใดที่ไว้บ้างหรือไม่)
๓. ขณะเกิดเหตุไฟฟ้าดับลงหรือไม่ อย่างไร
๔. ผู้ต้องหาได้ยิน ได้เห็นหรือได้กลิ่นอย่างไร หรือไม่มีสิ่งใดผิดปกติก่อนเกิดเหตุบ้างหรือไม่ ทราบเหตุเมื่อ วันเวลาใด เพลิงไหม้สิ่งใด นานเท่าใด
๕. ขณะเกิดเพลิงไหม้ผู้ต้องหาทำอะไร มีผู้ใดช่วยดับเพลิงบ้างหรือไม่ และเพลิงสงบลงอย่างไร
๖. ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บหรือมีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในกรณีเพลิงไหม้บ้างหรือไม่
๗. อาคารหรือบ้านที่เกิดเหตุมีผู้พักอาศัยอยู่หรือไม่หากมีให้ระบุรายละเอียดในแต่ละชั้นแต่ละห้องระบุชื่อให้ชัดเจน
๘. เพลิงไหม้อะไรบ้างแต่ละรายการมีความเสียหายอย่างไร มีมูลค่าเท่าใด และมูลค่าทั้งหมดเท่าใดของผู้ใด รวมมูลค่าของความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่าใด
๙. สาเหตุของเพลิงไหม้เกิดจากความประมาทอย่างไร (ระบุเหตุให้ชัดเจน)
๑๐. สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้นี้ผู้ต้องหาเชื่อว่าเกิดจากสาเหตุใด น่าจะเกิดอันตรายต่อบุคคล และทรัพย์สินของผู้อื่นหรือไม่
๑๑. อาคารหรือบ้านเกิดเหตุมีประกันอัคคีภัยบ้างหรือไม่ กับบริษัทใดมีรายละเอียดในกรมธรรม์ประกันภัยอย่างไร วงเงินเท่าใด

การสอบสวนคดีความผิดตามพ.ร.บ.เช็คฯ

เบื้องต้นเริ่มสอบสวนเช่นเดียวกับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกและต่อมาให้ผู้ต้องหาดูเช็คของกลาง แล้วถามว่าเป็นเช็คของใคร ผู้ต้องหาได้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายและประทับตราบริษัทฯ (หากมี) ในเช็คจริงหรือไม่ สั่งจ่ายให้ใคร ด้วยมูลหนี้อะไร อย่างไร เคยติดต่อทำธุรกิจกันมาก่อนบ้างหรือไม่ อย่างไร มอบเช็คให้ ใครรับไปที่ไหน รู้จักหรือมีเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายมาก่อนบ้างหรือไม่

การสอบสวนคดีปลอมเอกสาร

การสอบสวนผู้ต้องหาจะต้องทราบก่อนว่าเอกสารที่ปลอมนั้นเป็นเอกสารธรรมดาตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๔ หรือเอกสาร ป.อาญา มาตรา ๒๖๕ หรือ ๒๖๖ (๑) - (๕) เพื่อที่จะปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกฎหมายเพราะประเด็นในการสอบสวนก็จะมีลักษณะทำนองเดียวกันหากจะต่างกันก็ตรงประเภทของเอกสารเท่านั้น และโดยปกติจะต้องแจ้งฐานความในเรื่องการอ้างหรือใช้เอกสารตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๘ ควบคู่ไปด้วยกัน ประเด็นในการสอบสวนก็จะมีลักษณะทำนองเดียวกันหากจะต่างกันก็ตรงประเภทของเอกสารเท่านั้น และโดยปกติจะต้องแจ้งฐานความผิดในเรื่องการอ้างหรือใช้เอกสารตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๘ ควบคู่ไปด้วยกัน ประเด็นในการสอบถาม

๑. ผู้ต้องหา รู้จักหรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายอย่างไร รู้จักกันมานานเท่าใด
๒. เอกสารปลอม (ให้ระบุชนิดของเอกสารที่ปลอม) ผู้ต้องหาได้จัดทำขึ้นอย่างไร ทำปลอมด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นดำเนินการให้ ทำขึ้นเมื่อใด ที่ใด มีใครร่วมกระทำผิดด้วยหรือไม่
๓. ผู้ต้องหา นำเอกสารที่ปลอมขึ้นไปมอบให้ผู้ใด เมื่อใด เพื่อเป็นหลักฐานแสดงเกี่ยวกับเรื่องอะไร ในขณะที่ไปแสดงผู้ต้องหาได้พูดให้ผู้อื่นหลงเชื่ออย่างไรหรือไม่
๔. จากการใช้เอกสารปลอมดังกล่าว ทำให้ผู้ต้องหาได้รับประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง
๕. ผู้ต้องหาได้เคยกระทำความผิดในลักษณะนี้กับผู้อื่นมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด จำนวนกี่ครั้ง เป็นการปลอมในเรื่องอะไร และไปใช้อ้างกับผู้ใด
๖. เอกสารขอกกลางที่พนักงานสอบสวนยึดไว้ประกอบคดี ผู้ต้องหาได้ตรวจดูแล้วใช้เอกสารฉบับที่ผู้ต้องหาทำการปลอมแปลงและนำมาใช้ในคดีนี้ใช่หรือไม่ (ให้ผู้ต้องหารับรองในเอกสารของกลางด้วย)

การสอบสวนคดีปลอมเงินตรา

๑. กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าได้ปลอมธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ได้สอบสวนให้ปรากฏว่าผู้ต้องหาได้ปลอมโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดในการทำธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ปลอมดังกล่าวได้ปลอมขึ้นที่ใด มีใครร่วมกระทำผิดด้วยหรือไม่
  ๒. หากผู้ต้องหาให้การว่าไม่ได้ปลอมขึ้น ให้สอบถามผู้ต้องหาให้ปรากฏว่าได้ธนบัตรของกลางมาได้อย่างไร จากใคร ผู้ต้องหาทราบว่าเป็นธนบัตรปลอมเมื่อใด เคยนำธนบัตรของกลางออกใช้ที่ใดมาก่อนหรือไม่
  ๓. ผู้ต้องหาได้นำธนบัตรของกลางออกใช้คดีนี้อย่างไร นำไปใช้ที่ใด
  ๔. ระหว่างที่ผู้ต้องหา นำเอาธนบัตรของกลางออกใช้ผู้ที่รับธนบัตรปลอมเป็นค่าชำระหนี้ตามราคาสินค้าได้ตรวจพบว่าเป็นธนบัตรปลอมโดยวิธีใด
  ๕. ผู้ต้องหาถูกจับกุมในคดีนี้อย่างไร พร้อมด้วยของกลางอะไรบ้าง ในชั้นจับกุมผู้ต้องหาให้การว่าอย่างไร
- หากมีบุคคลอื่นร่วมกระทำผิดด้วยให้สอบสวนโดยละเอียดว่าเป็นใคร อยู่ที่ใด มีตำหนิรูปพรรณอย่างไร

การสอบสวนผู้ต้องหาเกี่ยวกับคดีพิเศษ

การสอบสวนคดีความผิดตามพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์

๑. มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดอย่างไร
๒. ทราบหรือไม่ว่าของกลางที่ถูกตรวจยึดจับกุมนั้นเป็นของที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์
๓. ทราบหรือรู้หรือไม่ว่าของกลางที่ทำการตรวจยึดมานั้นเป็นของกลางที่เป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ใดอย่างไร

การสอบสวนผู้ต้องหาคดีเกี่ยวกับรัฐเป็นผู้เสียหาย

การสอบสวนคดีเป็นธรรมาภิบาลซึ่งชายหรือหญิงเพื่อการรอนาจาร

การสอบสวนผู้ต้องหาที่รับสารภาพ

๑. เมื่อวันเวลาใดที่ติดต่อกับชกชวณหลกลวงผู้เสียหายว่าอย่างไร บอกรายละเอียดมีใครอยู่กับผู้เสียหายคนในละแวกบ้านช่วยแนะนำชกชวณหลกลวงด้วยหรือไม่อย่างไร
๒. มีการนัดหมายวันเวลาเพื่อพบกันที่ไหนแล้วได้พบกันตามนัดหรือไม่อย่างไร
๓. พวกกันไปโดยพาหนะ หมายเลข สี ค่าโดยสารจากไหนไปไหนเป็นเงินเท่าใด
๔. พาผู้เสียหายไปพักที่ไหน โรงแรมห้องไหน หรือบ้านเลขที่เท่าใด พักกี่วัน
๕. พาผู้เสียหายไปติดต่อกับใคร ที่ไหน ได้ผลอย่างไร
๖. บอกชื่อและตำหนิรูปพรรณผู้ที่ไปติดต่อกับทุกคนทุกแห่ง
๗. มีการขายผู้เสียหายกับใคร ที่ไหน เมื่อใด เป็นเงินเท่าใด จากนั้นไปที่ไหน
๘. พวกผู้ต้องหาที่รับตัวไว้ได้กักขังบังคับหลกลวงอย่างไร ให้พักที่ไหน นานเท่าใด ได้ให้สิ่งของหรือเงินทองแก่ผู้เสียหายใช้สอยอย่างไร
๙. มีการบังคับทุบตีให้รวมประเวณีกับใคร เมื่อใด ที่ไหน ได้ค่าจ้างร่วมประเวณีเท่าใด ใครรับเงินไว้แบ่งให้ผู้เสียหายใช้สอยอย่างไร
๑๐. หลังจากนั้นยังบังคับให้ค่าประเวณีอีกหรือไม่เมื่อใดอย่างไรผู้เสียหายยินยอมหรือไม่ได้ค่าร่วมประเวณีเท่าใด ผู้เสียหายได้รับเงินใช้สอยหรือไม่วันละเท่าใด
๑๑. ผู้เสียหายอยู่ด้วยนานเท่าใดมีใครคอยควบคุมดูแล กักขังอย่างไร ใครทำหน้าที่อะไรบ้างโดยละเอียด
๑๒. ตำรวจจับกุมเมื่อใด ที่ไหนพบผู้เสียหายและคนที่ไหน พบใครอื่นอีกหรือไม่ จับผู้ต้องหาได้ที่คนเป็นใครบ้าง
๑๓. มีทรัพย์สินของผู้เสียหายอยู่ที่ตนหรือตนรับฝากเงินจากผู้เสียหายหรือไม่เท่าใด
๑๔. ใครบ้างที่ถูกกักขังอยู่ด้วย อยู่ที่ใด
๑๕. เคยค้าชายหรือหญิงหรือเด็กมาก่อนหรือไม่ เป็นใคร ขณะนี้ชายหรือหญิงหรือเด็กคนนั้นอยู่ที่ไหน สามารถพาไปเอาตัวมาได้หรือไม่

การสอบสวนผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. รู้จักกับผู้เสียหาย (ชายหรือหญิงหรือเด็กที่ถูกตำรวจพบ) หรือไม่ที่ไหน เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันหรือไม่อย่างไร
๒. เคยไปแถวบ้านหรือบ้านผู้เสียหายหรือไม่ ที่ไหน เมื่อใด เคยชกชวณหลกลวงผู้เสียหายให้ไปทำงานอะไรหรือไม่โดยละเอียด
๓. รู้จักบ้านที่ตำรวจพบหญิงผู้เสียหายหรือไม่ เมื่อใด เคยติดต่อกันอย่างไร เคยไปพักบ้านดังกล่าวด้วยหรือไม่

๔. รู้จักพวกผู้ต้องหาที่ถูกจับหรือไม่ ถ้ารู้จักรู้จักกับใคร คบมานานเท่าใด ติดต่อกันอย่างไร
  ๕. เคยพาผู้เสียหายไปไหนบ้างหรือไม่ เมื่อวันเวลาใด
  ๖. ผู้เสียหายมาอยู่กับตนเมื่อใด ใครพามาฝากเคยคุ้นเคยกันขนาดไหนอย่างไร
  ๗. คนที่อยู่ในบ้านแต่ละคนเป็นใครบอกชื่ออายุอาชีพที่อยู่และพักอาศัยอยู่ด้วยกันแต่เมื่อใด
- ทำหน้าที่อะไร

การสอบสวนคดีจราจร

๑. เริ่มต้นสอบสวนเช่นเดียวกับคดีที่มีอัตราโทษจำคุก
๒. ก่อนเกิดเหตุขับรถอย่างไร เลขทะเบียน สี ยี่ห้อจากที่ใดจะไปที่ไหน ถนนใด มีผู้นั่งมาด้วยหรือไม่
๓. ผู้ต้องหาพบคู่กรณีครั้งแรกเมื่อใดมีสิ่งกีดกั้นหรือปิดบังสายตาหรือไม่ ขณะนั้นคู่กรณีกำลังทำอะไร
๔. เหตุการณ์เฉี่ยวชนที่เกิดขึ้นมีรายละเอียดอย่างไร
๕. ผู้ต้องหาได้ใช้เอกสารสัญญาณหรือชะลอความเร็วหรือห้ามล้อหรือไม่ คู่กรณีอีกฝ่ายแสดงกิริยาอย่างไร และชนรถหรือชนคนตรงส่วนไหน จุดชนอยู่ตรงไหนอย่างไร
๖. หลังจากชนแล้วสามารถควบคุมรถได้หรือไม่จอดห่างจากจุดชนเท่าใด
๗. สภาพถนนดินฟ้าอากาศทัศนวิสัยและการใช้ความเร็วของผู้ต้องหาเป็นอย่างไร
๘. มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือไม่ รถเสียหายตรงไหน คิดเป็นราคาเท่าใด มีประกันภัยหรือไม่
๙. ผู้ต้องหา มีใบอนุญาตขับรถหรือไม่ประเภทใด
๑๐. รถเป็นของผู้ใด ชื่อมานานเท่าใด อุปกรณ์และส่วนควบใช้การได้ดีหรือไม่
๑๑. ผู้ต้องหาขับรถคันเกิดเหตุตามคำสั่งของนายจ้างหรือตามทางที่จ้างหรือไม่อย่างไร
๑๒. ค่าเสียหาย ค่ารักษาพยาบาลและค่าทดแทนผู้ต้องหายินยอมชดใช้หรือไม่เท่าใด
๑๓. แผนที่เกิดเหตุที่พนักงานสอบสวนได้ให้ตรวจดูนี้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร
๑๔. ไฟหน้ารถเป็นอย่างไรเห็นได้ไกล-ไกลเพียงใด
๑๕. เหตุที่เฉี่ยวชนครั้งนี้คิดว่าเป็นความประมาทของฝ่ายใด

การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคดีจำหน่ายยาเสพติด

๑. ท่านถูกจับกุมได้ที่ใด เมื่อใด บริเวณดังกล่าว มีแสงสว่างหรือไม่อย่างไร
๒. ขอรายรายละเอียดและพฤติการณ์ที่ถูกจับกุมเป็นอย่างไร
๓. ของกลางแต่ละรายการเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจยึดจากที่ใดอย่างไร
๔. รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เป็นของใคร เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดได้จากใคร ท่านใช้ในการกระทำความผิดอย่างไร
๕. โทรศัพท์มือถือที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดได้หมายเลขใด เป็นของใครท่านใช้ในการกระทำความผิดอย่างไร
๖. ยาบ้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดจากท่านมีลักษณะอย่างไร
๗. ธนบัตรของกลางที่ตรวจค้นพบและให้ผู้ต้องหาชี้ได้มาอย่างไร

๘. ยาเสพติดของกลางที่ให้ตรวจดูนี้เป็นของผู้ต้องหาซึ่งได้จำหน่ายไปและครอบครองไว้จำหน่ายใช้หรือไม่ อย่างไร นอกจากของกลางที่จำหน่ายไปแล้วนี้ยังมี ของกลางที่ค้นพบอื่นๆ อีกหรือไม่เป็นของใคร

๙. เหตุใดท่านถึงตัดสินใจกระทำความผิดคดีนี้

๑๐. ท่านได้ยาเสพติดมาจากผู้ใดติดต่อซื้อขายกันอย่างไร ที่ใด ผู้ชายมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด (หากทราบชื่อ-นามสกุลจริงให้รับรองในรายการข้อมูลบัตรประชาชนของกรมการปกครอง)

๑๑. ท่านสมัครใจนำพนักงานสอบสวนชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือไม่

การสอบสวนคดีแจ้งความเท็จ

๑. ผู้ต้องหาได้มาแจ้งเรื่องต่อเจ้าพนักงานในเรื่องเกี่ยวกับอะไร แจ้งกับพนักงานที่ใด เจ้าพนักงานดังกล่าวได้รับจดข้อความดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร และผู้ต้องหาได้นำเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดยื่นประกอบการแจ้งดังกล่าวด้วยหรือไม่

๒. ขอทราบว่าการแจ้งให้จดข้อความดังกล่าว ผู้ต้องหา มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงเกี่ยวกับเรื่องใด ข้อความที่แจ้งให้เจ้าพนักงานจดดังกล่าวไม่เป็นความจริงหรือเป็นเท็จอย่างไร

๓. ผู้ต้องหาทราบหรือไม่ว่าเจ้าพนักงานดังกล่าวได้ตรวจพบว่าข้อความที่ผู้ต้องหาแจ้งให้จดลงในเอกสารดังกล่าวนั้นเป็นเท็จได้อย่างไร

๔. หลังจากเจ้าพนักงานทราบว่าผู้ต้องหาได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารดังกล่าวแล้ว ผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมตัวได้อย่างไร มอบตัวสู้คดีหรือถูกเจ้าพนักงานตำรวจติดตามจับกุมตัว

๕. ผู้ต้องหาได้ร่วมกระทำความผิดในเรื่องนี้กับผู้ใดหรือไม่ เป็นใคร อยู่ที่ใด เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด จำนวนกี่ครั้ง

การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

○ พิจารณาหลักเกณฑ์ว่าสามารถจะกันผู้ต้องหาเป็นพยานได้หรือไม่

○ ให้พนักงานสอบสวนชี้แจงเหตุผลแห่งความจำเป็นตามรูปคดีเสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ให้เสนอผู้บังคับการเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรให้เสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาสั่ง

○ ในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาที่ขอเป็นพยาน ให้ทำการสอบสวนปากคำในฐานะผู้ต้องหาให้ปรากฏข้อเท็จจริงตามรูปคดีโดยละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้

○ เมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนทำความเข้าใจทางคดีสำหรับผู้ต้องหาที่ได้รับอนุญาตให้กันเป็นพยานให้มีความเห็นทางคดีด้วย ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในระหว่างสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี

๐ ให้นักงานสอบสวนปฏิบัติในเรื่องการคุมพยานและป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ บทที่ ๖ โดยเคร่งครัดด้วย

๐ หลังจากพนักงานอัยการออกคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานแล้ว ให้ทำการสอบสวนถ้อยคำผู้นั้นในฐานะเป็นพยานตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยให้สาบานหรือปฏิญาณตนก่อนให้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพยานอื่น

๘.๒ หลักการสอบสวนผู้ต้องหา

ให้นักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ถือเป็นหลักหัวใจสำคัญของการสอบสวน การสอบสวนผู้ต้องหาเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวนเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริง เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด หากดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วนศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้และอาจเป็นการสอบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมาย แม้จะยังไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาในเรื่องนี้เพราะกฎหมายเพิ่งจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมไม่นาน จึงยังไม่มีข้อต่อสู้ถึงชั้นศาลฎีกา แต่มีแนวโน้มตามความเห็นของนักกฎหมายที่ศึกษาที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาว่า เป็นการสอบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการจะไม่มีอำนาจฟ้อง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๐ ดังนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวนผู้ต้องหาให้ถูกต้องครบถ้วน โดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

๘.๓ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีลหุโทษและการเปรียบเทียบปรับ

๑. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐๒ ความผิดลหุโทษ คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๒ พ.ศ.๒๕๕๘) เมื่อผู้ต้องหาได้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ วรรคสอง) เมื่อผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้าให้แจ้งข้อกล่าวหา ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ และผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗, ๓๘ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับ ตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้วให้บันทึกการเปรียบเทียบปรับตามแบบ และให้ส่งบันทึกเปรียบเทียบปรับให้พนักงานอัยการพิจารณา ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒ วรรคสี่ คดีอาญาเป็นอันยุติและเลิกกันตามกฎหมาย ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๙ (๓)

๒. ความผิดที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับได้ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗ (๒), (๓), (๔) แต่หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ว่าฝ่ายผู้เสียหายหรือฝ่ายผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ให้แจ้งข้อกล่าวหากับผู้ต้องหาและนำตัวผู้ต้องหา

พร้อมคำให้การรับสารภาพฟ้องจากผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง แต่หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ หรือให้การรับสารภาพ แต่ไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ๑๕ วัน ให้ดำเนินการข้อ ๒ แต่หากผู้เสียหาย ให้ความยินยอมและผู้ต้องหายินยอมทั้งสองฝ่าย เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนกำหนด ภายในเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวัน คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด ข้อสังเกตคือคดีที่มีอัตราโทษจำคุก แม้ผู้ต้องหาจะยินยอมชำระค่าปรับในอัตราสูงสุดสำหรับความผิดนั้นฝ่ายเดียว พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจ รับชำระค่าปรับได้เพราะไม่มีอำนาจตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๘ (๑)

๓. เมื่อผู้ต้องหาได้กระทำความผิดคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ต้องหายินยอมเสียค่าปรับ ในอัตราอย่างสูงสุด ให้พนักงานสอบสวนรับชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูงไว้ พร้อมออกใบเสร็จรับเงินให้กับ ผู้ต้องหา คดีอาญาเป็นอันเลิกกัน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗ (๑) แม้ผู้เสียหายจะไม่ยินยอมให้ผู้ต้องหา เสียค่าปรับในอัตราสูงสุดหรือไม่ก็ตาม

๔. หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ หรือไม่ชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วัน ให้สอบปากคำผู้ต้องหาตาม แบบฟอร์มคำให้การผู้ต้องหา บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา ลงบันทึกประจำวันคดี รับเลขคดี ไม่สามารถควบคุม ตัวผู้ต้องหาได้ ต้องให้ผู้ต้องหากลับไปโดยไม่ต้องควบคุมตัวนัดหมายให้มาพบพนักงานสอบสวนตามที่นัดหมาย จากนั้นให้พนักงานสอบสวนพิมพ์คำร้องมัดฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ ตาม ป.วิ แขวงฯ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๖ พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๗ วรรคสาม ขอมัดฟ้องได้ ๕ ครั้ง ทำสำนวนเต็มรูปแบบ พร้อมสรุปสำนวน มีความเห็นทางคดีส่งพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาต่อไป

๕. ในกรณีเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยความผิดนั้น กฎหมายบัญญัติให้อยู่ ในอำนาจเปรียบเทียบของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้พนักงาน สอบสวนหรือเจ้าพนักงานนั้นเรียกเด็ก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคล หรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัย อยู่ด้วย มาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การ ซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย สามารถดูแลเด็กได้ ก็ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป ตาม ป.วิ เด็ก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๙ ม.๖๙/๑

๖. ถ้าคดีอาญาที่ทหารต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะเปรียบเทียบ ได้ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็คดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ก็ตาม และทหารผู้ต้องหายินยอมให้ เปรียบเทียบได้ ให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบตามอำนาจหน้าที่ ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้ เปรียบเทียบ ก็ให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการหรืออัยการทหารเพื่อดำเนินการต่อไปเปรียบเทียบ สำนักนายกรัฐมนตรีนว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๒๔ วรรค ๓

๗. อายุความคดีเปรียบเทียบปรับ มีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันกระทำความผิด ป.อาญา ม.๙๕ (๕)

๘.๔ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง

๑. ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้หรือถูกแจ้งข้อกล่าวหา หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ให้สอบสวนตามแบบบันทึกคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ตาม ม.๒๐ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯพ.ศ.๒๕๔๙ ตามคู่มือ คำให้การผู้กล่าวหา บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีของกลาง ในคดีอาญา บันทึกจับกุมหรือบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา บันทึกแจ้งสิทธิของผู้ต้องหา บันทึกควบคุมผู้ต้องหา และพิมพ์มือผู้ต้องหา (ถ้ามี) และนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องอาชญาหรือเป็นหนังสือต่อศาลแขวงฯ ภายในกำหนด ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวในบันทึกประจำวัน

๒. หากผู้ต้องหาปฏิเสธ ให้สอบสวนปากคำผู้ต้องหาตามแบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหาตามคู่มือ และควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๔๘ ชั่วโมง นับเวลาตั้งแต่ลงประจำวันควบคุมตัว เมื่อครบ ๔๘ ชั่วโมง หากผู้ต้องหาไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวให้นำตัวผู้ต้องหาพร้อมคำร้องผิดฟ้องฝากขังไปยื่นคำร้องต่อศาลแขวงฯ เพื่อขอผิดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหา โดยสามารถผิดฟ้องได้ ๕ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน

๓. หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว หรือเมื่อมาพบพนักงานสอบสวน ตามหมายเรียก ได้แจ้งข้อกล่าวหาแล้วไม่ได้ควบคุม พนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลแขวงเพื่อขอผิดฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ ๕ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๗ (มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๓) โดยระบุในคำร้องว่า ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวไม่ได้ควบคุมตัวหรือแจ้งข้อหาแล้วให้กลับไปโดยไม่ได้จับกุมหรือควบคุมตัวแต่อย่างใด สรุปลำนวน มีความเห็นทางคดีเสนอพนักงานอัยการตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒

๔. หากครบกำหนดผิดฟ้อง ๕ ครั้ง (๓๐ วัน) แล้วผู้ต้องหาหลบหนี หรือไม่มาพบตามที่พนักงานสอบสวนนัดหมาย ให้พนักงานสอบสวนขอออกหมายจับผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ แล้วให้สรุปลำนวนส่งพนักงานอัยการ หากต่อมาภายหลังปรากฏว่า มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาตามหมายจับได้ ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการโดยทันที เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหา

๕. หากครบกำหนดผิดฟ้องผู้ต้องหา ๕ ครั้ง (๓๐ วัน) แล้ว การสอบสวนไม่เสร็จสิ้น (ขาดผิดฟ้อง) โดยผู้ต้องหาไม่มีพฤติการณ์หลบหนี ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมเสนอสำนวนถึงอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด ผ่านอัยการแขวงฯ ระบุงสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน เว้นแต่ผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไป หรือผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่นเพื่อขออนุญาตฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวง ตามป.วิแขวงฯ มาตรา ๙

๖. การสอบสวนผู้ต้องหาคดีศาลแขวง รับสารภาพหรือปฏิเสธ ให้ใช้แบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๕ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญา

ศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกินสามปี หรือปรับเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยที่ผู้ต้องหาห้ามมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลทหาร

๑. ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่มีการออกหมายจับ เป็นกรณีที่ผู้ต้องหาเข้ามาพบกับพนักงานสอบสวนด้วยตัวเอง เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า ผู้ต้องหาน่าจะได้กระทำความผิดอาญาอัตราโทษสูงกว่าสามปี มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาคงหลบหนี ไปยุ่งเหยิงพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มาตามหมายเรียกหรือนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัว ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังทันที แต่ถ้าขณะนั้น เป็นเวลาที่ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่เปิดทำการ โดยให้พนักงานสอบสวนลงรายงานบันทึกประจำวัน หากผู้ต้องหาไม่มาพบตามนัดหมายให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอหมายจับต่อศาล และหากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนอาศัยเหตุจำเป็นเร่งด่วนในการจับกุมตัวผู้ต้องหา และมีอำนาจควบคุมและปล่อยตัวชั่วคราวได้

๒. ในกรณีที่ผู้ต้องหามาพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียก เห็นว่า ไม่มีเหตุที่จะออกหมายขังหรือผู้ต้องหาไม่มีพฤติการณ์ที่น่าจะหลบหนี ถ้าผู้ต้องหาเข้ามาพบกับพนักงานสอบสวน หลังจากแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว พนักงานสอบสวนจะจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหาไม่ได้ ให้บันทึกการแจ้งข้อหาในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี บันทึกพนักงานสอบสวน หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนบันทึกให้ปรากฏข้อความว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว จะได้สอบสวนต่อไปโดยไม่มีการจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาแต่อย่างใด” ห้ามมิให้บันทึกว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้วปล่อยตัวไป” เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า มีการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา

นอกจากนั้น ในกรณีนี้ พนักงานสอบสวนไม่ต้องแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ เพราะผู้ต้องหาที่ถูกแจ้งข้อหาในกรณีนี้ ไม่ใช่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังและไม่ต้องทำบันทึกการควบคุมตัวผู้ต้องหา ประกอบสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด

๓. ถ้าผู้ต้องหาถูกจับซึ่งหน้า หรือตามหมายจับ หรือเข้ามาพบตัวเอง โดยได้มีการออกหมายจับไว้แล้ว ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๔๘ ชั่วโมง ถ้าผู้ต้องหาไม่ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ต้องนำตัวผู้ต้องหาไปขอฝากขังต่อศาลอาญาฯ ตามอัตราโทษของผู้ต้องหา ดังนี้

- โทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า ๓ ปี แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๔๘ วัน

- โทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘๔ วัน

- ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวเกินกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท จะฝากขังผู้ต้องหาได้ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเชื่อว่า จะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละ ไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้ว ไม่เกิน ๔๘ วัน

๔. การสอบสวนผู้ต้องหาให้พิมพ์ตามแบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๖ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. “เด็ก” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ส่วน “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่การสอบปากคำตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ใช้คำว่าไม่เกินสิบแปดปี ดังนั้น จึงมีความแตกต่างกัน เด็กอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ การสอบสวนต้องใช้สหวิชาชีพ ตาม ม.๑๓๓ ทวิ

การนับอายุ ให้นำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖ เช่น ถ้าเด็กเกิดวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ เด็กจะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น ถ้าเด็กคนดังกล่าวกระทำความผิดในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ คดีดังกล่าวจะไม่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ในการสอบปากคำผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนยังต้องใช้สหวิชาชีพร่วมทำการสอบสวน ตาม ม.๑๓๓ ทวิ

๒. เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนรับสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งเรื่องที่ได้ถูกกล่าวหาให้บุคคลดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบการสอบถามเบื้องต้น ให้การทำการในสถานที่ที่เหมาะสมและไม่เลือกปฏิบัติ หากเชื่อว่าได้กระทำความผิดให้สอบปากคำเด็กหรือเยาวชนตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๒ ตามแบบฟอร์มในคู่มือ

๓. กรณีเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๗

๔. กรณีผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนเข้าพบพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนประสงค์จะขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนพาตัวผู้ต้องหาไปยังศาลพร้อมยื่นคำร้องขอให้ควบคุมตัวผู้ต้องหา (มต.) และแจ้งการดำเนินคดีผู้ต้องหาต่อสถานพินิจ ในกรณีผู้ต้องหาเข้าพบพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนไม่ประสงค์ที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหา ให้ทำหนังสือแจ้งการดำเนินคดีผู้ต้องหาต่อสถานพินิจ ส่วนตัวผู้ต้องหานั้น ให้ผู้ปกครองรับตัวไปดูแล หากการสอบสวนผู้ต้องหายังไม่เสร็จสิ้นในคดีที่มีอัตราโทษต้องผัดฟ้อง และครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่แจ้ง ข้อกล่าวหาแล้ว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลเพื่อยื่นคำร้องขอผัดฟ้องผู้ต้องหา

๕. กรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาล เพื่อตรวจสอบการจับกุม ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

๖. กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับกุมหรือปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่สามารถผัดฟ้องได้

กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี หากครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม (ไม่ใช่เวลาที่ลงประจำวันควบคุมตัว เว้นแต่วันจับกุมและวันควบคุมตัวเป็นวันเดียวกัน) ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกเกิน ๕ ปี พนักงานสอบสวนสามารถยื่นคำร้องขอผิดฟ้องได้ ๔ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

๗. กรณีผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวถูกจับกุมได้เมื่ออายุเกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ การสอบปากคำผู้ต้องหาไม่ต้องใช้สทริชชีพ ตาม มาตรา ๑๓๓ ทวิ แต่ต้องใช้ที่ปรึกษากฎหมาย และให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓

๘. หากครบกำหนดผิดฟ้องผู้ต้องหาแล้ว การสอบสวนไม่เสร็จสิ้น (ขาดผิดฟ้อง) ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมเสนอสำนวนถึงอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมาย ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน

๙. การสอบสวนผู้ต้องหาเด็กให้ใช้แบบฟอร์มในคู่มือ

การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๑. คดีที่มีเหตุพิเศษหรือยุ่งยากสลับซับซ้อนหรือร้ายแรงที่คนจำนวนมากพากันเกรงกลัวหรือคดีบางเรื่องเกิดในที่ลับ โดยบุคคลอื่นไม่สามารถรู้เห็นได้ นอกจากเป็นผู้กระทำผิดด้วยกัน หรือคดีที่มีการกระทำในรูปขบวนการ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้พยายามแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานทุกวิถีทางแล้วก็ไม่ทำให้ได้พยานหลักฐานในคดีนั้นอีก พนักงานสอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหาซึ่งได้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน คนใดคนหนึ่งเป็นพยาน โดยให้ชี้แจงเหตุผลแห่งความจำเป็นตามรูปคดีเสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นผู้สั่ง เว้นแต่คดีที่มีลักษณะเป็นเหตุฉกรรจ์หรือเหตุที่ต้องรายงานด่วนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๖/๒๕๐๒ ให้เสนอผู้บังคับการขึ้นไปเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้เสนอสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาสั่ง

๒. เมื่อมีความจำเป็นที่จะกันผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งเป็นพยาน ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาด้วยความรอบคอบประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ต้องหาที่จะกันพยานนั้นไม่ใช่ตัวการสำคัญ

๒.๒ ถ้าไม่กันผู้ต้องหาคนนั้นไว้เป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการดำเนินคดี และไม่อาจจะแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดได้อีก

๒.๓ ผู้ที่จะถูกกันเป็นพยานนั้น ให้การเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนและจะเบิกความในชั้นศาลได้

มีข้อที่ยังต้องระมัดระวังว่า การที่กันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานนั้น จำต้องมีพยานอื่นๆ หรืออาจอาศัยถ้อยคำจากพยานชนิดนี้สืบสาวให้ได้หลักฐานอื่นๆ มาเป็นหลักฐานแก่คดี เพราะการที่พนักงานสืบสวนกันผู้ต้องหาคนใดเป็นพยานนั้น พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะส่งตัวไปฟ้องก็ได้ จึงเป็นการจำเป็นที่พนักงานสอบสวนจะต้องไตร่ตรองผลได้ผลเสียก่อนที่จะวินิจฉัยเด็ดขาด ขอกันผู้ต้องหาคนใดไว้เป็นพยานตามเหตุผลแห่งความจำเป็นจริงๆ

๓. ในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาที่ขอกันเป็นพยาน ให้ทำการสอบสวนปากคำในฐานะผู้ต้องหาให้ปรากฏข้อเท็จจริงตามรูปคดีโดยละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ พนักงานสอบสวนพึงระมัดระวังในการสอบสวนเพราะผู้ต้องหาอาจให้การบิดเบือน หรือขัดท้อหรือซ้ำเติมพวกเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นความเท็จได้นอกจากนั้นสิ่งที่พนักงานสอบสวนพึงจะต้องยึดถือและปฏิบัติคือ ห้ามมิให้ดำเนินการใดๆ โดยใช้ถ้อยคำอันเป็นการจู่โจม มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ ซึ่งอาจทำให้เสียหายต่อรูปคดี

๔. เมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนทำความเข้าใจทางคดีตามทางการสอบสวนที่ได้ความนั้น โดยไม่ต้องแยกสำนวนการสอบสวน สำหรับผู้ต้องหาที่ได้รับอนุญาตให้กันเป็นพยานให้มีความเห็นทางคดีด้วย ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในระหว่างสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติในเรื่องการคุมพยานและป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ บทที่ ๖ โดยเคร่งครัดด้วย

หลังจากพนักงานอัยการออกคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานแล้ว ให้ทำการสอบสวนถ้อยคำผู้นั้นในฐานะเป็นพยานตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยให้สาบานหรือปฏิญาณตนก่อนให้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพยานอื่น

การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

หลักเกณฑ์ความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทย ได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ คือ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง, มาตรา ๕ – ๙ โดยให้พิจารณา สถานที่กระทำความผิดทางกายภาพ หรือทางภูมิศาสตร์เป็นหลัก ว่ามีการกระทำความผิด หรือมีส่วนหนึ่งส่วนใด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้กระทำความผิด หรือการกระทำผิดต่อผู้เสียหายได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย

การสอบสวนความผิดคดีหมิ่นประมาท หรือฉ้อโกง ที่ใช้คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

□ กรณีเป็นความผิดนอกราชอาณาจักร ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ จะต้องมีข้อเท็จจริงยืนยันได้ว่าการกระทำความผิด หรือส่วนหนึ่งของความผิด เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร โดยให้พนักงานสอบสวน สอบสวน ผู้เสียหายว่าพบการกระทำผิดที่ใด ในหรือนอกราชอาณาจักร ผู้ต้องหาได้นำข้อความเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในหรือนอกราชอาณาจักร หรือมีพยานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้พบการกระทำผิด ในหรือนอกราชอาณาจักร

□ กรณีกระทำความผิดโดยใช้โปรแกรมสื่อสารต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) หรือ อีเมล (E – Mail) ไม่ต้องพิจารณาสถานที่ตั้งอุปกรณ์ให้บริการ (Server) ของผู้ให้บริการโปรแกรมสื่อสาร โดยหากยังไม่ปรากฏชัดแจ้งว่า ผู้ต้องหาใช้คอมพิวเตอร์กระทำความผิดที่ใด ให้พิจารณาสถานที่ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่สาม ที่ได้รับข้อความว่าอยู่นอกราชอาณาจักร จึงจะเป็นความผิดนอกราชอาณาจักร

การสอบสวนหาสถานที่ผู้ต้องหาใช้คอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิด อาจพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

□ สอบสวนผู้เสียหาย หรือพยานที่รู้จักกับผู้ต้องหา ให้ทราบรายละเอียดว่า ผู้ต้องหาคือผู้ใด ใช้บัญชีโปรแกรมสนทนาในชื่อใด หมายเลขบัญชีผู้ใช้ใด (ID Account) ผู้ต้องหา มีภูมิลำเนาที่ใดและกระทำผิดที่ใด (เท่าที่ทราบ)

□ สอบถามไปยังหน่วยงานที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ขอให้ช่วยตรวจสอบ IP Address เพื่อระบุสถานที่ใช้คอมพิวเตอร์ของผู้กระทำความผิด ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือกลุ่มงานตรวจสอบและวิเคราะห์การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี กองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

□ มีหนังสือตรวจสอบหนังสือเดินทางของผู้ต้องหา ไปยังกองหนังสือเดินทาง กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ว่าผู้ต้องหาได้เคยไปยื่นคำร้องขอมีหนังสือเดินทางหรือไม่

□ เมื่อทราบว่ามีผู้กระทำความผิด กรมการกงสุลได้เคยออกหนังสือเดินทางให้ หรือกรณีผู้ต้องหาชาวต่างชาติให้มีหนังสือสอบถามไปยัง สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองว่า ผู้ต้องหาได้เคยเดินทาง เข้า – ออกประเทศไทย เมื่อใด สายการบินใด

□ เมื่อได้ทราบข้อมูลการเดินทาง เข้า – ออกประเทศไทยจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแล้ว จะทำให้ทราบว่าผู้ต้องหาได้นำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ขณะที่อยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร (นำวันเวลาที่นำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์มาเปรียบเทียบกับข้อมูลการเดินทางเข้าออก)

ก่อนเสนอสำนวนการสอบสวนให้อัยการสูงสุดพิจารณา

○ รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อยืนยันว่าได้มีการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรได้ตามอำนาจหน้าที่

○ เมื่อทราบว่าเป็นความผิดนอกราชอาณาจักร ให้ประมวลเรื่องเสนออัยการสูงสุด เพื่อพิจารณามอบหมายพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยให้ระบุผู้ต้องหา สัญชาติ การกระทำความผิด สถานที่ความผิดเกิด ข้อกล่าวหา และข้อหาที่ดำเนินคดี ตลอดจนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่บ่งชี้ว่าการกระทำความผิด หรือผลการกระทำความผิดในองค์ประกอบความผิดที่มีการดำเนินคดี เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้อ ๑

○ การสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ ก่อนเสนออัยการสูงสุด เพื่อพิจารณามอบหมายพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ถือว่าการสอบสวนนั้นกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อต่อมาอัยการสูงสุดมอบหมายพนักงานอัยการสอบสวน ร่วมทำการสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่ต้องสอบสวนพยานหลักฐานเดิมซ้ำอีก

ระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด

ให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนได้ เฉพาะเมื่อมีกรณีจำเป็นตาม ป.วิ อาญา ม.๒๐ ว.๕ เช่น

○ กรณีผู้ต้องหาถูกจับและส่งตัวมายังพนักงานสอบสวน ซึ่งจะต้องสอบสวนปากคำผู้ต้องหา และพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว หรือผิดฟ้อง ผากซึ่งผู้ต้องหา

○ กรณีพยานหลักฐานจะสูญหาย หรือเสียหาย หากปล่อยเนิ่นช้า

○ กรณีผู้เสียหาย หรือพยานได้ร้องขอให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนและอ้างเหตุจำเป็น เช่น พยานจะเดินทางไปต่างประเทศ หรือใกล้ถึงแก่ความตาย โดยจะต้องระบุไว้ในคำให้การด้วย

หลังจากที่อัยการสูงสุดมอบหมาย

กรณีอัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยแต่งตั้งให้พนักงานอัยการ เข้าร่วมทำการสอบสวน

○ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ อาจประชุมวางแผนการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้บันทึกไว้รวมในสำนวนการสอบสวนด้วย

- การสอบผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนต้องแจ้งกำหนดวันเวลาสอบสวน ให้พนักงานอัยการทราบ โดยการสอบสวนผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนจะต้องร่วมกับอัยการ ที่ได้รับการแต่งตั้ง และพนักงานอัยการลงชื่อในคำให้การด้วย
- การยื่นคำร้องขอฝากขัง, การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ พนักงานสอบสวนดำเนินการ เพียงฝ่ายเดียวได้
- พนักงานอัยการมีอำนาจแนะนำในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ โดยบันทึกรวมใส่ สำนวนการสอบสวน
- กรณีที่อัยการเห็นว่าพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานมาเพียงพอที่จะสามารถ ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดตามข้อหาต่างๆ ได้ ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบันทึกการตรวจสอบพยาน หลักฐานในสำนวนการสอบสวนดังกล่าว รวมใส่สำนวนการสอบสวนไว้ และให้พนักงานอัยการและพนักงาน สอบสวนลงชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย
- การสรุปสำนวนการสอบสวน พนักงานอัยการไม่ต้องร่วมลงชื่อในหน้ารายงานการสอบสวน
- ส่งสำนวนต่อพนักงานอัยการซึ่งมีเขตอำนาจ เพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาสั่ง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

คดีความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทย ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ซึ่งให้อัยการสูงสุด หรือ ผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

๑. กระทำผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยขณะที่เรือหรืออากาศยานไทยอยู่นอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อาญา มาตรา ๔ วรรคสอง
๒. กระทำผิดนอกราชอาณาจักร แต่มีการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นองค์ประกอบความผิด ได้กระทำในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคแรก
๓. กระทำผิดนอกราชอาณาจักร แต่ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร หรือผู้กระทำประสงค์ ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคแรก
๔. การเตรียมการหรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนอกราช อาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคสอง
๕. ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนที่กระทำลงนอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นความผิดที่ได้กระทำลงนอกราช อาณาจักรหรือถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๖
๖. ความผิดตามหลักสากลซึ่งไม่ต้องการร้องขอให้ลงโทษ เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง, ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง, ความผิดเกี่ยวกับเพศ, ความผิด ฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ในทะเลหลวง ตาม ป.อาญา มาตรา ๗

๗. ความผิดที่คนไทยเป็นผู้กระทำผิดและรัฐบาลต่างประเทศหรือผู้เสียหายร้องขอให้ลงโทษ หรือความผิดที่ผู้กระทำผิดเป็นคนต่างด้าว ซึ่งรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหายและร้องขอให้ลงโทษตาม ป.อาญา มาตรา ๘

๘. เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำผิดตามมาตรา ๑๔๗-๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐-๒๐๕ นอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อาญา มาตรา ๘

หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเป็นความผิดในหรือนอกราชอาณาจักร

๑. ความผิดเกี่ยวกับคดีหมิ่นประมาท, ข้อโกงที่ใช้คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือหรือทางอินเทอร์เน็ต, เพชบุรีหรือเมลเป็นเครื่องมือ

ให้พนักงานสอบสวนสอบถามไปยังกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ว่า

- IP Address ของผู้กระทำผิดอยู่ที่ใดและให้พนักงานสอบสวนดูผลของการกระทำ คือ
- ผู้เสียหายทราบเรื่องที่ใดในประเทศหรือนอกประเทศ

		ผู้เสียหาย	
		ในประเทศไทย	นอกประเทศไทย
IP Address ของผู้กระทำผิด	ในประเทศ	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๑๘	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐
	นอกประเทศ	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

การตรวจสอบ IP Address สามารถตรวจสอบได้ ๓ หน่วยงานคือ

สถานที่ที่สามารถทำหนังสือไปสอบถาม IP Address

๑. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๒. กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ อาคาร B ชั้น ๔ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐ โทร ๐๒-๑๔๒-๒๕๕๕, แฟกซ์ ๐๒-๑๔๓-๘๔๔๗
๓. กองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (บก.สสท) อาคาร ๓๓ ชั้น ๔ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ โทร. ๐๒-๒๐๕-๒๖๒๔ แฟกซ์ ๐๒-๒๕๒-๒๗๐๗

หมายเหตุ

๑. ความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบหา IP Address โดยพนักงานสอบสวนไม่ต้องพิจารณาว่า Server จะอยู่ต่างประเทศหรือไม่

- เนื่องจากกรณีนี้พิจารณาว่า Server เป็นเพียงอุปกรณ์เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและให้บริการในการสื่อสารเท่านั้น

- ไม่ได้มีการกระทำต่อ Server แต่อย่างใด

- ปัจจุบันพนักงานสอบสวนตรวจสอบเบื้องต้นเฉพาะ IP Address ของ Server และมีการแจ้งว่าอยู่นอกราชอาณาจักร (ในต่างประเทศ) และส่งมายังอัยการสูงสุดเพื่อมอบหมายคดีตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ จึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง (ที่ถูกต้องคือต้องหา IP Address ของผู้กระทำความผิด)

๒. ความผิดหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไปถ้า IP Address พบการกระทำผิดอยู่ต่างประเทศ และผู้เสียหายพบการกระทำผิดอยู่ต่างประเทศ

- ไม่เป็นความผิดที่จะลงโทษในศาลไทยได้ตาม ป.อ.มาตรา ๘ แม้ผู้เสียหายจะร้องขอให้พนักงานสอบสวนไทยทำการสอบสวน

- แต่อาจจะไปเข้าหลักเกณฑ์เพื่อให้ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรตาม ป.อ. มาตรา ๕ ได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนพยานหรือคนที่ทราบเรื่องในประเทศไทยด้วย

ข้อยกเว้นที่ยึดสถานที่ตั้งของ Server เป็นหลักคือ มีการเจาะข้อมูลหรือแสกข้อมูลจาก Server ในกรณีนี้ต้องพิจารณาว่า Server อยู่ในหรือนอกราชอาณาจักรไทย เนื่องจากเป็นการกระทำต่อ Server โดยตรง (ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๕-๑๓)

ขั้นตอนการปฏิบัติ

การเข้าร่วมการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

๑. ก่อนเสนอสำนวนการสอบสวนให้อัยการสูงสุดพิจารณา (นับตั้งแต่ผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอให้อัยการสูงสุดต่อพนักงานสอบสวน จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือให้อัยการสูงสุดพิจารณา)

(๑) พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันว่าได้มีการกระทำความผิดและเป็นความผิดนอกราชอาณาจักรได้ตามอำนาจหน้าที่

(๒) เมื่อพนักงานสอบสวนทราบว่ามีความผิดนอกราชอาณาจักรให้ประมวลเรื่องเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณามอบหมายให้ใครเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

(๓) การสอบสวนที่ผ่านมาชอบด้วยกฎหมาย แม้ภายหลังอัยการสูงสุดมอบหมายพนักงานอัยการคนใดคนหนึ่งทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ไม่ต้องทำการสอบสวนดังกล่าวใหม่อีก

๒. ระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด (นับตั้งแต่พนักงานสอบสวนมีหนังสือถึงอัยการสูงสุด จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนได้รับหนังสือมอบหมายจากอัยการสูงสุด)

(๑) พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะ

- สอบสวนพยานบุคคล หรือ
- รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

(๒) กรณีที่ถือได้ว่าเป็นกรณีจำเป็น อันเป็นข้อยกเว้นให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ วรรคห้า

- กรณีพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์จากผู้เสียหายให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด
  - ถือเป็นกรณีจำเป็นที่พนักงานสอบสวนต้องสอบปากคำผู้เสียหายเพื่อเริ่มคดี
- กรณีผู้ต้องหาถูกจับและส่งตัวมายังพนักงานสอบสวน
  - พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนปากคำผู้ต้องหา และ
  - พิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว หรือ
  - ผัดฟ้อง ผากชังผู้ต้องหา
- กรณีพยานหลักฐานจะสูญหาย หรือเสียหาย
  - หากปล่อยเนิ่นช้า
- กรณีผู้เสียหาย พยาน จะเดินทางไปต่างประเทศ หรือใกล้ถึงแก่ความตาย
  - โดยจะต้องระบุไว้ในคำให้การของพยานหรือผู้เสียหายด้วย
  - กรณีที่มีได้มีการสอบสวน และมีผลการสอบสวนแจ้งกลับมายังพนักงานสอบสวนในเรื่องนั้นๆ
- กรณีอื่นๆ ที่เป็นกรณีจำเป็นจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

๓. หลังจากที่ยัยการสูงสุดมอบหมาย (ตั้งแต่พนักงานสอบสวนได้รับหนังสือมอบหมายหน้าที่ จากอัยการสูงสุด จนถึงวันที่การสอบสวนเสร็จสิ้น)

(๑) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปฝ่ายเดียว

- พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานไปได้

โดยลำพัง

(๒) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานอัยการดำเนินการสอบสวนไปฝ่ายเดียว

- พนักงานอัยการสามารถดำเนินการสอบสวนไปได้โดยมีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวน

และมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนตาม ป.วิ อาญา

(๓) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยแต่งตั้งให้พนักงานอัยการ เข้าร่วมทำการสอบสวน

- ให้พนักงานอัยการประชุมวางแผนกับพนักงานสอบสวน

- ในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามประเด็นแห่งคดีในข้อหาอื่นๆ ว่า จะรวบรวมพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุอย่างไรบ้าง
  - โดยให้บันทึกไว้รวมในสำนวนการสอบสวนด้วย
- ในการสอบสวนพยานบุคคลของพนักงานสอบสวน
  - จะทำการสอบสวนเพียงลำพังไม่ได้ จะต้องร่วมกับพนักงานอัยการที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัยการสูงสุดนั้น
- พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนในการ
  - สอบสวนพยานผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา และ
  - มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
  - ส่วนการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสอบสวนพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้เพียงลำพังฝ่ายเดียว เช่น การยื่นคำร้องขอฝากขัง การนำชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือคำให้การ
- พนักงานอัยการมีอำนาจแนะนำในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนในคดีนั้นได้
  - โดยอาจบันทึกรวมใส่สำนวนการสอบสวนก็ได้
- ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าการสอบสวนพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานมาเพียงพอที่จะสามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดตามข้อหาอื่นๆ ได้
  - ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบันทึกการตรวจสอบพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนดังกล่าวรวมใส่สำนวนการสอบสวนไว้ และ
  - ให้พนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนลงชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย
- ในการสรุปสำนวนการสอบสวน ในรายการสอบสวนนั้น
  - พนักงานอัยการไม่ต้องไปรวมลงชื่อในรายงานการสอบสวน เนื่องจากเป็นความเห็นของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
- ส่งสำนวนต่อพนักงานอัยการซึ่งมีเขตอำนาจดำเนินคดี เพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทนเพื่อพิจารณาสั่ง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

- ให้นักงานสอบสวนแจ้งให้นักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนการสอบสวน
- การทำสำนวนการสอบสวน ให้นักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานอัยการในข้อที่เกี่ยวกับการตรวจสอบพยานหลักฐาน การถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้
  - ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนการสอบสวน ให้นักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวนไว้
  - ให้นักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องตาม ป.วิ อาญา และปฏิบัติตามคำสั่ง ตร.๔๑๙/๒๕๕๖
  - นำสำนวนคดีชั้นสูตรพลิกศพที่ศาลได้ไต่สวนแล้วนำมาประกอบในสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมนี้ แล้วส่งสำนวนเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามลำดับชั้นเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดวินิจฉัยต่อไป

การวิสามัญฆาตกรรมคืออะไร

วิสามัญฆาตกรรม หรือ extrajudicial killing เป็นการที่เจ้าพนักงานฆ่าผู้อื่นตายโดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือฆ่าผู้อื่นตายระหว่างที่เขาอยู่ในความควบคุมของตน โดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่

คดีวิสามัญฆาตกรรมให้แบ่งทำเป็น ๓ สำนวน ดังนี้

สำนวนการสอบสวนที่จะต้องดำเนินการ ประกอบด้วย

๑. สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ที่ผู้ตายถึงแก่ความตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๕๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนตาม ป.วิ อ. มาใช้โดยอนุโลม)
๒. สำนวนคดีฆาตกรรมที่ผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย และคดีฆาตกรรมซึ่งผู้ตาย ตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
๓. สำนวนคดีที่กล่าวหาว่าผู้ตายต่อสู้อันตรายแก่เจ้าพนักงาน ตาม ป.อาญา มาตรา ๑๓๘ อัยการจังหวัด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๓ เป็นผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากสิทธิการนำคดีอาญา มาฟ้องระงับไป ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๙ (๑) อัยการจังหวัดอาจจะรอกการออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีวิสามัญฆาตกรรมของอัยการสูงสุดก่อนการทำสำนวนคดี เจ้าพนักงานถูกกล่าวหาว่าฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ และ มาตรา ๒๘๙ ซึ่งเจ้าพนักงานจะอ้างการป้องกันตัวตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ และในคดีฆาตกรรม

ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของ เจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน เท่านั้น มีอำนาจออกคำสั่ง ฟ้องหรือไม่ฟ้อง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๓ วรรคท้าย หากส่งให้อัยการจังหวัดฯ ออกคำสั่งยอมไม่ชอบ ทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมด หากเป็นการฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา กล่าวคือไม่ว่าจะจะเป็นความผิดฐาน ฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๐ หรือประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ เหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นคดีวิสามัญฆาตกรรม ไม่อยู่ในอำนาจอัยการสูงสุด หากแต่อยู่ในอำนาจ อัยการจังหวัดฯ

ถ้าหากในชั้นสอบสวน เจ้าพนักงานผู้ฆ่านำมิได้เจตนาฆ่า แต่เจตนาทำร้ายร่างกาย หรือมิได้อ้างว่า ตนปฏิบัติราชการตามหน้าที่ แม้ความจริงเหตุที่ผู้ตายถูกฆ่านั้นเพราะต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติ หน้าที่ เจ้าพนักงานจึงฆ่าตายอันเป็นการฆ่าเพราะปฏิบัติราชการตามหน้าที่ก็ตาม กรณีเช่นนี้ พนักงาน สอบสวนผู้รับผิดชอบไม่ต้องส่งสำนวนไปให้อัยการสูงสุดพิจารณา คงส่งไปให้อัยการจังหวัดเท่านั้น เพราะใน ชั้นสอบสวนเจ้าพนักงานผู้ฆ่านั้นมิได้อ้างว่าการฆ่าดังกล่าวได้กระทำไปตามการปฏิบัติราชการตามหน้าที่เช่นนี้ เมื่อพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนส่งให้อัยการจังหวัด ก็เป็นการชอบแล้ว แม้ภายหลังผู้มีอำนาจจัดการแทน จะยกเหตุดังกล่าวขึ้นต่อสู้ในชั้นศาลว่า พนักงานสอบสวนไม่สรุปสำนวนส่งให้อัยการสูงสุดจึงเป็นการไม่ชอบไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๐๐/๒๕๓๒)

การสอบสวนอาจทำให้เกิดความเคลือบแคลงในข้อเท็จจริงและกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรม ทั้งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความเป็นธรรม ให้กับฝ่ายผู้ต้องหาที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ทำให้ตาย และฝ่ายผู้ตาย จึงให้พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ หากหน่วยงานใดไม่มีพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญให้ รอง ผบก. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้รับผิดชอบทำสำนวน การสอบสวน ทั้ง ๓ สำนวน ด้วยตนเองโดยเคร่งครัด และให้ ผบก.หรือผู้รักษาการแทนเป็นหัวหน้า พนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๔๐ แห่ง ป.วิ อาญา ในคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่ของตน และให้ดำเนินการแจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา ม.๑๕๐ เมื่อสำนวนเสร็จให้เสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อพิจารณาและส่งสำนวนให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนตาม ป.วิ อาญา ม.๑๔ ต่อไป

การทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

๑.๑ คดีชั้นสูตรพลิกศพ ญาติผู้ตายเป็นผู้ร้อง หลังจากพนักงานสอบสวนทำสำนวนเสร็จ ให้ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ โดยให้ รอง ผบก.ที่ได้รับคำสั่งให้เป็นผู้ทำการสอบสวน ลงชื่อในสำนวน การสอบสวน และรายงานการสอบสวน และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ไต่สวน เมื่อศาลไต่สวนเสร็จสิ้น พนักงาน อัยการก็จะส่งสำนวนการไต่สวน+คดีชั้นสูตรเดิม กลับมายังพนักงานสอบสวน

๑.๒ คดีที่ผู้ตายเป็นผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนทำคดีไปตามปกติ รายงานการสอบสวนมีความเห็น สิ่งไม่ฟ้อง เนื่องจากผู้ต้องหาถึงแก่ความตายเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งคดีตาม ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๘ บทที่ ๑๒ ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

๑.๓ คดีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ แล้วปล่อยไป โดยไม่มีการควบคุมตัว รวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วน และรองจนกว่าจะได้รับสำนวนไต่สวนตามข้อ ๑.๑ เมื่อรับสำนวนตามข้อ ๑.๑ แล้วเอามารวมเข้าสำนวนตามข้อ ๑.๓ จึงสรุปสำนวนการสอบสวน การสอบสวน พนักงานอัยการต้องร่วมชั้นสูตรพลิกศพ ร่วมทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการยื่นคำร้องต่อศาลให้ทำการไต่สวนการตายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ตามลำดับ และต้องเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕/๑ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุด ได้วางแนวทางให้พนักงาน การถือปฏิบัติ ตามหนังสือที่ อส ๐๐๒๓/ ว ๑๓๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนสอบสวนและมีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๓ ความในข้อ ๕ กำหนดว่าหากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานอัยการอาจทำความเห็น ของตนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วยก็ได้ พนักงานอัยการจึงย่อมต้องตรวจสอบอำนาจการสอบสวน ของพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพราะอาจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือพนักงาน สอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ หากอัยการสูงสุดรับสำนวนไว้พิจารณาไม่ว่าจากผู้ใดยอมส่งผลถึงอำนาจ สิ่งคดีของอัยการสูงสุด ถ้าพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าวไม่ใช่ผู้มีอำนาจและไม่ใช่พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ อาจทำให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ และถ้าหากพนักงานสอบสวนส่งสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรม ให้อัยการจังหวัด อัยการพิเศษฝ่าย หรืออธิบดีอัยการ พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ แล้วแต่กรณี ให้ส่งสำนวนวิสามัญฆาตกรรมดังกล่าวคืนพนักงานสอบสวน เพื่อให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนเสนออัยการสูงสุดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ วรรค ๓

การชันสูตรพลิกศพ

๑. ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ

๒. ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

ผู้ที่ร่วมชันสูตรพลิกศพ คือ

- พนักงานอัยการ
- พนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่

■ ให้ รอง ผบก. หรือ พงส.ผชช. ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผบก. ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้น

ทำการสอบสวนด้วยตนเอง

■ ให้ พงส. มีหน้าที่แจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ ก่อนการชันสูตรพลิกศพ

- แพทย์
- ญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่ทำได้

การร่วมกันทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

- เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ (ม.๑๕๐ วรรคสี่)
- ให้เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
- ให้รอง ผบก.หรือ ผชช. รับผิดชอบทำการสอบสวนด้วยตนเอง (คำสั่ง ตร.๔๑๙/๒๕๕๖)
- ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน
- โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยัง ผบก. ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย (คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖)
- ให้ ผบก. ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณานุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น
- ให้ พงส. บันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง ไว้ในบันทึกการสอบสวนสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

การทำคำร้องขอให้ศาลไต่สวน

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนชั้นสูตรพลิกศพแล้ว (มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า)

- ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน
- เพื่อให้ศาลทำการไต่สวน และทำคำสั่งแสดงว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย
- ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวหาว่า ใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้
- ถ้ามีความจำเป็น ให้พนักงานอัยการขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน
- ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง ไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ
- ในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ และทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

การทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ (มาตรา ๑๕๕/๑)

- ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ
- ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ
- ในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่า ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

พนักงานสอบสวน

- เป็นผู้รับผิดชอบการทำสำนวนสอบสวน
- แจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ในการทำสำนวนสอบสวน นับแต่โอกาสแรก

เท่าที่จะพึงกระทำได้ (การแจ้งอาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาก็ได้ ในกรณีที่แจ้งด้วยวาจา ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการแจ้งไว้ในสำนวนสอบสวนด้วย)

พนักงานอัยการ

- มีหน้าที่เข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน
- อาจให้คำแนะนำ (โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวน

รวบรวมหรือบันทึกคำแนะนำของพนักงานอัยการไว้ในสำนวนสอบสวน)

- ตรวจสอบพยานหลักฐาน (แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบถึงความประสงค์จะตรวจสอบพยานหลักฐาน หรือเรียกให้พนักงานสอบสวนนำพยานหลักฐานมาให้ตรวจสอบก็ได้ โดยพนักงานอัยการต้องลงลายมือชื่อในบันทึกการตรวจสอบพยานหลักฐานด้วย)

- ร่วมกับพนักงานสอบสวนในการถามปากคำผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานอัยการต้องลงลายมือชื่อในบันทึกคำให้การของบุคคลดังกล่าวด้วย

- ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความประสงค์จะให้มีการถามปากคำบุคคลใด นอกเหนือจากบุคคลที่พนักงานสอบสวนจะถามปากคำ ให้พนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ

- ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้

- ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๓)

ในกรณีที่มีเหตุขัดข้องอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้พนักงานอัยการไม่อาจเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวนได้

- ให้พนักงานอัยการแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบโดยเร็ว
- ในกรณีเช่นนี้ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุที่พนักงานอัยการไม่สามารถเข้าร่วมในการทำ

สำนวนสอบสวน และ

- ให้รอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควร ไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน

- ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้

- แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการนี้หากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ อาจทำความเห็นของตนรวมไว้ในสำนวนสอบสวนด้วยก็ได้

เอกสารอ้างอิง

- (๑) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๕/ว ๑๙๗ ลง ๘ มิ.ย. ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคดีวิสามัญฆาตกรรม
- (๒) หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๕๐๑๔ ลง ๒๑ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญากรณีพิเศษบางประเภท
- (๓) หนังสือที่ ตช. ๐๐๑๖/๕๐๓๑ ลง ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง การสอบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๔) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการกับพนักงานสอบสวน พ.ศ.๒๕๕๓

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ คือการตรวจหาพยานหลักฐาน เพื่อทราบความจริงและพิสูจน์ความผิด อันถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องระลึกไว้เสมอว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายอาญานั้น ผู้กระทำผิดมักทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจะมีพยานหลักฐานหลายชนิดที่รอการเข้าไปตรวจค้นหา หากละเลยการเข้าตรวจโดยทันที หรือเข้าตรวจโดยไม่รู้หลักวิธี อาจทำให้พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายหรือถูกทำลายไปได้

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๑. ลงประจำวันการเดินทางไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
๒. ต้องรีบเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว
๓. รายงานและประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ผู้บังคับบัญชา แพทย์ ที่ร่วมในการชันสูตร เจ้าหน้าที่จากกองพิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เจ้าหน้าที่กู้ชีพ เป็นต้น
๔. เมื่อเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุ กรณีเป็นคดีที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญการพิเศษในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนต้องรีบดำเนินการในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ หากจำเป็นให้ใช้อุปกรณ์ Red Line หรือ Yellow Line หรือ Police Line ปิดกั้นบริเวณสถานที่เกิดเหตุ และจัดเจ้าหน้าที่คอยรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการพิเศษจะมาถึง
๕. พนักงานสอบสวนต้องร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุกับเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการและปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ควบคุมสั่งการในการค้นหาพยานวัตถุให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. จัดทำภาพถ่ายประกอบสถานที่เกิดเหตุ แบ่งเป็น ๓ ระยะ
  - ๖.๑ การถ่ายภาพระยะไกล ที่เห็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ ต้องมีป้ายหมายเลขกำกับ แสดงตำแหน่งวัตถุพยานที่พบ
  - ๖.๒ การถ่ายภาพระยะกลาง เป็นการระบุตำแหน่งวัตถุพยาน
  - ๖.๓ การถ่ายภาพระยะใกล้ เป็นการถ่ายภาพวัตถุพยาน โดยต้องมีการใช้สเกล (ไม้บรรทัด) ปรากฏไว้
๗. ทำการวาดแผนผังและสเก็ตซ์ภาพ
๘. จัดเก็บวัตถุพยานและบรรจุหีบห่อให้เรียบร้อย จัดทำบันทึกรับส่งพยานเพื่อส่งตรวจพิสูจน์
๙. ดูความเรียบร้อยของสถานที่เกิดเหตุแล้วส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ

๑๐. กรณีเป็นคดีร้ายแรง เช่น การก่อวินาศกรรม คดีเพลิงไหม้ คดีจราจรที่มีมูลค่าทรัพย์สินเสียหายมาก พนักงานสอบสวนต้องทำหน้าที่รักษาสถานที่เกิดเหตุ และต้องรายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น เพื่อพิจารณาดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการส่วนหน้า (ศปก.สน.) ในการอำนวยการด้านต่างๆ ในลักษณะบูรณาการ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีจราจร

๑. ต้องลงประจำวันไปตรวจสถานที่เกิดเหตุและรีบเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว
๒. ให้ดำเนินการตรวจสอบร่องรอยการเฉี่ยวชน รอยครูด เศษสี รวมถึงวัตถุที่ตกในที่เกิดเหตุ
๓. ตรวจสอบหาจุดที่สันนิษฐานว่าเป็นจุดชน พบสิ่งใดปรากฏอยู่ที่เกิดเหตุซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับคดี จดรายละเอียดลงในสมุดตรวจที่เกิดเหตุ
๔. มีพยานบุคคล ให้จดชื่อ ที่อยู่ เบอร์ติดต่อ เพื่อให้สามารถเรียกมาสอบปากคำได้
๕. สอบถามประวัติข้อมูลจากผู้ขับขี่และพยาน นำมาจัดทำเป็นแผนที่เกิดเหตุ และบันทึกตรวจสถานที่เกิดเหตุ
๖. ในการจัดทำต้องมีการวัดความกว้างของถนน ช่องทางเดินรถ กำหนดจุดหลักเพื่อเป็นการยึดจุดรถที่เกิดเหตุไว้ วัดระยะรอยครูด รอยห้ามล้อ รอยยาง ถ่ายภาพประกอบ
๗. แผนที่เกิดเหตุต้องให้ผู้เกี่ยวข้องลงลายมือชื่อรับรองไว้ กรณีนำชี้จุดไม่ตรงกันให้ทำแผนที่แยกจุดที่แต่ละคนชี้ไว้ รวมถึงจุดที่พนักงานสอบสวนเชื่อว่าน่าจะเป็นจุดชน
๘. ดำเนินการกรอกข้อมูลในแผนที่เกิดเหตุและบันทึกตรวจสถานที่เกิดเหตุตามแบบฟอร์มที่ ตร. กำหนดให้ละเอียดและครบถ้วน

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ Crime Scene investigation เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่พนักงานสอบสวน และอาจทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐาน เพื่อที่จะดำเนินการตรวจหาวัตถุพยานหรือพยานทางกายภาพคนอื่น เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นในทุกกรณี และรวมทั้งการตายด้วย

วัตถุประสงค์ของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คือการตรวจหาพยานหลักฐาน เพื่อทราบความจริง และเพื่อพิสูจน์ความผิด อันเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ ให้คำนิยามของ “การสอบสวน” ไว้ หมายความว่า “การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ” นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ยังได้กำหนดถึงอำนาจของพนักงานสอบสวนเอาไว้ด้วยว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด”

พยานหลักฐาน หมายถึง พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่นที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงในการกระทำผิดได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายอาญาขึ้น ผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุและในสถานที่เกิดเหตุหลังเกิดเหตุแล้ว จะมีพยานหลักฐานหลายชนิดที่รอการเข้าไปตรวจค้นหา หากละเลยการเข้าตรวจโดยทันที หรือเข้าตรวจไม่ถูกหลักวิธีอาจทำให้พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายไป หรือถูกทำลายเสียหายได้

การตรวจที่เกิดเหตุคดีอาญาทั่วไป

หลักในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามหลักสากล ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปรวมทั้งในประเทศไทยด้วย จะนิยมทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุตามแบบของระบบ FBI ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานเป็นทีม โดยในทีมจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าทีมตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Team Leader) ในกรณีพนักงานสอบสวนควรเป็นผู้รับผิดชอบคดีนั้นๆ จะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๑.๑ รับผิดชอบในการควบคุมและดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ชุดตรวจและควบคุมการรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยการกำหนดขอบเขตสถานที่เกิดเหตุต้องครอบคลุมวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๒ ตัดสินใจหาวิธีการในการตรวจค้นและตรวจหาวัตถุพยานที่เหมาะสม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกหรือผู้ช่วยในทีมให้ชัดเจน

๑.๓ ตัดสินใจในการหาสถานที่ในการควบคุมสั่งการ ตลอดจนเป็นจุดในการควบคุมสั่งการ และเป็นจุดที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างการค้นหา และการสืบสวนกับบุคคลทั่วไป เช่น นักข่าว ผู้บังคับบัญชา

๑.๔ เป็นผู้ประสานงานระหว่างบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่น ผู้บังคับบัญชาแพทย์ที่ร่วมชั้นสูตร เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เจ้าหน้าที่กู้ชีพ เป็นต้น

๑.๕ กรณีเป็นคดีที่จะต้องอาศัยผู้ชำนาญการพิเศษในการตรวจที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนรักษาที่เกิดเหตุโดยในการนี้จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ Red Line หรือ Yellow Line ปิดกั้นบริเวณสถานที่เกิดเหตุ และจัดเจ้าหน้าที่คอยรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการพิเศษจะมาถึงและทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุจนเสร็จสิ้น

๑.๖ กรณีที่เป็นคดีร้ายแรง เช่น การก่อวินาศกรรม คดีเพลิงไหม้ คดีจราจรที่มีมูลค่าทรัพย์สินเสียหายมาก ให้พนักงานสอบสวนทำหน้าที่ในการรักษาที่เกิดเหตุ และในกรณีนี้ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบตามลำดับชั้น เพื่อดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการส่วนหน้า (ศปก.สน.) ในการอำนวยการด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในลักษณะบูรณาการ รวมถึงดำเนินการจัดเตรียมการปิดกั้นการจราจร การกำหนดหน้าที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ การประสานหน่วยข้างเคียง เช่น เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ศูนย์กู้ชีพ ชุดสืบสวนหาข่าว ตรวจสอบกล้อง CCTV และอื่นๆ และรายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๑.๗ สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๘ ควบคุมและตัดสินใจในการป้องกันบุคคลที่เข้าหรือออกในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๙ ควบคุมสั่งการการค้นหาวัตถุพยานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑๐ มอบคืนสถานที่เกิดเหตุ โดยต้องกระทำหลังจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและรวบรวมวัตถุพยานให้เสร็จสิ้น

๒. ช่างภาพและผู้ทำบัญชีภาพถ่าย (Photographer and Photographic Log recorder) มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๒.๑ ถ่ายภาพทางเข้าก่อนจะเข้าไป รวมถึงสภาพแวดล้อม

๒.๒ ถ่ายภาพเหยื่อและผู้งชนที่อยู่บริเวณสถานที่เกิดเหตุ เพราะบางครั้งผู้กระทำผิดอาจแฝงตัวอยู่ในกลุ่มประชาชนที่อยู่บริเวณโดยรอบ ตลอดจนการควบคุมหรือเคลื่อนย้ายยานพาหนะในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ

๒.๓ การถ่ายภาพบริเวณสถานที่เกิดเหตุ แบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ

๒.๓.๑ การถ่ายภาพระยะไกลที่เห็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ โดยมีป้ายหมายเลขกำกับแสดงตำแหน่งวัตถุพยาน

๒.๓.๒ การถ่ายภาพระยะกลางเป็นการระบุตำแหน่งวัตถุพยาน

๒.๓.๓ การถ่ายภาพระยะใกล้เป็นการถ่ายภาพวัตถุพยาน โดยในการถ่ายภาพระยะใกล้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดของลักษณะวัตถุพยานโดยใช้สเกล (ไม้บรรทัด) ให้ปรากฏไว้ในภาพถ่ายด้วย เช่น ขนาด ตำหนิหรือลักษณะพิเศษของวัตถุพยาน เช่น ลักษณะรอยงัด ซึ่งสามารถใช้เชื่อมโยงอุปกรณ์ที่ใช้งัด ลักษณะและขนาดของบาดแผลเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงกับอาวุธ ซึ่งข้อควรถึงระลึกอยู่เสมอคือ ต้องทำการถ่ายภาพวัตถุพยานก่อนทำการเคลื่อนย้าย

๒.๔ หลังจากทำการถ่ายภาพตามหลักการแล้ว ในบางกรณีอาจนำวัตถุพยานทั้งหมดมารวมกันแล้วทำการถ่ายภาพอีกครั้ง หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทำแผนผัง และเจ้าหน้าที่ตรวจค้นวัตถุพยาน เพื่อทำการระบุตำแหน่งวัตถุพยานในแผนผัง แล้วจึงทำการเก็บและหีบห่อวัตถุพยานเพื่อส่งตรวจพิสูจน์ต่อไป

๒.๕ ในบางกรณีที่สถานที่เกิดเหตุซับซ้อนอาจจำเป็นต้องได้ข้อมูลพิมพ์เขียว โดยอาจทำการถ่ายภาพพิมพ์เขียว แผนที่ที่เกิดเหตุทุกอย่าง

๒.๖ เตรียมบัญชีควบคุมภาพถ่าย และบัญชีควบคุมแผนผัง

๓. เจ้าหน้าที่ผู้ทำแผนผังหรือสเก็ทซ์ภาพ (Sketch preparer) มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๓.๑ เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ ให้จัดทำแผนที่หรือแผนผังในทันทีโดยกำหนดทิศให้ชัดเจน

๓.๒ แผนผังควรระบุขนาด ลักษณะการกั้นแบ่งบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งหมายความรวมถึงการจัดวางสิ่งของ เส้นทางเข้า-ออก เช่น ประตู หน้าต่าง รวมทั้งวัตถุพยานที่พบ โดยต้องมีรายละเอียดตำแหน่งวัตถุพยานต่างๆ และระบุการเรียกชื่อวัตถุพยาน โดยทำการประสานงานกับชุดบันทึกวัตถุพยาน ชุดรวบรวมวัตถุพยาน และชุดตรวจค้นหาวัตถุพยานเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

๓.๓ ให้บันทึกสภาพของอาคาร ห้อง เพอร์นิเจอร์ โดยการกำหนดจุดอ้างอิงในการมองแผนผัง เช่น แผนผังที่มีมุมมองโดยการหันหน้าเข้าหาอาคาร หรือหันหน้าเข้าหาห้องที่เกิดเหตุ เป็นต้น

๓.๔ กำหนดและระบุบริเวณที่จะทำการตรวจค้นหา และให้คำแนะนำกับหัวหน้าทีม สมาชิก ที่ทำการตรวจค้นหาวัตถุพยานถึงการให้ชื่อวัตถุพยาน และทำการกำหนดบริเวณ วัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ทำแผนผัง พร้อมตำแหน่งวัตถุพยาน การทำแผนผังต้องมีมาตราส่วนบันทึกอยู่ในแผนที่หรือแผนผังที่ทำขึ้น

๔. เจ้าหน้าที่บันทึกและเก็บรักษาวัตถุพยาน (Evidence Recorder/Custodian) มีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

๔.๑ เตรียมตารางบัญชีวัตถุพยาน

๔.๒ เตรียมหีบห่อและวิธีการรักษาวัตถุพยานตามหลักวิชาการ

๔.๓ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทำแผนผังและเจ้าหน้าที่ตำรวจค้นหาวัตถุพยานถึงกรณีเรียกชื่อ วัตถุพยาน รวบรวมและบันทึกวัตถุพยานที่พบ

๔.๔ จัดทำบันทึกการรับ-ส่งวัตถุพยาน

๔.๕ ควบคุมการครอบครองวัตถุพยานจนกว่าจะส่งถึงผู้ตรวจพิสูจน์ รวมทั้งควบคุมห่วงโซ่ของ วัตถุพยาน

๔.๖ ประสานงานการส่งวัตถุพยานให้กับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

๕. เจ้าหน้าที่ค้นหายานหลักฐาน (Evidence Recovering Personal)

๕.๑ เมื่อค้นพบวัตถุพยานต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ เจ้าหน้าที่ทำแผนผังตลอดจนหัวหน้าทีม เพื่อทำการบันทึกรายละเอียด ก่อนทำการเก็บวัตถุพยาน

๕.๒ ให้แจ้งหัวหน้าทีมทราบเกี่ยวกับตำแหน่งที่พบวัตถุพยาน

๕.๓ ให้ทำการบันทึกเวลาที่พบวัตถุพยานและแจ้งกับผู้บันทึกวัตถุพยาน

๕.๔ ประสานงานการเรียกชื่อวัตถุพยานกับเจ้าหน้าที่ชุดบันทึกวัตถุพยานและเจ้าหน้าที่ ผู้ทำแผนผัง

๖. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือผู้ชำนาญการเฉพาะทาง (Specialist) ในบางครั้งมีความจำเป็นที่จะต้อง มีการจัดหาหรือร้องขอผู้ชำนาญพิเศษจากหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมจังหวัด กรณีการตรวจโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดเหตุ - กองโยธา หรือโยธาจังหวัด หรือวิศวกรจาก วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย กรณีต้องการทาบโครงสร้างอาคารสถานที่ที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ การไฟฟ้า กรณีที่เหตุเกิดเนื่องจากกระแสไฟฟ้า นักวิทยาศาสตร์เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น สารเคมี สารกัมมันตภาพรังสี หรือ สารชีวภาพ เป็นต้น

ขั้นตอนของการตรวจสอบที่เกิดเหตุระบบ FBI นั้น จะมีอยู่ ๑๒ ขั้นตอนด้วยกัน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมตัว หรือเตรียมความพร้อม (Preparation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ รวมถึงการประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๒ ใกล้ถึงสถานที่เกิดเหตุ (Approach Scene) เป็นการเตรียมความพร้อมครั้งสุดท้ายในทุกๆ ด้าน เช่น จิตใจ เอกสาร อุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมมากที่สุดในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๓ การรักษาความปลอดภัยและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Secure and Protect Scene) เมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ ต้องพิจารณาขอบเขตในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุพยานทั้งหมด โดยต้องไม่สัมผัสถึงความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงจุดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบที่เกิดเหตุเบื้องต้น (Initiate Preliminary Survey) เป็นการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น โดยหัวหน้าทีม เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการของทีมให้เหมาะสมกับสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการบันทึกสภาพต่างๆ ไป

ขั้นตอนที่ ๕ ประเมินพยานหลักฐานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ (Evaluate Physical Evidence Possibility) เป็นการประเมินถึงพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจะได้ครอบคลุมในการค้นหาวัตถุพยานและป้องกันการทำลายวัตถุพยาน

ขั้นตอนที่ ๖ เตรียมบรรยายสรุปสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Narrative Description) บรรยายสภาพทั่วไปและลักษณะพิเศษของสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการบันทึกอาจทำได้หลายวิธี เช่น บันทึกเสียง การเขียน หรือบันทึกวีดีโอ

ขั้นตอนที่ ๗ กำหนดการถ่ายภาพ (Depict Scene Photographically) ถ่ายภาพสภาพของสถานที่เกิดเหตุทั้งระยะใกล้ กลาง และไกล โดยให้ครอบคลุมสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๘ เตรียมการวาดแผนผัง การสเก็ตซ์ภาพสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Diagram/Sketch of Scene) เป็นการสเก็ตซ์ภาพของสถานที่เกิดเหตุ โดยมีการกำหนดทิศ มาตรฐาน และระยะต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๙ การตรวจสอบที่เกิดเหตุอย่างละเอียด (Conduct Detailed Search) เป็นการค้นหาพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ โดยการค้นหาค่าจะใช้รูปแบบตามความเหมาะสม เช่น แบบตาราง ก้นหอย ฯลฯ

ขั้นตอนที่ ๑๐ การบันทึกและตรวจเก็บพยานหลักฐาน (Record and Collect Physical Evidence) เป็นการบันทึกตำแหน่งและถ่ายภาพพยานหลักฐาน เพื่อกำหนดตำแหน่งของพยานหลักฐานก่อนการเก็บพยานหลักฐาน

ขั้นตอนที่ ๑๑ การตรวจสอบขั้นสุดท้าย (Conduct Final Survey) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลต่างๆ รวมถึงการเก็บพยานหลักฐานว่าได้กระทำถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

ขั้นตอนที่ ๑๒ การออกและส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ (Release Scene) การส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุต้องมีบันทึก วันเวลา ที่ส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ

ข้อควรระวัง เพื่อความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ (Safety Consideration) ซึ่ง FBI คิดว่าความจำเป็นมากที่สุดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ คือ จะไม่พาผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้ได้รับการติดเชื้ บาดเจ็บ หรือตาย ดังนั้น ในการปฏิบัติงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุทุกครั้ง จำเป็นต้องใช้สติปัญญา และสามัญสำนึกในการป้องกันตัว

การควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

- เมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำเสนอหัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบเบื้องต้นภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ
- เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้กล่าวหา พยานและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้ว ให้เสนอสำนวนให้หัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบภายใน ๓ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ
- แจกผลความคืบหน้าการสอบสวนโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษทราบ ดังนี้
  - ✓ ครั้งที่ ๑ เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ
  - ✓ ครั้งที่ ๒ เมื่อครบกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่แจ้งครั้งแรก
  - ✓ ครั้งที่ ๓ เมื่อสรุปสำนวนการสอบสวนส่งพนักงานอัยการ
- หากมีการออกหมายจับ หรือจับกุมผู้ต้องหาได้ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์ หรือผู้กล่าวโทษทราบด้วย เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง และมีความสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นนับแต่รับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษ จนถึงการศึกษาสั่งคดี เมื่อพนักงานสอบสวนจัดทำสำนวนการสอบสวน จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน ดังนี้

การควบคุมและตรวจสอบ

๑. เมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำเสนอหัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบเบื้องต้นภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ
๒. เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้กล่าวหา พยานและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้ว ให้เสนอสำนวนให้หัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบภายใน ๓ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ
๓. ให้พนักงานสอบสวน เสนอสำนวนการสอบสวนให้ ผก.สน. ตรวจสอบภายใน ๕ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

การเร่งรัดสำนวนการสอบสวน

๑. หัวหน้างานสอบสวน มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๗ วัน
๒. หัวหน้าหน่วย มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๑๐ วัน
๓. ผู้บังคับการ และรองผู้บังคับการ มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๓๐ วัน

ข้อสังเกต

- คดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เมื่อพนักงานสอบสวน รับคำกล่าวโทษแล้ว จะต้องรายงานเหตุเบื้องต้นให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ถึง ผบ.ตร. (ผ่าน คต.) ภายใน ๓ วัน นับแต่วันรับคำกล่าวโทษ (ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓ ข้อ ๔.)
- คดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ การพิจารณาตั้งข้อหา และการร้องขอให้ศาลออกหมายจับ และการทำความเห็นทางคดีเสนอ ผบ.ตร. เป็นอำนาจการพิจารณาของ ผบช. (ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓ ข้อ ๑.๑)
- คดียาเสพติดให้โทษ ที่อำนาจการพิจารณาสั่งคดีเป็นของ ผบช. หากผู้ต้องหาอยู่ระหว่างการฝากขังของศาล พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอสำนวนการสอบสวนมายัง บช.น. ก่อนครบฝากขัง ครั้งที่ ๕ (ตามหนังสือ บช.น. ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๕.๑๘๓/๒๐๔๙๖ ลง ๑๙ ธ.ค. ๕๙ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจับกุมและดำเนินคดีผู้ต้องหาในคดียาเสพติด)
- คดีอาญาที่อำนาจการพิจารณาสั่งคดีเป็นของ ผบช.น. ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีบทที่ ๑๒ ข้อ ๒๗๖ พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอสำนวนการสอบสวนมายัง บช.น. ก่อนครบฝากขัง ครั้งที่ ๕

ระยะเวลาการสอบสวน

ให้พนักงานสอบสวนยึดถือปฏิบัติตามระยะเวลาการสอบสวนที่กำหนดไว้ตามคำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ โดยเคร่งครัด

คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

ข. คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นงดการสอบสวน หรือเห็นควรให้งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ เพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ (๑) ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวน

พร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือนหลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้วแต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป หรือคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดแล้วยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดีแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

การผิดฟ้อง-ฝากขัง

๑. หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิด (Presumption of Innocence)

ในคดีอาญา (Criminal Case) ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เป็นไปตามหลักที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.๒๕๓๑ (The Universal Declaration of Human Rights ๑๙๔๘) และมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกรัฐบาลตั้งแต่หลักการนี้ไม่ได้หมายความว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ เพราะหากมีข้อสันนิษฐานเช่นนี้ จะไม่สามารถจับกุมควบคุมผู้ใดได้ หลัก Presumption of Innocence มีเจตนาสำคัญคือ โจทก์ในคดีอาญามีภาระพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนปราศจากข้อสงสัย (to prove beyond reasonable doubt) ซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นศาล การดำเนินคดีอาญาจึงมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับหนึ่ง

ดังนั้นการควบคุมตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาอันเป็นมาตรการบังคับในชั้นสอบสวนจึงเป็นสิ่งจำเป็นโดยมีวัตถุประสงค์สามประการ คือ

๑. เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยความเรียบร้อย ไม่ให้ผู้ต้องหาเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้ต้องหาเองในบางกรณี

๒. เพื่อให้มีตัวผู้ต้องหาไว้ดำเนินคดี ในการฟ้องคดีของพนักงานอัยการนั้นจะต้องทำการสอบสวนผู้ต้องหา แจ้งข้อหา และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาต่อสู้คดีเสียก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ อีกทั้งการพิจารณาคดีต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

๓. เพื่อประกันการบังคับโทษ เนื่องจากการสอบสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ และการลงโทษทางอาญามุ่งกระทำต่อตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ

คดีซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอาญาหรือศาลจังหวัด มีระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง หากมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องและนำตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ต่อไป

คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ ๔๘ ชั่วโมง หากไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยื่นผิดฟ้อง โดยยื่นคำร้องต่อศาลแขวงเพื่อขออนุญาตผิดฟ้องได้ไม่เกิน ๕ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน หากไม่สามารถฟ้องได้ทันภายในระยะเวลาการผิดฟ้อง การจะฟ้องผู้ต้องหาได้จะต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดก่อน

คดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ ๒๔ ชั่วโมง และต้องนำตัวไปศาลเพื่อไต่สวนตรวจสอบการจับกุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ในระหว่างการควบคุมว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกจับกุมตัว

หากไม่สามารถฟ้องได้ทัน พนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องได้ครั้งละ ๑๕ วัน ไม่เกิน ๔ ครั้ง หากไม่สามารถฟ้องได้ทันภายในระยะเวลาการผิดฟ้อง การจะฟ้องผู้ต้องหาได้จะต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดเช่นเดียวกัน

๒. ระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัว

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๒๔ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ วรรคแรก)

๒. ศาลแขวง

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗, ๒๕ (๕))

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๗ วรรคแรก)

๓. ศาลทหาร

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔๕)

๔. ศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคสาม)

๕. ความผิดลหุโทษ

ความผิดลหุโทษคือ ความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดลหุโทษจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จรรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคสอง)

๓. การยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน

ในการออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนนั้น ศาลจะใช้ดุลยพินิจออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ โดยนำบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๑. ศาลแขวง

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับควบคุมตัว โดยไม่มีการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน และการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องต่อศาล พร้อมนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ตามระยะเวลาที่ขอผิดฟ้อง

๒. ศาลอาญา หรือศาลจังหวัด

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับควบคุมตัว โดยไม่มีการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน และการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องต่อศาล พร้อมนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๔๘ วัน สำหรับความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงกว่า ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี

ในกรณีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป ศาลมีอำนาจสั่งขังไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๘๔ วัน

เมื่อศาลสั่งขังครบ ๔๘ วันแล้ว หากพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อ พนักงานสอบสวนได้แสดงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในการไต่สวน ผู้ต้องหา มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีพยาน และผู้ต้องหา ร้องขอให้ศาลตั้งทนายความให้

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่น นอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควร ก็ให้ส่งโอนไป (ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนไม่เคยยื่นคำร้องให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวน)

๓. ศาลทหาร

การปฏิบัติในการยื่นคำร้องต่อศาลทหารเพื่อให้ขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนปฏิบัติ เช่น เดียวกันกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

อนึ่ง คดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แม้เป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนจนเสร็จสิ้น ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องวาจาในศาลทหาร

๔. การยื่นคำร้องขอคัดฟ้อง

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัว

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม และสถานพินิจ เป็นผู้รับผิดชอบนำตัวผู้ต้องหาไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยไม่ถือว่าเป็นการควบคุม (พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๘๕ วรรคแรก) ดังนั้นจึงไม่มีการออกหมายขังสำหรับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนแต่อย่างใด

พนักงานสอบสวนต้องส่งสำนวนการสอบสวนทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการเยาวชนและครอบครัวยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี (พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๘ วรรคแรก)

หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องได้ทันระยะเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องต่อไปได้อีก ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง สำหรับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี และคัดฟ้องได้ไม่เกิน ๔ ครั้ง สำหรับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๕ ปีขึ้นไป

การคัดฟ้องดังกล่าวข้างต้น พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจคัดฟ้องต่อศาลที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นได้

๒. ศาลแขวง

๒.๑ กรณีการคัดฟ้องและออกหมายขัง

รายละเอียดดังที่กล่าวข้างต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องขอคัดฟ้อง และให้ศาลออกหมายขังไว้ในคราวเดียวกัน ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

๒.๒ กรณีการคัดฟ้องโดยไม่มีการขอให้ออกหมายขัง

เป็นกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวชั้นสอบสวนหรือผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อกล่าวหา โดยไม่มีการถูกจับกุมหรือควบคุมตัว หากการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องขอคัดฟ้องได้ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

อนึ่ง ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหา มายังพนักงานอัยการ หรือสั่งให้ผู้ต้องหาไปพบพนักงานอัยการในกรณีที่ผู้ต้องหาได้ถูกควบคุมตัว เพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๒๐)

กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวนดังที่กล่าวข้างต้น แต่พนักงานอัยการไม่ยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล โดยขอให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ดังเช่น ประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหา รายงานการตรวจชั้นสูตรบาดแผลจากแพทย์ และสั่งให้พนักงานสอบสวน

ยื่นคำร้องขอคัดฟ้องไว้ก่อน แต่เมื่อศาลถามผู้ต้องหาซึ่งไปปรากฏต่อศาลด้วย ผู้ต้องหาได้ให้การรับสารภาพต่อศาลเช่นนี้ ศาลไม่อนุญาตให้คัดฟ้อง โดยให้ปฏิบัติตามความในมาตรา ๒๐ โดยเคร่งครัด เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการทราบ พนักงานอัยการยืนยันไม่ยื่นฟ้องต่อศาล จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติกับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก

๕. การขออนุญาตฟ้อง

การขออนุญาตฟ้องเกิดขึ้น ๒ กรณี คือ ศาลเยาวชนฯ และศาลแขวง ซึ่งพนักงานอัยการจะถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๔๗ ส่วนที่ ๒ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง

ข้อ ๑๖๗ (การรับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง)

สำนวนการสอบสวนที่ต้องขออนุญาตอัยการสูงสุดเพื่อฟ้อง พนักงานอัยการต้องให้พนักงานสอบสวนทำเป็นรูปสำนวนการสอบสวน โดยให้พนักงานสอบสวนระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอคัดฟ้อง หรือเหตุที่ขาดคัดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน

การรับสำนวนดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ลงสารบบรับความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (ส.๑) และให้ทำบันทึกแจ้งวันนัดให้ผู้ต้องหามาพบพนักงานอัยการ เพื่อฟังคำสั่งของพนักงานอัยการตามแบบพิมพ์บันทึกรับทราบวันนัดที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ข้อ ๑๘๖ (วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง)

ให้นำความในหมวดที่ ๗ ส่วนที่ ๒ การปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง มาใช้บังคับการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย โดยอนุโลม)

๖. การดำเนินการกรณีหมดระยะเวลาการคุมขัง

เมื่อพนักงานสอบสวนขอให้ศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนจนครบกำหนดแล้ว จะขอให้ศาลสั่งขังอีกไม่ได้ ในกรณีที่เจ้าพนักงานหมดอำนาจจับมาควบคุมระหว่างสอบสวนนั้น เจ้าพนักงานมีอำนาจจับตัวผู้ต้องหามาเพื่อส่งฟ้องศาลได้ แต่จะควบคุมได้เพียงเท่าที่จำเป็นในการนำตัวมาส่งศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคแรก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๕/๒๕๔๑ (ประชุมใหญ่))

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่) คำสั่งศาลไม่อนุญาตให้ขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนต่อไป เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นนั้น ผู้ร้องขอให้ขังจะอุทธรณ์-ฎีกา ไม่ได้

๗. ข้อพึงระมัดระวังในการยื่นคำร้องคัดฟ้องหรือขอให้ศาลออกหมายขัง

๑. เนื่องจากศาลต้องส่งสำเนาคำร้องของพนักงานสอบสวนในการคัดฟ้อง หรือขอให้ศาลออกหมายขัง ให้กับผู้ต้องหาทุกคนในคดีดังกล่าว ซึ่งหากในคำร้องมีข้อความที่คลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน อาจจะเป็นเหตุให้ทนายความของผู้ต้องหาหรือจำเลย ชักค้ำพนักงานสอบสวน ในประเด็นความคลาดเคลื่อนดังกล่าว หรือร้องเรียนหาว่าพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องอันเป็นเท็จได้

แม้ว่าศาลฎีกาจะเคยวินิจฉัยว่า พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอฝากขังจำเลยต่อ โดยอ้างว่ายังเหลือ พยานที่จะสอบอีกหลายปาก แต่ความจริงพนักงานสอบสวนสอบปากคำไปหมดแล้วนั้นก็เพียงพอละเอียด เท่านั้น การยื่นคำร้องที่ไม่ตรงต่อความจริงเช่นนี้ หากทำให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ชอบด้วย กฎหมายไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๙๑/๒๕๓๕)

๒. การอ้างเหตุผลและความจำเป็นในการคัดฟ้อง และ/หรือขอให้ศาลออกหมายขังนั้น ต้องระบุ ความจำเป็นในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น ไม่อาจยกเอาความจำเป็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้อง เสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้บังคับบัญชา หรือพนักงานอัยการไว้ในคำร้องได้ เพราะศาลจะพิจารณาเฉพาะ กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนเท่านั้น

การสั่งคดีอาญาและการส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ

๑. สำนวนคดีอาญาและสำนวนคดีจราจรทางบก

๑.๑ ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำผิด

๑) ให้สืบสวนติดต่อกันแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

๒) คดีอุกฉกรรจ์ ให้สืบสวนไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

๓) หากมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่น่าเชื่อนำไปสู่การได้ตัวผู้กระทำผิด ให้สืบสวนภายในอายุความ แต่ต้องมีการขอขยายเวลาถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี

๑.๒ คดีรู้ตัวผู้กระทำผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้

๑) ให้สืบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดสองเดือน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

๒) คดีอุกฉกรรจ์ ให้สืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดสามเดือน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

๓) หากมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่น่าเชื่อนำไปสู่การได้ตัวผู้กระทำผิด ให้สืบสวนภายในอายุความ แต่ต้องมีการขอขยายเวลาถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี

๑.๓ คดีมีผู้ต้องหาควบคุม ถูกมัดฟ้อง ผากซัง

ให้ยึดถือตามกรอบระยะเวลามัดฟ้อง ผากซัง

๑.๔ กรณีผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

๑) คดีทั่วไป เสร็จสิ้นภายในสองเดือน นับแต่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

๒) คดีอุกฉกรรจ์ เสร็จสิ้นภายในสามเดือน นับแต่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

๓) ถ้าเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ตาม ๑) และ ๒) ให้เสนอขอขยายระยะเวลาต่อผู้บังคับการ ทั้งนี้ไม่เกิน ๖ เดือน

๑.๕ การแจ้งข้อกล่าวหาโดยไม่มีการจับกุม

ใช้กรอบระยะเวลาเหมือน ๑.๔

๒. อำนาจการทำความเห็นทางคดี

กองบัญชาการตำรวจนครบาลให้ยึดถือตามประมวลระเบียบการเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ การสอบสวนบทที่ ๑๒ อำนาจการทำความเห็นทางคดีของตำรวจนครบาล สรุปได้ดังนี้

๒.๑ สั่งฟ้อง

- ผู้กำกับการทำความเห็นทางคดี อัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี ปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้บังคับการ ทำความเห็นได้ทุกคดี ยกเว้นคดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๘ และ ๒๗๙
- ผู้บัญชาการ ทำความเห็นได้ทุกคดี ยกเว้นคดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๘ และ ๒๗๙

๒.๒ สิ่งไม่ฟ้อง

- ผู้กำกับการ ทำความเห็นในคดีจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้บังคับการ ทำความเห็นในคดีจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี ปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้บัญชาการ ทำความเห็นได้ทุกคดี ยกเว้นที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๘ และ ๒๗๙

เพื่อมิให้สำนวนการสอบสวนต้องตกอยู่กับพนักงานสอบสวนนานเกินควร ดังนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องรีบสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งคดีมีความเห็น ซึ่งในการจัดทำรายงานการสอบสวนและมีความเห็นทางคดี จะต้องกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน ฉะนั้น คดีใดที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าได้สอบสวนมานานพอสมควรแล้ว ให้เสนอความเห็นทางคดี โดยให้ปฏิบัติถือตามระยะเวลาที่ดำเนินการสอบสวนดังนี้

๑. สำนวนคดีอาญาทั่วไปและสำนวนคดีจราจรทางบก

๑.๑ คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

ข. คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

เมื่อทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นว่าการสอบสวน หรือเห็นควรให้งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการเพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ (๑) ต่อไป

(๒) กรณีพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับ

หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อ กองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลา การสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็น ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่า การสอบสวนจะเสร็จสิ้นเว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อ กองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๑.๒ คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน ที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน กำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดแล้ว ยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงาน สอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาตรา ๑๔๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน ที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็น ไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันครบกำหนดเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจ สอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจ พิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงาน ที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็น จนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๑.๓ คดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกมัดมือ หรือถูกมัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือในระหว่างการสอบสวน

(๑) ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและผู้บังคับบัญชาเร่งรัดพนักงานสอบสวน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบอำนาจมัดมือ หรือผูกข้อมือ ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ การขอมัดมือหรือผูกข้อมือให้กระทำในกรณีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้รีบสรุปลำนวนมีความเห็นทางคดี เสนอผู้บัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจให้ความเห็นในคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาตามกฎหมายต่อไป

(๒) กรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้มัดมือ หรือผูกข้อมือ หรือขาดมัดมือ หรือขาดผูกข้อมือ หรือเมื่อครบกำหนดมัดมือหรือผูกข้อมือแล้วแต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน รวบรวมข้อมูลผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบทันที เพื่อหาทางแก้ไขไม่ให้เกิดการสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไป จนเสร็จสิ้น

๑.๔ คดีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

(๓) เมื่อทำการสอบสวนครบกำหนด ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปศาล เพื่อยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหาตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหากศาลสั่งไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้รวบรวมสำนวนไปแจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบเพื่อหาทางแก้ไขไม่ให้เกิดการสอบสวน

ต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนจนเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไปหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น และรีบรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันทีด้วย

ในการนำผู้ต้องหาประเภทคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหาให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลด้วยตนเองเพื่อแถลงให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็น ที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก สำหรับคดีที่มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นผู้ไปแถลงศาลด้วยตนเอง

๑.๕ คดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือนสำหรับคดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหา ถูกแจ้งข้อกล่าวหา โดยไม่มีการจับกุม หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือนนับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุมโดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

กรณีมีความจำเป็นต้องสอบสวนเกิน ๖ เดือน นับแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนเพื่อขออนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ พร้อมด้วยเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ตามเหตุผลและความจำเป็น

การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

- เมื่อพนักงานสอบสวน ทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐, ๑๔๐ (๑), ๑๔๑ และ ๑๔๒
- เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือให้ส่งพยานคนใดไปให้ซักถามเพื่อส่งต่อไปนั้น ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการตามคำสั่งโดยเร็ว
- กรณีพนักงานอัยการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนด
- หากมีข้อขัดข้อง ทำให้การสอบสวนเพิ่มเติมไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนด ให้เร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง
- หากยังไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดข้างต้น ให้รีบมีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานอัยการทราบ (โดยมิต้องให้พนักงานอัยการมีหนังสือทวงถามหรือหนังสือเตือน) และกรณีนี้อนุญาตให้ขยายเวลาออกไปได้อีก ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนด
- กรณีพนักงานอัยการส่งสำนวนคืนมาด้วย ให้พนักงานสอบสวนนำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมมาเรียงต่อกับบันทึกสำนวนของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจ ทำความเห็นทางคดี และใส่เลขลำดับเอกสารเพิ่มเติมต่อจากรายงานการสอบสวน โดยห้ามมิให้นำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปแทรกไว้ในสำนวนเดิม
- พนักงานสอบสวนต้องจัดทำสมุดควบคุมคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการไว้อย่างเป็นระบบ
- หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานสอบสวน ต้องควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัด การสอบสวนเพิ่มเติมให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ และมาตรา ๑๔๒ ซึ่งรวมถึงสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำผิดตามมาตรา ๑๔๐ (๑) ด้วย ถือว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีในส่วน of พนักงานสอบสวนเป็นอันยุติลงทันที พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนในคดีนั้นอีกต่อไปไม่ได้ อำนาจในการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมเป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๓ ประกอบกับมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙/๒๔๘๑ วินิจฉัยไว้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จและได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้วพนักงานสอบสวนย่อมหมดอำนาจ

ที่จะทำการสอบสวนคดีต่อไป เพราะหากให้พนักงานสอบสวนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยลำพังได้อาจทำให้เสียหายแก่รูปคดีโดยพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบมิได้รู้เห็นตามควรแก่หน้าที่ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้จะต้องได้รับคำสั่งจากพนักงานอัยการเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้

กฎหมาย และระเบียบ เกี่ยวกับการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๓ เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้อง และแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้อง ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาราชการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๔๗

ข้อ ๖๖ (อำนาจสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานสอบสวน)

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่า การสอบสวนเสร็จแล้ว และมีความเห็นควรสั่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการแล้ว พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมภายหลังได้อีก

การที่จะสอบสวนเพิ่มเติมเกี่ยวกับคดีนั้นเป็นอำนาจของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ และในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาแล้วส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทำความเห็นแย้งตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติม หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดังกล่าวสอบสวนเพิ่มเติมได้อีกเช่นกัน

ข้อ ๖๙ (การสอบสวนเพิ่มเติมก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง)

ก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการพิจารณาหลักฐานในคดีให้ได้ความแน่ชัดเสียก่อนว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดหรือไม่ หากยังไม่แน่ชัดก็ให้ส่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถามตามรูปคดี

ในคดีแม้จะมีคำรับสารภาพของผู้ต้องหาอยู่แล้วก็ตาม ก็ควรพิจารณาหลักฐานให้แน่ชัดเสียก่อนตามนัยแห่งวรรคหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อมีประเด็นหรือสาระสำคัญแห่งคดีที่พนักงานอัยการจำเป็นต้องนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจสั่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการจะมีหนังสือแจ้งมายังพนักงานสอบสวนเพื่อสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมพร้อมเตือนให้ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนด ถ้าพนักงานสอบสวนยังไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมมายังพนักงานอัยการ พนักงานอัยการจะมีหนังสือเตือนเป็นระยะๆ ซึ่งหากคดียังอยู่ในอายุความฟ้องตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ พนักงานอัยการอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๔๗ แจ้งสั่งและเตือนให้พนักงานสอบสวนส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมได้เสมออย่างต่อเนื่อง ส่วนการแจ้งข้อหาและการสอบสวนผู้ต้องหาที่จับได้ในภายหลังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเมื่อพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาแล้วให้ส่งบันทึกการแจ้งข้อหาไปยังพนักงานอัยการโดยไม่ต้องมีความเห็นอีก

ส่วนกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด แล้วส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อทำความเห็นแย้งตามมาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๙๙ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ไม่มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดังกล่าวสอบสวนเพิ่มเติมได้อีก ถ้าทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วนำพยานมารวบรวมใส่ในสำนวนการสอบสวน หากมีความเห็นสั่งฟ้องอาจถูกผู้ต้องหาฟ้องข้อหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้ อีกทั้งการพิจารณาความเห็นดังกล่าวต้องรีบดำเนินการพิจารณาโดยมิชักช้า ต่อเนื่องรวดเร็ว และเป็นธรรม ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๐ ด้วย

ขั้นตอนปฏิบัติของพนักงานสอบสวนเมื่อพนักงานอัยการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม

เมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้วต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการสอบสวนคดีอาญา ดังนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามนัยคำสั่งของพนักงานอัยการภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนด (เช่น กรณีเร่งด่วนหรือผู้ต้องหา ถูกควบคุมตัว เป็นต้น) แล้วรีบส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมไปยังพนักงานอัยการ

(๒) หากมีข้อขัดข้อง เนื่องจากการสอบสวนต้องสอบพยานหลายปากหรือมีเอกสารเพิ่มเติมจำนวนมาก หรือเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

(๓) หากยังไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลา ข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้รีบมีหนังสือแจ้งเหตุ ขัดข้องให้พนักงานอัยการทราบ (โดยมิต้องให้พนักงานอัยการมีหนังสือทวงถามหรือหนังสือเตือน) และกรณีนี้ อนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนด

(๔) กรณีพนักงานอัยการส่งสำนวนคืนและมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม หลังจากพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมเสร็จสิ้นแล้ว การปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารที่ได้จากการสอบสวน เพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนนำมาเรียงต่อกับบันทึกสั่งการของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจ ให้ความเห็น ทางคดี และใส่เลขลำดับเอกสารเพิ่มเติมต่อจากรายงานการสอบสวน โดยห้ามมิให้นำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปแทรกไว้ในสำนวนเดิม

(๕) ให้พนักงานสอบสวนจัดทำสมุดควบคุมคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการไว้อย่าง เป็นระบบและให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานสอบสวน ควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน เพิ่มเติมให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามข้อ (๑) – (๓) หรือตามที่พนักงานอัยการกำหนด

แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

- การรายงานเหตุเบื้องต้น เมื่อมีผู้กล่าวโทษ พนักงานสอบสวนต้องสรุปข้อเท็จจริงโดยให้ปรากฏชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา ความผิดที่กล่าวหา วันเดือนปีที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ และพฤติการณ์ แห่งคดี โดยละเอียด เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.ตร. (ผ่านกองคดีอาญา) ภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับคำกล่าวโทษ
- สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด รายงานข้อเท็จจริง โดยละเอียดและพยานหลักฐานพร้อมความเห็น เสนอ ผบ.ช.น. พิจารณาในเรื่องการตั้งข้อหา การร้องขอให้ศาลออกหมายจับ
- กรณีผู้ต้องหาโพสต์ข้อความหมิ่นพระบรมเดชานุภาพลงในคอมพิวเตอร์ ให้สอบสวนพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนเป็นผู้กล่าวหาในความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ
- สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานว่าข้อความที่ผู้กล่าวหาพบเห็นหรือได้อ่านแล้วมีความรู้สึกอย่างไร เข้าข่ายเป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๑๑๒ หรือไม่ อย่างไร
- ให้สอบสวนพยานคนกลาง เช่น นักกฎหมาย ทนายความ ครู อาจารย์ ผู้มีความรู้ภาษาไทยว่า เมื่ออ่านข้อความแล้วเข้าใจและมีความรู้สึกอย่างไร ประกอบในสำนวนการสอบสวนด้วยทุกครั้ง
- หากมีพยานวัตถุ (คอมพิวเตอร์ มือถือ) ให้ส่ง พฐก. ตรวจสอบทุกครั้ง และหากเป็นโทรศัพท์มือถือ ให้ตรวจสอบว่าหมายเลขดังกล่าวจดทะเบียนไว้เป็นชื่อผู้ใดและให้ตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ
- ในกรณีมีการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่ก้าวกังมาอาจชี้ชัดไปทางใดทางหนึ่ง ให้ทำการสืบค้นประวัติความเป็นมาของผู้ต้องหาย้อนหลังมาประกอบสำนวน
- ในกรณีผู้ต้องหาอยู่ระหว่างฝากขัง ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนไปยัง ตร. (ผ่าน คค.) ก่อนครบกำหนดฝากขังครั้งที่ ๕
- กำหนดชั้นความลับในการเสนอเรื่องเป็น “ลับมาก” ทุกกรณี

การดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ นั้น ตร. ได้มีคำสั่งที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ กรณีเมื่อปรากฏว่ามีการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดดังกล่าวไว้ ดังนี้

กรณีที่ ๑ เมื่อมีผู้กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปตามอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานข้อเท็จจริง โดยละเอียดและพยานหลักฐาน “พร้อมความเห็น” เสนอ ผู้บัญชาการเพื่อพิจารณาในเรื่อง

- การตั้งข้อหา
- การร้องขอให้ศาลออกหมายจับ
- การทำความเห็นทางคดีเสนอ ผบ.ตร. เพื่อพิจารณาสั่งคดี

ในระหว่างการพิจารณาของผู้บัญชาการ ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน และดำเนินการทั้งหลายเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดต่อไปโดยไม่ต้องรอความเห็นจากผู้บัญชาการ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานสำคัญทางคดีเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของผู้บัญชาการ ให้รับนำเสนอต่อผู้บัญชาการโดยเร็ว

กรณีที่ ๒ เมื่อปรากฏพฤติการณ์จากข่าวทางสื่อมวลชน หรือเป็นกรณีที่ไม่เป็นการกล่าวโทษ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำการตรวจสอบ แล้วรายงานข้อเท็จจริงโดยละเอียดและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอผู้บัญชาการเพื่อพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดดังกล่าวหรือไม่ หากเห็นว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิด ให้ดำเนินการตามกรณีที่ ๑ แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เข้าข่ายเป็นความผิด ให้รายงาน ผบ.ตร. ทราบโดยเร็ว

กรณีที่ ๓ เมื่อมีการจับกุมบุคคลใดดำเนินคดีดังกล่าวเพราะเหตุกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ ภายหลังการจับกุมให้พนักงานสอบสวนรีบรายงานข้อเท็จจริงโดยละเอียดและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเบื้องต้นเสนอผู้บัญชาการพิจารณาตามกรณีที่ ๑

ข้อสังเกต

- การรายงานเหตุเบื้องต้น คำสั่ง ตร. ดังกล่าวกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องสรุปข้อเท็จจริง โดยให้ปรากฏชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา ความผิดที่กล่าวหา วันเดือนปีที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ และพฤติการณ์แห่งคดีโดยละเอียด เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.ตร. ภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับคำกล่าวโทษ

- ในกรณีผู้ต้องหาอยู่ระหว่างฝากขัง ให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนไปยัง ตร. (ผ่าน คต.) ก่อนครบกำหนดฝากขังครั้งที่ ๕

ข้อสั่งการของ ตร. ที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในสำนวนการสอบสวนคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

๑. กรณีผู้ต้องหาโพสต์ข้อความหมิ่นพระบรมเดชานุภาพลงในคอมพิวเตอร์ ให้สอบสวนพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนเป็นผู้กล่าวหาในความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ

๒. ให้สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานว่าข้อความที่ผู้กล่าวหาพบเห็นหรือได้อ่านแล้วมีความรู้สึกอย่างไร เข้าข่ายเป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๑๑๒ หรือไม่ อย่างไร

๓. ให้สอบสวนพยานคนกลาง เช่น นักกฎหมาย ทนายความ ครู อาจารย์ ผู้มีความรู้ภาษาไทย ว่าเมื่ออ่านข้อความแล้วเข้าใจและมีความรู้สึกอย่างไร ประกอบในสำนวนการสอบสวน ด้วยทุกครั้ง

๔. หากมีพยานวัตถุ (คอมพิวเตอร์ มือถือ) ให้ส่ง พฐก. ตรวจสอบทุกครั้ง และหากเป็นโทรศัพท์มือถือ ให้ตรวจสอบว่าหมายเลขดังกล่าว จดทะเบียนไว้เป็นชื่อผู้ใดและให้ตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ

๕. ในกรณีมีการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่กำกวมอาจชี้ชัดไปทางใดทางหนึ่ง ให้ทำการสืบค้นประวัติความเป็นมาของผู้ต้องหาย้อนหลังมาประกอบสำนวน

๖. การสอบสวนและดำเนินการเกี่ยวกับคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ให้ถือปฏิบัติตามคำสั่ง ตร. ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓, คำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ ประกอบหนังสือ ตร. ลับมาก ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๑๔ ลง ๒ มี.ค. ๕๙ เรื่องให้เร่งรัดการสอบสวนและรายงานคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และหนังสือ ตร. ลับมาก ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๘๕ ลง ๒๒ ก.ค. ๕๙ โดยเคร่งครัด

คู่มือการปฏิบัติงาน
ด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา
เล่มที่ ๒

คู่มือประจำตัวการทำสำนวนการสอบสวน
ของพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจนครบาล

จัดทำโดย

กองบัญชาการตำรวจนครบาล

คำนำ

กองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้กำหนดนโยบายในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการสอบสวนคดีอาญาให้มีมาตรฐาน มีความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรตำรวจและเพื่อให้สังคมและประชาชนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จึงได้มีคำสั่งมอบหมายงานที่ ๓๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดลักษณะงานและการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ให้ พลตำรวจตรี อุดลย์ ฌรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้างานกฎหมายและสอบสวน มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

ดังนั้น กองบัญชาการตำรวจนครบาล จึงได้มอบหมายให้ พลตำรวจตรี อุดลย์ ฌรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และคณะทำงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในคดีอาญา โดยมีการกำหนดขั้นการปฏิบัติตั้งแต่

- การรับแจ้งความ
- การแจ้งข้อกล่าวหา
- การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว
- อำนาจหน้าที่พนักงานสอบสวน
- การทำสำนวนการสอบสวนและการจัดเรียงสำนวน
- การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการจัดเรียงสำนวน
- การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสอบพยานล่วงหน้า
- การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน
- การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร
- การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม
- การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- การควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา
- การมัดฟ้อง ผากขัง
- การส่งคดีอาญาและการส่งสำนวนไปยังอัยการ
- การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของอัยการ
- แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล จะได้นำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในคดีอาญานี้ มาแจกจ่ายและจัดการอบรมให้พนักงานสอบสวน ให้ถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นมืออาชีพ เพื่อให้สังคมและประชาชนเชื่อมั่นในองค์กรตำรวจในการดำเนินคดีอาญาให้เกิดความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

พลตำรวจโท

(ศานิตย์ มหถาวร)

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๓๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ ต.ค. ๕๙ เรื่อง กำหนด ลักษณะงาน และการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลและผู้บังคับการประจำกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล ให้ พลตำรวจตรี อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้างานกฎหมาย และสอบสวนมีอำนาจหน้าที่วางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ของพนักงานสอบสวน

เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีมาตรฐาน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงกำหนดให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	พลตำรวจตรี อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	หัวหน้าคณะทำงาน
๑.๒	พลตำรวจตรี พรชัย ไทยแท้ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๑.๓	รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙ ที่รับผิดชอบงานกฎหมายและสอบสวน	เป็น	คณะทำงาน
๑.๔	พันตำรวจเอก ศราวุธ จิตต์ระเปียบ รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑	เป็น	คณะทำงาน
๑.๕	พันตำรวจเอก อมร ศรีทุนะโยธิน รองผู้บังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	คณะทำงาน
๑.๖	พันตำรวจเอก มานะ เผาะช่วย ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้อง	เป็น	คณะทำงาน
๑.๗	พันตำรวจโท สมศักดิ์ หวังดี รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑	เป็น	คณะทำงาน
๑.๘	พันตำรวจโท สรรเสริญ กรีอารี รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กองบังคับการตำรวจจราจร	เป็น	คณะทำงาน
๑.๙	พันตำรวจตรี ชาญชัย วรรณฤตนะ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน	เป็น	คณะทำงาน/เลขานุการ
๑.๑๐	พันตำรวจตรี บริบูรณ์ จำปาดี สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ๘ กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการรับแจ้งความคดีต่างๆ ให้มีความชัดเจนและให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ พิจารณาจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวนของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เสมียนคดี เสมียนประจำวัน ที่เกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนทุกขั้นตอน

๒.๓ จัดการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนให้สามารถปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

๒.๔ แต่งตั้งคณะอนุทำงานเพื่อพิจารณาประเด็นที่คณะทำงานมอบหมาย

๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

๒.๖ ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙

พลตำรวจโท

(ศานิตย์ มหถาวร)

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่ ๔๔๖ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมี พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ นั้น

อาศัยอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าว ตามข้อ ๒.๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาประเด็นตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานสอบสวน ดังรายละเอียดปรากฏตามบัญชีแนบท้ายคำสั่งนี้
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙

พลตำรวจตรี

(อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์)

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

หัวหน้าคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๑...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๑ : การรับแจ้งความ

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ศราวุธ จิตต์ระเปียบ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑
๒. พันตำรวจเอก ชยุต มารยาทตร์
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑
๓. พันตำรวจเอก นิตย์ น้อยนา
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๔. พันตำรวจเอก สมคิด สมบูรณ์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๕. พันตำรวจเอกหญิง ฉัตรแก้ว วรรณฉวี
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๖. พันตำรวจเอก เทพพิทักษ์ แสงกล้า
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๗. พันตำรวจโท สุภัทร ทองส้ม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดินแดง
๘. พันตำรวจโท อภิชาติ นาคสุข
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสามเสน
๙. พันตำรวจโท สืบพงศ์ กรุณา
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน
๑๐. พันตำรวจโท สมศักดิ์ หวังดี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๑๑. พันตำรวจโท ศุภชัย หาญคำหล้า
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง
๑๒. พันตำรวจตรีหญิง นุชนารถ ชันธุ์ดวง
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาอุชัย วรัญญรัตน์นะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๒...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๒ : การแจ้งข้อกล่าวหา

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก แบงค์ บัณฑิต
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๒. พันตำรวจเอก สำเริง อัมพรทอง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๓. พันตำรวจเอก ชัยยุทธ ปัดถามัง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๔. พันตำรวจโท ธีรศักดิ์ สอนสิงห์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง
๕. พันตำรวจโท ธนู สุขเสริม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสายไหม
๖. พันตำรวจตรี สราวุธ บุตรดี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางเขน
๗. พันตำรวจตรี เทพพรศักดิ์ กากแก้ว
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาณุชัย วรรณรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๓...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๓ : การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจโท บุญเยี่ยม กั้นเกตุ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
๒. พันตำรวจโท ปารุสก์ ภูสุวรรณ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลจรเข้नी้อย
๓. พันตำรวจโท บรรพต นิลพินิจ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลร่มเกล้า
๔. พันตำรวจโท ขวัญชัย กองศักดิ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลลำผักชี
๕. พันตำรวจโท สุชาติ อิมสวัสดิ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก
๖. พันตำรวจโท นรญาณ ด้านศรีสุข
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลประชาสำราญ
๗. พันตำรวจโท ประดิษฐ์ ทะประสิทธิ์จิตต์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลคลองกรุง

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาชูชัย วรัญญรัตน์นะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๔...

คณะกรรมการชุดที่ ๔ : อำนวยการพนักงานสอบสวน

แบบทำยคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ชัยวัฒน์ อรรถธรรมสุนทร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๒. พันตำรวจเอก พงศกร โนรี
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๓. พันตำรวจเอก โกเมน สุภาพ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๔. พันตำรวจเอก มานะ มหาศรานนท์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๕. พันตำรวจโท อลงกรณ์ ศิริสงคราม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย
๖. พันตำรวจโท เขาวุธธี เงินฉลาด
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลวังทองหลาง
๗. พันตำรวจโท นพพร ศรีสุชาติ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก
๘. พันตำรวจโท จตุภูมิ มุทธาเคน
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลประเวศ

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ไชยชัย วรวิญญูรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๕...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๕ : การทำสำนวนการสอบสวน

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก สุชาติ คล้ายจันทร์พงษ์
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕
๒. พันตำรวจเอก สมชาย สิ้นธนเจริญวงศ์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๓. พันตำรวจเอก ชัยฤทธิ์ ศรีวาริรัตน์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๔. พันตำรวจเอก ประดิษฐ์ เปกา
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๕. พันตำรวจเอก ฉลาด ศรีศิริ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๖. พันตำรวจเอก ประยูร สุมานัส
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๗. พันตำรวจเอก มงคล นันทจิตร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๘. พันตำรวจเอก เดชา พรมสุวรรณ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๙. พันตำรวจโท กุ๊เกียรติ จันทร์พุ่ม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน
๑๐. พันตำรวจโท อาชวิน บุญธรรมเจริญ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ
๑๑. พันตำรวจโท กฤษณะ จันทร์ประเสริฐ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรัญญรัตน์นะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๖...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๖ : การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยาน

แบบทำยคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก กานต์ ธรรมเกษม
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๖
๒. พันตำรวจเอก กิติภูมิ เอกสิงห์ชัย
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๓. พันตำรวจเอก พิทยา พุทธานู
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๔. พันตำรวจเอก ชัยณรงค์ รัตนผล
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๕. พันตำรวจเอก สุรียา จำนงโชค
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๖. พันตำรวจเอก ทวี และลำเลิศ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๗. พันตำรวจโท ฉัฐภูมิ ทะละวงศ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๒
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางรัก
๘. พันตำรวจโท อนุชาติ วิภาดาพิสุทธิ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑
๙. พันตำรวจโท ศักดิ์ชัย บุญเพ็ง
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง
๑๐. พันตำรวจตรี พงษ์นรินทร์ อนันตชาติ
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๒
ปฏิบัติราชการ กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรบุญรัตน์นะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๗...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๗ : การสอบสวนผู้ต้องหา

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ฐิฐนันท์ นานาสมบัติ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๗
๒. พันตำรวจเอก ดำรงพงษ์ เพ็ชรสุวรรณ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน
กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๓. พันตำรวจเอก เสนาะ พูนเพชร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๔. พันตำรวจเอก วสันต์ วิจิตพุทธิกุล
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๕. พันตำรวจโท วรเดช ชมภูพันธ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางพลัด
๖. พันตำรวจโท ไพศาล กลีบบัว
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลท่าพระ
๗. พันตำรวจตรีหญิง สุธิตา ดวงดี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบวรมงคล
๘. พันตำรวจตรีหญิง เพชรรัตน์ เลิศวานิช
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางพลัด
๙. ร้อยตำรวจเอกหญิง ณิชฎีกัญญา เพ็ญผือ
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๑๐. ว่าที่ร้อยตำรวจเอกหญิง พกษา บุญดำเนิน
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาวยชัย วรรณฤตนะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๘...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๘ : การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก สง่า   กรรณิรมย์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๒. พันตำรวจเอก อาวุธ   อุดมรัตน์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๓. พันตำรวจโท สาธิต   ภัคดี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ
๔. พันตำรวจโท ยุทธนา   นิ่งคลา
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบุปผาราม
๕. พันตำรวจตรีหญิง รศนา   ศิริกองธรรม
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๖. พันตำรวจตรีหญิง ปัทมาพร   กาฬภัคดี
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๗. ร้อยตำรวจเอก วสันต์ดิolk   คำโสภา
รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบุปผาราม

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรรณุรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๘...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๙ : การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ศุภโยชน์ ธารีไทย
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๙
๒. พันตำรวจเอก ทรงยศ ทองแท้
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๓. พันตำรวจเอก วรภรณ์ สุวรรณเกษการ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๔. พันตำรวจเอก นิรุทธิ์ ใจแปลง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๕. พันตำรวจโท อุไทย สีคช
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ
๖. พันตำรวจโท ฤทธิชัย ช่างคำ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน
๗. พันตำรวจโท เกรียงไกร ชิตเชื้อ
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๘. ร้อยตำรวจโท อภิวุฒิ นະวาระ
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาอุชัย วรัญญรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ที่ ๑๖ / ๒๕๖๐

เรื่อง เพิ่มเติมรายชื่อพนักงานสอบสวนเพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมี พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลง ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน นั้น

เนื่องด้วยคณะกรรมการชุดที่ ๑ ได้ขอเสนอรายชื่อพนักงานสอบสวนเพิ่มเติม ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำคู่มือการสอบสวนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ข้อ ๒.๔ แต่งตั้งพนักงานสอบสวนเพิ่มเติม คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๑ ดังนี้

๑. พันตำรวจเอก วิชัย แดงประดับ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๒. พันตำรวจโท ธรรมรักษ์ เรืองดิษฐ์
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท
๓. พันตำรวจโท วิทยากร สุวรรณเรืองศรี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท
๔. ร้อยตำรวจโท พัชรภูมิ ปิยะศาสตร์
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐

พลตำรวจตรี

(อูดลย์ ณรงค์ศักดิ์)

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
หัวหน้าคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน
ปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล	ข
สารบัญ	ฅ
บทที่ ๑ การรับแจ้งความ	๑
บทที่ ๒ การแจ้งข้อกล่าวหา	๙
บทที่ ๓ การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว	๑๓
บทที่ ๔ อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน	๑๙
บทที่ ๕ การทำสำนวนการสอบสวน	๒๓
บทที่ ๖ การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ	๒๙
บทที่ ๗ การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสอบสวนพยานล่องหน้า	๓๑
บทที่ ๘ การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน	๓๗
บทที่ ๙ การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร	๕๙
บทที่ ๑๐ การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม	๖๗
บทที่ ๑๑ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ	๗๓
บทที่ ๑๒ การควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา	๘๑
บทที่ ๑๓ การมัดฟ้อง-ฝากขัง	๘๕
บทที่ ๑๔ การสั่งคดีอาญาและการส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ	๙๑
บทที่ ๑๕ การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานอัยการ	๙๗
บทที่ ๑๖ แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ	๑๐๑

